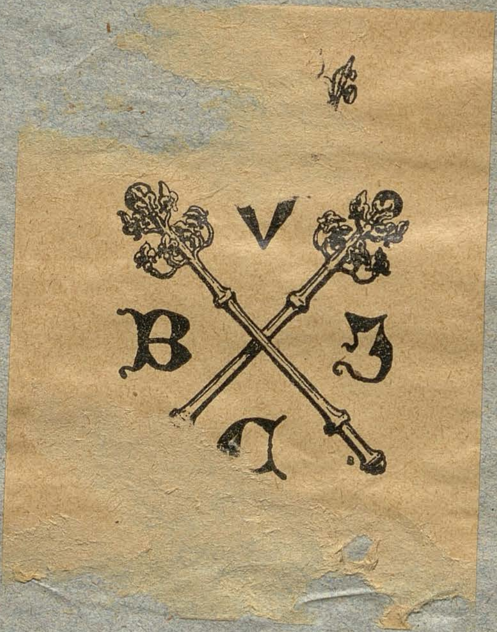
…vocatio-
…mum 1733.

DYARYUSZ SEYMU *CONVOCATIONIS* pod czas Interregnum *po ś. p. Krola JMći* AUGUSTA II. śmierći w WARSZAWIE 27 *April.* 1733. ZACZĘTEGO.

PO odpráwioney ſolenney wotywie u Fáry w Kośćiele S. Jána, ktorą celebrował Xiążę JMć Biskup Krakowski, *in præſentia* Xćiá JMći Prymáſa, Biskupow, Senatorow, y Miniſtrow, gdzie ſię miánowicie znáydowáli JMć Xdz Szembek Biskup Kujawski, IMć X. Hozyus Biskup Poznáński, Imć X. Załuski Biskup Płocki, Xżę Imć Szembek Biskup Wármiński, Imć X. Szániáwski Biskup Chełmski, Imć X. Gośiewski Biskup Smoleński. Xżę Imć Wiśniowiecki Káſztellán Krákowski, Xżę Imć Lubomirski Wdá Krákowski, Xżę Imć Lubomirski Wdá Sándomirski, Xżę Imć Czártoryiski Káſztellan Wileński, Imć Pan Dąbski Wdá Brzeski Kujawski, Imć P. Potocki Wdá Kijowski, Xżę Imć Czártoryiski Wdá Ruski, Imć P. Potocki Wdá Wołynski, Imć P. Humiecki Wdá Podolski, Imć P. Tárło Wdá Lubelski, Imć P. Potocki Wdá Bełzki, Xżę Imć Rádziwił Wdá Nowogrodzki, Imć P. Poniátowski Wdá Mázowiecki y Regimentarz Kor. Imć P. Czápski Wdá Chełmiński, Imć P. Przebendowski Wdá Málborski, Imć P. Czápski Wdá Pomorski, Imć P. Morſztyn Wdá Jnflántski. Imć P. Myćielski Káſztellán Káliski, Imć P. Stecki Káſztellán Kijowski, Imć P. Scypion Káſztellán Smolenski, Imć P. Sołtyk Káſztellán Lubelski, Imć P. Podoski Káſztellán Płocki, Imć P. Rudziński Káſztellan Czerski, Imć P. Czápski Káſztellán Gdáński, Imć P. Goſdzki Káſztelan Czerniechowski, Imć P. Siemiánowski Káſztellan Wieluński, Imć P. Miączynski Káſztellán Chełmski, Imć P. Łochocki Káſztellán Dobrzyńsdi, Imć P. Mniſzech Márzałek W. K. Xżę Imć Kánclerz y Regimentárz W. X. L. Xżę Imć Czartoryiski Podkánclerzy W. X. L. Imć P. Oſſoliński Podskarbi W. Kor. Imć P. Sołłohub Podſkarbi W. X. L.

A Imć

Márszałek N. Kor. Márszałek Nád. Lit. Imć X. Załuski Sekretárz Kor. Imć X. Záłuski Referendárz Kor. Imć P. Dembowski Referendarz Kor. Imć P. Towiáński Podkomorzy Kor. Imć P. Bránicki Chorąży Kor. Imć P. Cetner Kuchmistrz Kor. Imć P. Mycielski Stolnik Kor. Imć P. Bieliński Czesnik Kor. Imć P. Sápiehá Generáł Artyleryi Litt. Imć P. Rzewuski Pisarz Kor., Imć P. Massalski Pisarz Litt. Imć P. Mniszech Łowczy Kor. Imć P. Száníawski Łowczy Litt. Imć P. *Vice*-Instygátor Koronny, *in magno & frequentissimo numero* Posłow *utriusq. Gentis*, y po kázaniu miánym przez JMći X. Sienińskiego Referendarzá Xćiá Imći Prymásá *diserto ore* explikuiącego się *ex occasione* przeszło-niedzielney Ewangelii, że Oyczyzná *post fata* ś. p. Krolá Imći iest owa *Mulier Evangelica, quæ cum parit, tristitiam habet*, bo w tym publicznym *orbitatis suæ* żalu y boleści má wydáć świátu Polskiemu z wnętrzności swoich Syná y Páná przyszłego, ktorego *quæ genuit, in throno adorabit*. Po skończonym nábożeństwie poiechali Ich Mć PP. Senátorowie z Xćiem JMćią do Izby Senátorskiey, á Ichmć PP. Posłowie do swoiey Izby Poselskiey, gdźie zábawiwszy czas niemáły, stára láska w ręku Imći P. Oboźnego iáko Márszałká przeszłego *immediatè* Seymu extraordynáryinego trzymána, w lokowániu po mieyscách Ichmćiow PP. Posłow ze wszystkich Prowincyi, Ziem y Powiátow, ktorych wszystkich porządnie mieyscámi ulokowáwszy, sam Imć P. Oboźny záśiadł *loco solito* stárą máiąc podnieść láskę, gdzie lubo *in ipso actu* zágaieniá zaszłá oppozycyá przećiwko Imći, *ex ratione* nie áttentowáney ná przeszłym *immediatè* extráordynáryinym Seymie przez Imći P. Lubienieckiego zánieśioney kontrádykcyi Posłá Czerniechowskiego, nád czym ruszywszy się z mieysc *in medium* przez nie máły czas *concertatum*, po tey uspokoioney kontrowersyi záśiadł znowu Imć P. Oboźny ná zwyczáynym mieyscu y zágáił *hoc sensu:*

Lubo káżdego czasu nie tylko nász, ále żádna bez swoich *subsistere* nie może konsultacyi Rzspolitá, *arma foris, domi consilium tractare, hoc demum Regnis dignissimum*, ále osobliwie pod tákowe *interstitium*, gdzie *orphani* stáwszy się *absq. Patre*, kiedy *recolligendo anteriora* y doznáwszy z początku przeszłego pánowánia *crudiores Martis furores, hæret* iesscze dotąd *lateribus nostris lethalis arundo, à tandem* w szesnástoletnim zostáiąc pokoiu y tęsmy *in subsequens* wyznáwáć powinni *faustioris Imperij* rekognicyą, że lubo pod tyle dobremi Pánámi Náyjáśnieyszymi, zeszłego Krolá ántecessorámi, pożądánym cieszyłá się Oyczyzná uspokoieniem, przecież *tantam universaliter tranquillitatem* żáden swoim wyprácowáć nie potráfił stárániè, *cessarunt Drusi, tui cesserunt Traiane labores, vestra manus dubio quidquid discrimine gessit, Augustus percurrens egit*, w tákim tedy Rzspolitey uspokoieniu, kiedy y teráz zá pártykulárną *altissimi* prowidencyą, zá ktorą nie słowy, ále rzeczą samą, sercem y umysłem dziękowáć iemu, temuż Bogu Zástępow powinni, że zá przezornym Xćiá JMći Prymásá *clavum regiminis* według Oyczystego Práwá trzymáiącego styrem, zá wielowłá-

dną

dną *Procerum regni* pomocą, przećiwnych dotąd *non experimur* burzy, w ták ſpokoyney mowię zoſtáiąc ſytuácyi, nie do czego inſzego náſze obroćić powinniſmy umyſły, tylko ábyśmy pożądáną *tranquillitatis publicæ* utrzymuiąc porę, ná teráznieyſzey myśleli Konwokácyi, iákoby ſię ták wielkie Rzſpolitey złotego pokoiu kontynuowáło ſzczęśćie *æquè ferri ac ingenie acie tutanda tranquillitas*; co bez mocney o przyſzłym, *in ordine* do náſtępuiącey Elekcyi, Pánie, ſtáć ſię nie może deliberácyi, więc wziąwſzy Bogá, *ex quo ſunt Reges*, ná pomoc, ſtáropolską bez intereſſu poczciwość przed oczy, *aggrediamur opera noſtra*, áże wſzelkie *actus noſtri* od dániá *unicuiq̃ quod ſuum eſt*, mieć ſwoy powinny záſzczyt, więc powtorzywſzy *iterùm atq̃ iterùm ſtatori Deo* krotkie, ále *ex intimis* pochodzące *præcordiis*, zá miłośćiwą Krolestwá naſzego w pokoiu konſerwácyą podźiękowánie, to, ktore ná pártykulárnych náſzych przyrzekliśmy konfederácyách, że przy wierze iego świętey żyćiá náſze kłáść będziemy, ponowmy *votum*, *etiamſi opportuerit nos mori*, powinnego dotrzymamy obowiązku. Náleży pártykulárna Xćiu JMći teráznieyſzemu *Vice*-Regi *Noſtro* wdzięczność zá tak przykładne, niby práwie w ſpokoynośći nierownego *Interregnum* dyſpozycye, ták dálece, że gdybyśmy *orphanitatis noſtræ* nie byli *conſcij*, náymnieyſzey *tranquillitatis publicæ* nie doznaiąc álterácyi w náydoſkonálſzym bydz byśmy ſię ſądzili ſzczęśćiu, przyznáć tedy Xćiu JMći powinniſmy, że nigdy tá *Vice-Regalis poteſtas* doſtáć ſię nikomu nie mogłá, ktoryby *digniùs ſceptra teneret manu, moderaretur fauſtius orbem*.

Náleży *ſimiliter proceribus* tey Oyczyzny IchMć PP. Senátorom y Miniſtrō obligácyi náſzych z uſgnicyá, że wielkiemi rádami ſwoiemi *aſſiſtendo* XćiuIMći Prymáſowi ták wſzelkie *in orbita ſua* utrzymuią *inſtituta*, że káżdemu w cichym dotąd zoſtáiącemu pokoiu, *& in ſubſeqnens, cauſa jubet ſuperos melior ſperare ſecundos*. Aże do tego, *de publico* ſtánia *Status* Rzeſpolitey náſzey y nás też Ziemiánow *è demeſticis* wyprowádza *laribus*, więc ná zgromádzone w tym tu mieyſcu zápatruiąc ſię *Provinciarum decora*, mowić mogę, *quis venerabilior ſangvis, quæ major origo, quâm moderna erat*, iákoż ſobie pomyślnych nie obiecywáć ſukceſſow? iákoż cáła Rzſpolitá w ośieroceniu ſwoim pożądánych nie má ſię ſpodziewáć konſultácyi ſwoich ſkutkow, kiedy do rádzeniá o niey ſame *faſcibus inſignes & legum culmine cultæ convenere Domus*, á zatym *ex omnibus præmiſſis* dobre biorąc *omina*, *in Nomine SS. Triadis* záczynáymy do obrániá IMći P. Márſzałka *turnum*.

Contradixit Imć P. Stároſta Przewálski ná turn głoſow, poki wſzyſtkie záchodzące trudnośći uſpokoione nie będą, á náypierwey máteryá dyſſydentow znáyduiących ſię *in functione* Poſelſtwá. Imć P. Bykowski Poſeł Minski chciał wziąc głos *in hac materia paſſivè*, ále y temu *contradictum*, zkąd *motus* w Izbie, ruſzywſzy ſię z mieyſc, ná ktore powroćiwſzy, proſzono o ſolwowánie ſeſſyi do jutrá, *cum præcuſtoditione*, że nie przyſtąpią *ad turnum* do obránia Márſzałká áż máteryá o dyſſydentách uſpokoioná nie będzie, ſolwowáł tedy w krotkich słowách ſeſſyą Imć P. Obozny ná godzinę 9. ná zajutrz. *Die*

Die 28. *April.* Zágaił Imć P. Oboźny Ko[illegible]ſeſſyą. Ze máiąc pogodne *in medio interregni* do u[illegible]gi publiczney *Interſtitium*, nie powinniſmy go chybá *ad utilitatem publicam* záżywać, á kiedy dniá wczoráyſzego nie przyśliśmy *ad turnum* głoſow *in ordine* do obránia Márſzałká, tedy ná dniu dziśieyſzym nálcży *reconciliare* práwo 1690. *ante omnia* o tym dyſponuiące y zapraſzáł Ichmćiow, áżeby *ad turnum* do Elekcyi Imći P. Márſzałká przyſtąpili. *Contradixerunt* IchMość PP. Minſcy y inni Ichmć PP. Poſłowie *per acclamationes*, iedni proſząc o głoſy *paſſivè*, drudzy ná żádne nie pozwalaiąc głoſy, poki máteryá o Dyſſydentách nie będźie uſpokoiona, co też *interlocutoriè intulit* Imć P. Stároſtá Nurski, przypomináiąc prekuſtodycyą ná dniu wczoráyſzym o tym w Izbie u[z]oniona; ruſzyli ſię tedy z mieyſc ſw[z]h, *circa varias diſceptationes*, ná ktore Powrociwſzy Imć P. Márſzałek z mieyſcá ſwego pytáł cáłey Izby, iáká ieſt zgodá? Imć P. Poſeł Minski prośił o głos, *acclamatum*, niemáſz zgody, rożne znowu záſzły ákklámacyine dyſceptacye nie pozwálaiących áni *paſſivè* mowić, poki ſię máteryá *in medium* wnieśiona nie uſpokoi. Imć *P.* Márſzałek z mieyſcá ſwego wyráził znowu, że ſłyſzę głoſy WM. M. *PP.* ále ich zrozumieć dlá uſtáwicznych *tumultuatim* ákklámacyi nie mogę, á ponieważ niemáſz zgody ná *turnum ob zelum fidei*, záczym pozwolićie W. MM. *PP.* przynáymniey *paſſivè* ſię explikowáć Ichmćiom. J temu znowu *contradictum*, Imć *P.* Sirucz wniosł, że chybá *tanquam arbitri* mowić mogą, nie záś iáko *Poſłowie.* Imć *P.* Iełowicki, że ponieważ żádney zgody niemáſz ná głoſy *ad defendendam Religionem*, *ſatiùs* áby Ichmć *excedant* z Izby. Ná co *uno labio acclamatum*, zgoda. Imć *P.* Stároſtá Nurski *ſubjunxit* toż ſamo, áby IchMć *Diſſidentes* záchowáwſzy ſię ná Seym *Electionis* nowego *Pána*, teráz áby uſtąpili. Imć *P.* Márſzałek znowu *animando*, áby nie czynić *contra ordinē conſiliorum* upráſzał, áby Ichmć *PP. Poſłowie* z mieyſc ſwoich ták częſto ſię *ad medium* nie ruſzáli, lubo Imć *P.* Márſzałek ſam ruſzy ſię z mieyſcá obchodząc Woiewodztwá dlá porozumieniá zdániá IchMćiow y to tákże *ſubjunxit*, áby ſobie Ichmć w głoſy nie wpádali, ponieważ to ſobie záwſze zá punkt honoru miáłá Izbá *Poſelſká*, á kiedy Imć *P. Poſeł* Miński iuż począwſzy głos przez ákklamacye zoſtáł przerwány, upráſzał o zgodę ná kontynuacyą głoſu IMći *P.* Mińskiemu, upráſzáli iedni Ichmć, áby kończył

czył swoy głos Imć P. Minski. ále Imć P. Zembowski Poseł Pomorski ná żádne nie pozwálał głosy, chybá *ex turno juxta mentem* konstytucyi 1690. Imość Pan Horáim toż samo wniosł, że zgodá ná głosy, byle to álternácie W. X. Litt. *non præiudicet*. Imć P. Chorąży Michałowski: ieżeli ná głosy *per turnum*, zgodá, ieśli inaczey, niemász zgody. Obchodził znowu Imć P. Obożny Wdztwá, *explorando sensus*. Ruszyli się zátym y Ichmć PP. Posłowie z mieysc swoich y po długich *in medio* Izby kontrowersyách powrocili znowu ná mieyscá y ták sessyą do iutrá ná 9. zálimitowáno.

D. 29. *April.* Zágáioná Sessyá przez Imći P. Obożnego Kor. *remonstratione* daremnie stráconego czásu *per segnes moras*, inwitował záś ná fundámencie Konstytucyi o porządku seymowánia, áby *per turnum* szły głosy rozdáne, *supponendo*, że wczoráysze respektem dyssydentow kontrowersyi są uspokoione illácye. Záwołáło wielu Ichmiow, iż poki publiczná nie záydzie deklárácyá od IchMćiow Pruskich, że Ichmć *Dissidentes* cále się nie będą intrygowáć do konsultácyi publicznych, poty nie będzie uniwersálná zgodá do przystąpieniá *ad turnum*. Imć P. Bykowski Poseł Miński dopominał się kontynuácyi záczętego głosu, o co prywátna byłá *lucta*, ále *tandem* nástąpił *consensus universalis*, áby *passivitate* tenże záczęty głos skończył, w ktorym állegował Státut *de insubsistentia* Ichmćiow PP. Dyssydentow w rádách publicznych, oraz żeby głosow nie zábieráli, y żeby regestr osob był podány, *propter notitiam personarum*, áby potym *ad activitatem* nie formowáli sobie przystępu. Ichmć PP. Pruscy Posłowie odpowiedzieli *interlocutoriè*, że dzisiáy żáden z Ichmćiow *non cōparuit*. Im P. Iełowicki Poseł W[...]yński y Imć P. Stárosta y Poseł Nurski *in hunc sensū ratione* tychże Ichmćiow Dyssydentow, áby się nie mieścili, *interlocutoriè* przymowili się. Imć P. Ogiński Poseł Brácławski *directè* przeciwko Dyssydentom mowił *in passivitate urgendo*, że poniewáż *per legem* oddáleni są od urzędow, *consequenter* y od funkcyi Poselskiey *amoveri* powinni. Ichmć PP. Pruscy chcieli zábierać głosy *ad refutandum*, ále tá poszłá w zámilczenie. Imć P. Rudzinski Poseł Czerski po reprezentácyi stráconego czásu y że trudność iákáś *obstat* przystępowániu *ad turnum*, życzył, áby *ad actum Confœderationis* udáć się. Imć Pan Suffczyński Poseł tákże Czerski ánimował do konfederacyi przystępowáć, álbo o predką determinácyą *turni* y rozdáwánie głosow prosił. Imć. Pan Márszałek reprezentował *angustiam* mieyscá, uprászał, áby się IchMć Posłowie nie ruszáli *de locis*. Imć P. Sołtyk Poseł Sándomirski *inferebat*, że w instrukcyi máią zachowánie Práwá o porządku seymowánia, obligował zaczynáć od obránia Márszałká, Ichmć PP. Kijowscy *turno* byli *oppositi*, swoie máiąc rácye, áby do jutrá odłożono było, uprászali. *Tandem* Imć P. Márszałek uczynił propozycye *exemplo antiquorum*, iákoby sześć Posłow Pruskich tylko dáwali *vota* imieniem Prowincyi ná podánie Márszałká, ná co żádney nie było zgody, y owszem *singulariter* życzyli wotowáć, drugá, żeby kresek swoich ieden drugiemu nie ustępował, trzeciá, áby *Dissidentes* kresek nie dáwáli. Ná co Imć P. Sikorski Poseł Pruski odezwał się *interlocutoriè*, że *supplicium* an-

B ie

te judicium dzieie fię, życzył, áby to *fatiùs oblivioni tradatur*, y niektorzy z nim *ad referendum* o tym bráć fię deklárowáli. Imć P. Rádzimiński *adjunxit*, áby *etiam fupernumerarÿ* nie ważyli fię dáwać krefek ná Márfzałká. Imć P. Márfzałek pytał fię o determinácyą czy pewna, że dniá jutrzeyfzego do Elekcyi Márfzałká przyftąpi Izbá, *conquerebatur* zátym *fuper confluxum* árbytrow, áby Izbá obmyśliłá fpofob *ad evitandum eundem*, obligowáł, áby Ichmć Pofłowie nie rufzaiąc fię z mieyfc *gradatim* poftępowáli do máteryi feymowánia, & *præcisè in puncto* záczęćiá rozdáwania głofow *per turnum*, ná dzień jutrzeyfzy folwował feffyą.

d. 30. *April:* Ná famym zágaieniu Imć *P.* Grábowfki Chorąży Micháłowfki *Pofeł Prufki* odezwał fię *cum fcrupulo:* że Prowincya *Prufka* iefzcze fię nie ziecháłá, iednák ponieważ iuż byłá godziná 10. á wczoráyfza Seffya limitowána ná 8. *præcisè*, zágáił Seffyą Imć *P.* Oboźny Kor: Marfzałek Lafki ftarey, gdźie wyráźił, że wczoráyfza Seffya limitowána w nádziei przyftąpienia dzis *ante omnia ad turnum* głofow *in ordine* do Elekcyi Márfzałká, ná co też *publica* nafťąpiłá *declaratio*, záprafzał tedy *eo fine* wfzytkich IchMćiow. Imć *P:* Iełowicki wnośił prekuftodycyą o produkowániu regeftru Pofłow Dyffydentow *ante omnia*, Imć P. Márfzałek replikował, że iako ieft dálszy *turnus Prowincyi Prufkiey*, ták *ex turno* dopiero przy zábieràniu głofow deklàruią produkowáć regeftr. Imć *P.* Swięćicki *Pofeł* Minfki prekuftodycyą zánioſł, że tey deklárácyi ná dniu wczoráyfzym dáney nie ufťąpią *ante inchoationem turni, fubjùxit* tákże, áby kiedy przyidzie mowić *ex turno* Ichmciom Prufkim, káżdego *Pofłá de cognomine* wyráźić przy rozdawániu głofow, a *in quantum* by *quocunq; prætextu* miał, ktory z Ichmćiow Dyffydentow głos mieć, lub Márfzałká podawáć, tedy áby tákiego głofu *nulla fit activitas*. Ná co *univerfaliter* od wfzytkich *acclamatum*, zgodá, Imć *P.* Iełowicki znowu *interlocutoriè* wnośił, że poty do niczego przyftąpić nie pozwoli, poki nie zaydzie deklàracya, że *Laudum Authenticum* Prowincyi *Prufkiey* będzie produkowáne, ponieważ co dzień więcey Ichmćiow przybywa Pofłow *Prufkich*, á nie można *determinatè* wiedzieć, kto ieft á kto nie z Ichmćiow *in functione*. Imć *P.* Oboźny *repofuit* z mieyfcá fwego, że Imć *P.* Márfzałek Prowincyi Prufkiey ma y *Laudum* y Inftrukcyą, y pytáł iáka ieft wola Ichmćiow, Imć Pan Márfzałek *Prufki interlocutoriè*, explikował fię, że iako na dniu wczoráyfzym deklárował produkowáć regeftr Ichmćiow *PP.* Dyffydentow Prowincyi fwoiey, tak y dziśiay co deklárował uczynić, *non renuit*, ále to chyba *circa turnū* oraz *fubjùxit*, że fię nie pokáżą więcey Pofłow w Izbie nad to, co ieft *in Laudo* Woiewodztwá wpifano. Tu náftąpiły rożne dyfceptacye y *motus* z mieyfc, ná-

ktore

ktore powróciwszy Imć *P.* Márszałek Poselski *inferebat*, że Imć *Pan* Marszałek *Pruski* sponsyą daie, iż *circa turnum* Prowincyi swoiey *Laudum* y Instrukcyą swoiey Prowincyi, iáko też y inni produkowáć będą *circa turnum*, *acclamatum publicè*, że *extra quæstionem* są Posłowie innych Prowincyi, áni do tego żadna onych *non stringit* obligacya, iáka záchodzi dla Prowincyi Pruskiey Jmć *P.* Marszałek Poselski *instabat*, że ná tym zátámował się, dálszy *progressus Consiliorum*, ábyśmy nie mylili się w rozdawaniu głosów Ichmćiom *PP:* Dyssydentom, á ponieważ temu *satisfactum per sponsionem publicam* Imći *P.* Marszałká *Pruskiego*, ktoremu *fides dari* powinná, ná coż dáley rekwirowáć, áby Ichmość produkowáli Instrukcyą, y záczął rozdawáć głosy *per turnum* Woiewodztwom, *interposita* znowu *voce libera* Imć *P.* Iełowicki *præcustodivit* sobie, żeby nie ustępowáć tey deklárácyi publiczney *in turno* Prowincyi *Pruskiey*. Bráły zátym Woiewodtwá głosy *per turnum in ordine* do nominacyi Márszałká *Convocationis*, iednákże ten *turnus* dniá dzisieyszego lubo przedłużon ą extráordynáryinieSessyą nie mogł się zákończyć, *ob numerosam* ze wszytkich Prowincyi, Woiewodztw, Ziem, y Powiatow, *confluentiam* Ichmćiow *P.* Posłow y dla rożnych záchodzących *in turno* Woiewodztw niektorych *sub protestatione* zostáiących obiekcyi, ktore tákże czás niemáły *protraxerunt*, iednákże ktore kolwiek tylko *interve[nerunt]*, uspokoiwszy, *per passivam* [*ex*]*plicationem* strony ugodziwszy, *inter principales duos Candidatos* do *Laski* były głosy Woiewodztw podzielone, ktorych dziśiay expedyowano ná Imći *P.* Sápiehę Stárostę Mereckiego 68. ná Imći *P.* Scypioná Stárostę Lidzkiego 42. inne na ImP. Mássalskiego *Pisarza Litew:* tudzież Imći *Pácá* Stárostę Wileńskiego, y ImP. Wolskiego *Podkomorzego* Wileńskiego *ferebantur vota*. Gdy następował zátym *turnus* na *Powiát* Orszánski dla záchodzących *Protestácyi*, oraz spoźnionego czásu, solwował Sessyą ImP. Márszałek stárey Laski do Soboty *propter imminentem in crastino solennitatem* SS. Apostołow Filippá y Jákubá,

D. 2da Maij. Przy zágaieniu *explicavit* Imć P. Oboźny, spocząwszy po tak prácowitey ápplikácyi, przychodziemy *cum augurio*, że dziśieysza sessyá postáwi Rzpolitą w pożądanych pocz tkach

tkách dálszego *in publicum* szczęściá, ábyśmy tedy tą szczęśliwością iáko náyprędzey ukontentowáni zostáli, záprászał *ad continuationem turni.* Oráz *inferendo*, że kreski są policzone, áby nikt niemiał skrupułu, że *votum* nie iest iego kontynuowáne, gdyż káżdá kreska iest przy imieniu mowiącego Posłá nápisaná. Wspomniáwszy zátym, że *turnus* się zátamował dniá onegdáyszego ná Powiecie Orszáńskim, ktory że poszedł pod láskę, rozdáwał głosy Xięstwu Mázowieckiemu. Imć P. Wołyński *interlocutoriè* wnośił, że ponieważ dniá wczoráyszego *ob infirmam valetudinem* nie mogł *ad esse turno* Wdztwá swego, tedy áby tá *legalitas* byłá w ánimádwersyi uprászał, y kreskę swoię ná Imći P. Stárostę Mereckiego złożył. *Acclamatum* od Ichmćiow PP. Czerskich, y Mazowieckich niektorych, że iuż tá kreská mieyscá mieć nie może, bo tylko *ex turno vota currere* powinny, y z tey okázyi nieco się zátamował *turnus*, gdy z sobą o to kontrowertowáło Wdztwo Mazowieckie z Wołyńskim *ex ratione*, że wczoráy żádney o tym nie uczyniono prekustodycyi *in turno suo*, Ichmć PP. Wołyńscy po rożnych *tandem* z tey okázyi interlokucyinych kontrowersyách, przystąpili *ad continuationē turni in ordine* do nominácyi Márszałká *Convocationis* przez *vota* swoie, záczynáiąc od Wdztwá Mázowieckiego, y *continuabatur* spokoynie *turnus* áż do Wdtwá Chełmińskiego, gdzie upomniawszy się o deklárácyą publicznie Izbie uczynioną, respektem Wdztw Pruskich, rozdáwał głosy Imć P. Márszáłek Wdztwu Chełmińskiemu *de nomine & cognomine* káżdego Posłá wyrażáiąc, co też *in turno* Wdztwá Málborskiego *observatum*. Woiewodztwo Mścisławskie objekcye przeciw sobie máiące pod láską stánęło y dniá dziśieyszego kresek swoich *ex ratione* wzaiemnych oppozycyi nie dáwáło; Wdztwo Bráclawskie z rácyi, że 6. Posłow má obránych *contra legem* iáko niektorzy Ichmć onym *objecerunt*, było *in disquisitione*, y długo tá kontrowersyá w Izbie zábáwiłá przez explikácye *passivè* głosow rożnych *pro & contra nitentium*, *tandem*, że ná żádną stronę nie mogła stánąć rezolucyá, y spożniony też był czás, Imć P. Márszałek *indolendo* nád tą Izby nieszczęśliwością *ob spem* uspokoieniá dálszego, solwował sessyą ná poniedziałek.

D. 4ta Maij. Imć P. Márszałek przy zágaieniu wyráził, że *publici boni* záłożone nádzieie co raz omyláią expektácyą, przez co dotąd ná rożnych dysceptácyách czas *protrahitur*, reprezentował potym, ażeby *sepositis altercationibus* do rozpoczętego dziełá przystąpili kontynuacyi. Aże dniá onegdayszego ná Wdztwie Bráclawskim był zátamowány *turnus*, tedy życzył, áby od tego Wdztwá záczynáć. *Vrgebant* zátym iedni *interlocutorijs persvasionibus* kontynuácyą *turni*, drudzy IchMć prośili o deklárácyą y rezolucyą Wdztwá Bráclawskiego y Czerniechowskiego. Ichmć PP. Wołyńscy *opposuerunt*, że poty nie będzie zgodá ná *turnum*, poki nie záydzie deklárácyá Izby, że ták Bráclawskich iáko y Czerniechowskich po sześciu Posłow *non computabitur numerus.*

rus. Imć P. Nárzymſki *in paſſivitate* wnośił że Wdztwo Bráctawſkie nie potrzebá deklárácyi, ponieważ żádnego o tym *in contrarium* niemáſz Práwa. Imć P. Láſocki Poſeł Socháczewſki *intulit*, áby Ichmć PP. Brácławſcy wyráżnym *edocerent* Práwem, wielu Ichmćiow má bydź *in functione*, bo *uſus* ten, ktory *allegatur*, nie może *cenſeri* zá prawdę, owszem ieſt *abuſus* y állegował Konſtytucyą *Anni* 1648. ná ktorey tylko Brácławſcy dway byli Poſłami, kontrowerſyá znowu *orta* y *motus in medium* Izby, *ex motivo*, że Imć P. Rádzimińſki dáwnego áutorá, nie terázniey ſzey edycyi, ktoremu *magis cenſenda fides*, állegował; w tym Imć P. Mikoſz implikował ſię nie będąc Poſłem, że Herbárżem Imći probuie, nie *Volumine legum*. Powrociwſzy ná mieyſcá ſwoie, gdy pod czas dyſceptácyi *in medio* Izby Imć P. Mikoſz odezwáł ſię był y wſzedł *in diſputationem fermè* z Imćią P. Rádzimińſkim á nie będąc *in functione* zdáł ſię obſtáwáć, Imć P. Radzimińſki; zważćie tę lezyą w oſobie Wdztwá, cáłey Izbie uczynioną, ná co Imć P. Gurowſki o ſąd prośił y inne Wdztwá do tego zgodne były, zátym náſtąpiłá deputacyá *in puncto* z Izby do Imći P. Márſzałká Kor. y náznaczono Imći Pana Iełowickiego, áby remonſtrował *eandem laeſionem pro ſumendis* przez ſąd *poenis*. Promowowáli niektorzy IchMć *turnū* Wdztwá Brácławſkiego, Imć P. Okolſki Poſeł Trocki zábrawſzy głos *in paſſivitate*, y explikowawſzy, że gdźie *de jure non ſunt* Ich Mć, *fieri non debent*, ponieważ IchMć Brácławicy Práwem dowieść niechcą, *de numero* Poſłow ſwoich; upráſzał áby Ichmć álbo o tym *informent* Izbę, álbo

też ſuperſedowáć rác[...] od ſwoiey pretenſyi. Imć P. Suſki *intulit*, że ponieważ Ziemiá Wołyńſká rázem z Brácłáwſką inkorporowána Rzſpolitey we wſzyſtkich ieſt prerogátywách y práwách tedy y w tym nie powinna mieć dyfferencyi, áby iáko z Wołyńſkiego 6. ták y z Brácławſkiego *idem numerus* Poſłow był deputowány. Imć Pán Stároſtá Bełzki *repoſuit* Im. P. Suſkiemu, że tá *Privilegiorum* á *Rplica conceſſorum* rowność tym Wdztwom powinná *intelligi quoad alia munia*, á nie co do Poſelſtw y Deputácyi, bo ieſt wyráżne Práwo, że má bydź z Wołyńſkiego 6. á Brácławſkiego dwoch tylko, ztąd tedy znáć, że ieſt między temi Wdztwámi dyfferencya, lubo rázem *acceſſerunt ad corpus Rplicae*. Imć P. Podkomorzy Kijowſki *explicabat*, że wraz iáko Wdztwo Wołyńſkie, ták y Brácławſkie, Kijowſkie, Smoleńſkie y Czerniechowſkie *acceſſit*, do Rzſpolitey, álleguiąc *approbationem diplomatum* Wdztwom ſłużących, przez Konſtytucyą 1667. á gdy *per varias interruptiones* głoſow Imći P. Podkomorzemu Kijowſkiemu czyniono *moleſtiam*, y rożne náſtąpiły álterkácye; Imć P. Márſzáłek *ob ſpem melioris in craſtinum eventus* ſolwował ſeſſyą. A Wdztwo Málborſkie zánioſło prekuſtodycyą, żeby jutro bez żádney kontrowerſyi przyſtąpić *ad turnum*, á *in quantum*, by iákie trudnośći miáły *intercedere*, jutro przyſtąpiemy do konfederácyi.

D. 5. *Maij.* Zágaiáiąc Imć P. Márſzáłek ſtárey láſki *expoſuit*, że nie tylko ſłow ná wyrázenie nieſzczęśliwey ſytuácyi, ále y śił nie ſtáie ná uczynienie porządku tey Izby, kiedy ná żádną nie

C uwa-

uważaiąc nieszczęśliwość, sami *ruimus in præceps*, nie widząc sposobow tylko áby wynáleść *media*, jákoby resztę iszcze śił *capaciori* oddáć *subjecto*, do czego áby przystąpić uprászał, ażeby zátamowány *turnus* mogł ná dniu dźiśieyszym *reassumi*, oráz *subintulit*, ieżeli tylko o to idźie, áby konkurrencyá tych dwoch Woiewodztw *de numero* Posłow uspokoiona byłá, tedy tám *usus prædominatur*, gdźie práwa niemász. Wspomniáł *tanquam per argumentum*, że ktoby *per usum* chciał *probare* sobie *possessionem* powinien *probare* sto lát possessyi y iest *inamovilibis* z tym wszytkim *legitimis documentis* może być rugowány *tanquam malæ fidei possessor*, állegowáł *consvetudinem* dlá Wdztwa Brácławskiego, że bywáło Posłow sześciu, á zaś dlá Wdztwá Czerniechowskiego práwo, że bywáło 4., záczym *providendo medium* czytáł Proiekt uformowány *aliàs* sponsyą od Posłow Wdztwá Czerniechowskiego, áby ich było sześciu *salva ratificatione* w Izbie Senátorskiey, ná ktory nie było zgody. Wniosł y to, że gdyby teráz miáło być 6. Posłow *non præmissa tali sponsione*, tedyby były ná tym fundámencie wszystkie *irriti actus* przeszłe, albowiem *contradicens* ná przeszłym seymie dlá tego nie był *in animadversione* z oppozycyą swoią, że był *supernumerarius*, reprezentowáł strátę czasu y że tylko *tumultibus agitatur* Izbá, ktore iáko tylko są *prætextus* ieżeli *non sedabuntur*, tedy *actum de nobis*. Żądał przytym *per Provincias* dekláracyi respektem liczby Posłow tych dwoch Wdztw. Ná co Imć P. Stárosta Duninowski *conformiter* przypádł. Imć P. Swięcicki Poseł Miński, ieżeli nie záchodzi *assensus* ná proiekt Imći P. Márszałká, ná żádne nie pozwála głosy chybá *ex turno*, ImcP. Podwoiewodzy Trocki zábierał głos *in ordine* do explikácyi práwa. Imc Pán Kurdwánowski álleguiąc oppozycyą ośiebie ná dniu onegdáyszym uczyniond nie pozwálał ná żádne głosy y ták ieś dni *interlocutoriè* się odzywáli, drudzy záś cále ná żádne głosy nie pozwoláli. Xzę Imć Czetwertyński Imći P. Podwoiewodzemu Trockiemu replikowáł, że ieżeli WMP. mász práwo ná nas, prośiemy go czytáć, ieżeli nie, niemász zgody ná głosy. Po roźnych dysceptácyách perswádował Imć P. Marszałek, áby Ichmć pozwolili *passivè* się explikowáć, y zábrał głos Imć P. Podwoiewodzy, w ktorym wyráźił, że Wdztwo Bráclawskich z Kiiowskim y Wołyńskim rázem inkorporowáne do Rzeczypospolitey *salvo* iednak *usu*. Státutu Litewskiego, ktory Státut poniewaź to Woiewodztwo *ligat*, czytał z niego Rozdziału trzeći go punkt máiący w sobie, áby z káżdego Ziemstwá po dwuch bywáło Posłow, állegował záтym Konstytucyą 1648. Konfederácyą 1657. 1673. 1693. gdźie tylko dwoch iest Posłow Bráclawskich podpisanych, áże y pod terázniey szą Konwoká yą nie powinno się znaydowáć w ęcey Ichmćiow więc zá ámowáł ná tym *activitatem*, ImćP. Pisarz Koronny *interlocutoriè* wyráźił, że *non obstante lege versante*, á y *non excedatur numerus* Posłow na Seym obránych, iż na teráźnieyszy y Konwoká yi dysponowáć Izbá, do 6. ták z Bráclawskiego iáko y z Czer-

z Czerniechowſkiego Woiewodztwá *in fundamento* Práwá 1679. ktore tylko zábrania, áby nie poſyłáły Woiewodztwá, Ziemie y Powiaty Posłow więcey *ultra ſolitam praxim*, áże nie mowi *ultra præſcriptum legis*, ále *ultra praxim*, toż *praxis* powinna *currere tempore interregni*, Práwá záś *præſcriptum* ma mieć mieyſce ná zwyczaynych Seymách *vivente Rege*, á że tak Wdztwo Bráćławſkie iáko y Czerniechowſkie *praxim & uſum* álleguią zá ſobą, tedy pod czás teráznieyſzego Interregnum mogą *practicato uſu gaudere*. Imć P. Márſzałek *repoſuit* że *Lex nunquam ceſſat*, bo lubo *Reges ſunt mortales*, *leges* iednák ſą *immmortales*, *praxis locum* mieć powinná *in defectu legis*, gdzie záś *lex disponit*, tám *uſus introductus cōtra legē ſubſiſtere* nie może. Illácya tu była Imći P. Gurowſkiego, że ieżeli pod czás Interregnum *currit* na Práwo excepcya, toż y Prowincya Lit: pod czás Interregnum ani ná Konwokácyi, áni ná Elekcyi, áni ná Koronácyi *turnum* nie może pretendowáć. *Motus* o to Prowincyi Litewſkiey; Imć P. Marſzałek explikował illácyą Imći Páná Gurowſkiego, że chćiał wyráźić, iż álternátá kádencyi Seymow *tempore interregni ſuſpenditur*, bo ſię te wſzyſtkie Seymy odpráwuią w Koronie, ále przez tę illácyą *non intendit*, nárufzyć álternatę W. X. Litewſkiego do Laſki; záſzły y inne głoſy Ichmćiow Koronnych y ſamego Imći P. Gurowſkiego z explikácyą wnieśiony illacyi. Imć Pan Poſeł Wileńſki zabrał głos z wyráżeniem kompáſſyi nád utrátą czáſu y że Prowincya Litewſka gotowa uſtąpic álternaty ſwoiey, byle to było *ſine derogatione jurium* Przeświet: X. Lit: Tu uſpokoiwſzy tę máteryą, *rediit* znowu intereſs Wdztwá Bráćławſkiego y Imć P. Suſki Poſeł Łomżyńſki pytał, iáki ieſt *uſus* Ichmćiow Bráćławſkich Státutu Litewſkiego y ież li *extenditur ad præſens forum* Izby Poſelſkiey? a że dyſpozycya Státutu nieśie, żeby z káżdego Ziemſtwa dwoch obieráć, wiele Ziemſtw Ichmć máią, *pro ultimo* konkludował, że *videtur*, iż nie może Ichmćiow ná Seymie *ſtringere* Statut W. X. Litt., ponieważ Konſtytucye ſwoie to Wdztwo piſze między Konſtytucyámi Koronnemi. Ichmć PP. Bráćławſcy odezwáli ſię, że komplet Prowincyi Ichmćiow *fundatur* ná Inkorporácyi Oryginálney z innemi Wdztwy, ktore tenże komplet máią. Imć P. Eperyáſz, ieżeli tá rácya práwem wyprobowána przez Imci P. Podwoiewodzego Trockiego *non convincit*, powinno *convincere exemplum* Xſtwá Zmuydzkiego, ktore 27. máiąc powiátow z tych wſzyſtkich przedtym obieráło Poſłow, á teráz do dwoch tylko redukowáno z rácyi, że nie było Konſtytucyi ná Poſłow tey Prowincyi *per inadvertentiā*, niecháy tedy Wdztwo Bracławſkie *reſtringat* śiebie do dwoch, ponieważ práwa nie pokázuie ná więcey, á ieſt *de numero* Prowincyi, ktore *ad corpus Reipublicæ acceſſerunt*. W tym Imć P. Iełowicki inſynuá-

cyą

6

cyą uczynił, że ponieważ ná dniu wczoráyszym uczyniona deputácyá Osoby iego z Izby, z ktorey się exkuzował, iednákże sámá tá deputácyá *ex assensu* Izby uczyniona zdáie się przyznawáć chárakter Poselski Wdztwá Bracław-skiego Posłom, záczym *mentem* Instrukcyi swoiey wyráził, ktorá go oblignie, áby *in pari* z Wdztwem Czerniechow-skim był przyznány chárakterze. Imć P. Márszałek, ponieważ tu wspomniano o upomnieniu się do Imći P. Márszałá Koronnego o Izby dyshonor, uczyniłem to sam dniá dzisieyszego y deklarował Imć P. Márszałek Koronny uczynić ánimádwersyą *Iustitiæ*, byle był *instigator & delator*. W Máteryi záchodzącey uprászał IchMćiow, ażeby *media* chćieli wynáleść do uspokoienia kontrowersyi záchodzących. Prośili Imći P. Trockiego, ażeby *desistat* od oppozycyi. Imć P. Trocki *reposuit*, że *circa observantiam* Práwa wyráznie állegowánego wszystko gotow uczynić. Rożne tedy *passivè* disceptácyine były głosy. Imć P. Drzewicki Poseł Wołyński wnośił, że Státut Wdztwá Brácławskiego iest pisany, Státut Litewski iest drukowány y dyfferencyą zakładáł w tym állegowánego punktu. Imć P. Olszyński, że ile kroć *sub vinculo Confœderationis* obieráli *supernumerarios*, tedy to było *cum clausula*, że to nie powinno *trahere consequentiam* y inne tym podobne kontrowersye. Ichmć Pomorscy przypomniawszy swoię prekustodycyą ná wczoráyszey limicie uczynioną, *in quantum* dziś do kontynuácyi *turni* nie przyidzie, o konfederácyą *instabant*, *motus* znowu ná śrzodek izby, powroćiwszy potym po długiey dysceptácyi ná mieysca swoie, Ichmć PP. Pomorscy ustąpili illácyi swoiey *ob spem* ná dniu jutrzey-szym zgody *ad turnum*, á Imć P. Swięćicki wziąwszy głos wnośił, ponieważ między Ichmćiámi Kandydátami rzecz wszystká *vertitur*, áby tedy tá konkurrencyá dálszych obrád nie támowała, *sit tertius interveniens*. Imć P. Márszałek *præmisso discursu* solwował sessyą ná godzinę 8. ná zajutrz.

D. 6. Maij. Imć P. Márszałek zágáił *a remonstratione* stráconego czasu, że tylko tá Izbá *ipsis laborat discordijs*, animował *ad prompte ferenda remedia* przez iedność y przystąpienie do głosow *per turnum* kontynuacyi. Imć P. Mirski Márszálek y Poseł Brácławski wniosł *interlocutoriè*, że Imć P. Trocki spytány wprzod być powinien *de sua activitate*, ktora *ut resolvatur*, áby był prosz ony. Prośili Ichmćiow niektorzy o głosy *passivè*, *reposuit* Imć Pan Swięcicki *interlocutoriè*, że poty ná żadne nie pozwoli głosy, poki nie będą porownáni *in activitate* z drugiemi Woiewodztwy, ktore iuż *per turnos suos* poprzedziły *sua activitatè*. Imć P. Grábowski Chorąży Michałowski Poseł Pomorski reprezentował *passivè*, że dwoiakie *obstaculum* támuie *tractum turni*, ná ktorym Imc P. Trocki *sistit activitatem*, to iest, że to uczynił ná fundámencie założonego Státutu W. X. Litt. broniąc *copiosiorem numerum* Wdztwu Brácławskiemu, przećiwko temu replikował Imć P. Grábowski, że Statut W. X. L. pisány iest 1588. á zás Wdztwo Brácławskie *anterius* inkorporowáne do Korony, záczym *non videtur stringi hac lege* Wdztwo, námienił tákże, iż iest Práwo *per Constitutionem* nápisane *de recompensa* Posłow Wdztwá Brácławskiego, prośił tedy, áby chćiał przywroćić zátámowáną *activitatem*. Imć P. Trocki reprezentuiąc *jacturam* czasu, *in quem finem* życzył *deputare* z Izby do Ineći, po-

poniewáż śię *præsens* nie znáyduie, Imć P. Mirski *opposuit interlocutoriè*, że nie może *per calcata Iura oppositionis continuari turnus* głosow, *satiùs* kiedy *absens* Imć P. Trocki, áby *invitetur* do Izby. Imć P. Nárzymski Podkomorzy y Poseł Nurski remonstrowáł strátę czásu y állegowáł *paramiam* cudzoźiemcá pytáiącego śię, iák śię tu rzeczy dzieią? ná co gdy mu odpowiedziáno, że co kto chce, to myśli, y co chce, to uczyni, inferowáł, że w tey Rzspolitey niemász Rzspolitey, ále tylko przywáty, *tandem sine apparatu verborum* wyráźił, że nie Státut to robi, ále kreski, *subjunxit* zátym, áby *amore Patriæ* Ichmćiow *concurrentes* o łáskę pozwolili, áby sobie Izbá obráłá *tertium interveniente* z tą kondycyą, áby nie wchodząc w żádne *consilia*, niektorzy Ichmćiow *consenserunt*, drudzy záś byli *alterius sensus*. Imć P. Kossowski Brzeski-Kujáwski refutowáł obiekcye Imći P. Trockiego we trzech árgumentách záłożone to iest, w Státucie Litewskim, w állegowánych konfederacyách, w ktorych *allegabat*, że znáyduie śię po czterech podpisanych Bracławskich, w trzeciey *approbatio laudi* iuż wspomnionego o obmyśleniu rekompensy Posłom, *supponendo*, że Ich muśiáło bydź sześćiu, állegowáł tákże *usum ab anno* 1696. Iż záwsze po sześćiu Posłow Bráclawskich bywáło, námienił, że to iest *prætextus*, ktory támuie *cursum*, y że zátrzymuie śię z wyrażeniem, co to za *motiva*, konkludowáł, áby Ichmć *ambientes* do łáski chćieli, odstąpiwszy pretensyi swoich, *descendere ad ea, quæ sunt pacis & boni communis*. Imć P. Suski Poseł Łomżyński *eodem sensu* replikowáł y refutowáł Imći P. Trockiego obiekcyą uczynioną przeciwko Ichmćiom PP. Bráclawskim. Imć P. Jełowicki, że perswázye tych głosow *passivè*, są to *voces clamantium in deserto* w tey absencyi Imći P. Trockiego, po ktorego *delegare*, lubo nie widzi *rationem*, iednákże obserwuiąc delikátnie *sistentiam activitatis* życzył solwowáć dźiśiáy, y czekáć do jutrá Imći P. Trockiego, ktory ieżeli *non comparebit*, tedy to *silentium* Imći powinno *reputari pro assensu*. Imć P. Mełdzyński Poseł Pruski wyraził, że nie widzi *disordinem* dotąd w tey Izbie, bo większe bywáły ná przeszłych seymách, *inhærendo* przytym, że nie godzi śię nikogo sądzić, áni tákich zábieráć *cum læsione* głosow, co *aliena magis quàm propria concernunt crimina*, w ten czás było konwinkowáć Imći P. Trockiego, kiedy był *præsens*, á nie teráz *contra absentes vocibus niti*, y upraszaiąc o delegácyą z Izby do Imći prośił o solwowánie sessyi. Imć P. Horáim: że *in absentia* Imći P. Trockiego *activitas*, przez Imći iest zátamowáná, nie możemy *continuare cursum*, ále tylko życzył delegowáć po Imći P. Trockiego o przywrocenie *activitatis* prosząc. Imć P. Swięcicki znowu śię *eodem sensu* odezwáł iák przedtym, y *sistebat activitatem*, pozwálaiąc ná delegácyą Imći P. Trockiego. Deputowáł tedy Imć P. Márszałek z Máłeypolski Imć P. Jełowickiego, y Imći P. Boreyká z Wielkiey Polski, Imć P. Suffczyńskiego Podstolego y Posłá Czerskiego y Imći P. Lásockiego Posłá Sochaczewskiego z Prowincyi Litt: Imći P. Horaima y Imći P. Zábiłę Posłá Kowieńskiego, y ták *ob spem regressûs* ná záiutrz limitowáł sessyą.

D. 7. Maij Imć P. Márszałek przy zágáieniu ubolewáiąc, że dotąd uporczywá przećiw własney Oyczyznie *obstinentia bene cæpta vertit in deterius*, upraszał, áby chćieli wesprzeć *tandem* náchy-

lone obrády, á ponieważ znayduią śię *præſentes* w Izbie niektorzy Ichmć, ktorzy byli delegowáni do Imći P. Okolſkiego Podwoiewodzego Trockiego prośił, áby uczynili relácyą Izbie o ſkutku Kommiſſyi ſwoiey, Imć P. Láſocki Poseł Socháczewſki wyráźił, że uczyniwſzy zá doſyć włożoney ná oſobę ſwoię funkcyi, *convenerunt* Imći P. Trockiego, od ktorego odebráli rezolucyą, że iáko *in fundamento* Práwa czytánego z Státutu W.X.L *ſtitit activitatem* Ichmćm PP. Bráckáwſkim *tanquam ſupernumerariis*, upráſzał, áby Ichmć chćieli uſtąpić pretenſyi ſwoich, á ſam deklárowáł śię dziś ſtánąc w Izbie, *cum illatione*, że choćiáżby śię y tá uſpokoilá mátervá, tedy *accedet* inſzá o Prowincyi Pruſkiey w Wdztwie Pomorſkim *de numero* Posłow *ſupernumerario*. Konkludował Imć P. Láſocki, że niemáſz innego ſpoſobu, tylko śię zátrzymáć, poki ſam *non comparebit* do Izby. Poſzli zátym *in medium* Izby Ichmć y konferowáli między ſobą. Powroćiwſzy znowu ná mieyſcá ſwoie, wziął głos Imć P. Márſzałek y wyráził, że zágaioná ſeſſyá *in fundamento*, że Imć P. Trocki miał *comparere*, dotąd *haret*, ktorego kiedy ieſzcze nie widác, prośił, ieżeli ieſt zgodá, áby dziś powtornie *delegare* do Imći y delegował z Izby Imći P. Chorążego Trembinſkiego z Máley Polſki, Imći P. Piſarzá Ciechánowſkiego z Wielkiey Polſkiey, Imći P. Minſkiego z Litwy, prosząc aby ieſzcze *durante ſeſſione* Ichmć z rezolucyą powroćili kátagoryczną. Powroćiwſzy Ichmć PP. *delegati* czynili relácyą, że nie záſtali w ſtáncyi Imći P. Trockiego, y nie mogli śię dowiedzieć, dokąd wyſzedł, iednák *non deſpondendum*, áby śię niemiał wroćić do Izby. Rożne tu interlokucyine były illácye, iedne áby ſolwowáć ſeſſyą, drugie áby *paſſive* śię zachowáć, inne áby záczekáć, poki nie powroći Imć P. Trocki, Imć P. Podkomorzy Poznáńſki, że ponieważ ieſt ten zwyczáy w Izbie, iż po trzy rázy godźi śię *adhibere gradum civilitatis* w delegowániu do Ichmćiow PP. kontrádykuiących, iże *activitas liberæ vocis ſacroſanctè obſervanda*, życzył zátym znowu *delegare* do Imći P. Trockiego. Imć P. Podkomorzy Kijowſki *eodem ſenſu* przymowił śię, y wyráźił, że głos Imći P. Podkomorzego Poznáńſkiego, nie ieſt głos dlá ceremoniału, ále *ut ſit bene Patriæ*, ſłyſząc, że śię má wroćić Imć P. Trocki, prośił áby ieſzcze *delegare* do Ichmćiow, á gdy y inni Ichmć Litt. y Imć P. Kurdwánowſki prośili o tęż delegacyą, deputował Imć P. Márſzáłek Imći P. Stároſtę Przewálſkiego, Imći P. Pruſzyńſkiego y Imći P. Stefenſa, powrocili Ichmć *Delegáti* y Imć P. Trocki z niemi *comparuit* w Izbie, gdzie ná mieyſcu ſwoim záſiadſzy, głos zábrał, wyraziwſzy, że lubo wſzyſtkich Kroleſtw *ſalus* ná tym *dependet*, áby była *lex in toto, libertas in toto*, wiedząc, że godzi śię *leges libertateſq́ tueri*, uczynił był *ſiſtentiam activitatis* Wdztwu Bráckáwſkiemu, *per periculoſiſſima mala, quæ ſenſim ſine ſenſu irruunt*, iednák áby śię nie zdáł *publico bono obviare*, podziękowáwſzy zá tę expektátywę przywrocił *activitatem*, rozumieiąc, że wſzyſcy Ichmć *magnis ſenſibus ſuis* zábiegáć będą inkonweniencyom. Imć P. Márſzałek podziękowáwſzy *nomine publico* zá ten áffekt Imći P. Trockiemu, upráſzał *ad continuationem operis Conſiliorum*. Imć P. Podkomorzy Poznáńſki głos zábrawſzy *facundiſſimè* mowił, że ziechawſzy śię zá uniwerſałem Xciá JMći Prymaſa

in vallem libertatis na konſolacyą ſtrapioney Oyczyzny, ubolewaiąc, że w niey *Troiæ iacentis metiri iam fata licet*, gdy *æſtuamus pectore, frigemus ſtudio*, tráwiemy czas *inter cumulantia verba*, pytámy ſię, *quis turbo hanc tempeſtatem exciverit*, niechcemy poiąć, że to podobno wielu Ichmćiow y wielkich záſług emulacya dotąd tą Izbę trzyma *in ſuſpenſo* upraſzał zátym Imći P. Marſzałka, áby chćiał *pulſare corda* Ichmćiow konkuruiących do Láſki áby chćieli Izbie *liberum* wroćić *arbitrium* y ná oſoby ſwoie podźielone *ſuffragia*, ná ręce cáłey Izby rezygnować, nie mogąc nigdy lepiey *ſacrificare* honoru ſwego iáko *pretio tranquillandæ Patriæ*, á tak gdy obierzemy trzećiego, *terminabimus Patriæ lacbrymas, hoſtium riſum*. Imć P. Trypolſki Podkomorzy Kijowſki *eodem ſenſu* mowił, y przydał, że nie tylko Imći P. Márſzałká upraſzać potrzeba, áby kołatał do ſercá Ichmćiow konkurruiących, áby ſuperſedowali, ále *inſuper* do ſamych Ichmćw kompetytorow, áby ſuperſedencyi ſwoiey uczynić chćieli deklaracyą. Więc Imć P. Staroſta Merecki *ex puro amore* ku Oyczyźnie *ne in hac orbitate ſua deſtituatur præſenti Conſilio* wziąwſzy głos w Izbie Poſelſkiey, wyexplikował *diſertiſſimè* nie tylko *propria ad ſalutem publica*, ále y całego Domu ſwego *indefeſſa ſtudia* do konſerwacyi Dobrá poſpolitego praw y ſwobod Staropolſkich. A zátym, żeby Dyrekcya Koła Rycerſkiego miała trudnić *univerſale bonum* á práwie *iugulare Rempublicam*, gotow ieſt *ab hoc honeſto ambitu* funduiącym ſię ná braterſkich affektach odſtąpić *ſpe*, że Imć P. Stároſta Lidzki *non diſſimili* dla Rzeczypoſpolitey idąc *æquanimitate* podźiękowawſzy *pro votis & affectibus*; ſuperſedować będzie tákże od konkurrencyi ſwoiey o dyrekcyą Izby Poſelſkiey. Zabrał głos Imć P. Scypion Staroſta Lidzki y remonſtrował *diſertâ ſuadâ*, że nigdy nie był *diſſonus ab omni æquanimitate*. (mowiąc)

Nigdym ſię ták nie fundował ná prywátnych ſzczęśćiá y honoru mego konſyderácyách, żebym ich nie miał ochotnie ſakryfikowáć *publicis utilitatibus*, áni mnie kiedykolwiek w życiu moim uwodził ták nie pomiárkowány *ambitus*, żebym go nie był gotow *ſubiicere rationis imperio*, więc y w teráznieyſzey *deſiderio* ſłużeniá Oyczyznie záczętey, łáſką W. M. W. M. PP. y niechybną *pluralitatis* nádzieią wſpártey o łáſkę konkurrencyi, lubo widzę, że przez zerwánie *Turni* y nie dopuſzczenie kreſkowánia do konkluzyi *inducitur præiudicioſiſſima* y cále dotąd *inuſitata novitas*, lubo przez ten nie práktykowány ſpoſob tygodniowego *currentium ex ordine* Wojewodztw *ſuffragiorum* zátamowánia *convellitur authoritas & independentia* tey Prześwietney Izby w obierániu Márſzałkow *per pluralitatem*, lubo ſzkodliwym ná przyſzłe czáſy przykłádem *læditur dignitas & æqualitas* tych zácnych Wdztw ktorym zárowno z inſzemi wotowáć ieſzcze nie przyſzło, gdy iednák widzę, że te zátrudnieniá publicznych Obrad, bárdziey pártykulárnym moim *repugnans* áwantażom, więc y tych námienionych konſyderácyi y wſzelkich moich pretenſyi przy náyniżſzym zá łaſkáwe W. M. W. M. PP. áffektá podziękowániu *reale & voluntarium* dlá Oyczyzny, pokoiu, y dobrá poſpolitego czynię *ſa-*

cri-

crificium, chętnie y dobrowolnie tęż konkurencyą *in finem* W.M.W.M. PP. *unionis pretiô* ſkłá[illegible]ąc y rezygnuiąc. Po podźiękowániu ImćiP. Scypiona Staroſty Lidzkiego, *ſimiliter* y Imć P. Staroſta Merecki *eloquentiſſimo ſermone* złożył *vota ſibi ſaventia in pectoribus civium*, áby *per hoc medium ſalutaria* dobru poſpolitemu *conſilia*, *optatam* odebráły *coronidem* przez zgodne obranie nowego Imći P. Marſzałka Izby Poſelſkiey. Imć P. Marſzałek podźiękowawſzy *ore publico pro ea æquanimitate* Ichmciom, zápráſzał *de novo ad turnum*, *acclamatum*, áby pierwey uprzątnąć materyą *de ſupernumerarijs* Wdztw, áby *tandem* znowu nie był *turnus interruptus*, y áby w tym *procedant circa unanimem aſſenſum* od Láſki deklaracye. Po rożnych *tandem* álterkacyach y te uprzątnąwſzy máterye po explikacyach Wdztwa Pomorſkiego y po rożnych kontradykcyach oſobliwie od Woiewodztwa Podlaſkiego przećiw PP. Czerniechowſkim, záſzedſzy deklaracya, áby po ſześćiu z Bracławſkiego y Czerniechowſkiego kreſki dawali, przyſtąpili ſzczęśliwie *ad turnum* gdźie bez wſzelkiey áryngi, tylko według prekuſtodycyi y illacyi od Ichmćiow Wielkopolſkich uczyniońey *per turnum* Wdztw poſzła nominácya *ſub nexu Iuramenti* wyprzyśięgaiąc wſzelkiey korrupcyi y dependencyi. Iakoż *poſt has reſignationes* zaczął ſię znowu z gory *turnus* y ledwo nie *per verbum placet* obrany ieſt za Marſzałka Izby Poſelſkiey Imć P. Maſſalſki Piſarz W. X. L. Staroſta y Poſeł Grodźieńſki.

Mowa Imći Pana Tyzenhauza Staroſty Wilkomimirſkiego, de abſentia *Imći Pana Vkolſkiego*.

KAżdy to znáć może *in gremio noſtro quantum mille*, *tantum ille*, wyſzedł gu ná dniu wczorayſzym Imć P. Trocki *ſiſtens noſtram activitatem*, porozumiawſzy tedy żeśmy wſzyſcy *paſſivi*, przymawiam ſię, chcąc pozyſkać tey to Prześwietney Izby Poſolſkiey *activitatem*, że w żadne propozycye poty *involare ullatenus* nie możemy, poki nam przez tegoż Imći P. Trockiego *activitas* przywrocona nie będźie. Utrzymuiąc zatym *vocem vetandi pupillam libertatis in hoc puncto*, ieżeliby Imć P. Trocki nie miał byc zgodnie od nás inwitowany, iábym muśiał *ſiſtere activitatem*. Podczas drugiego *turnum in Electione Mareſchalci* Izby Poſelſkiey. *A condita Republica* ieſzcze nie było tákie *præjudicatum* w tey Izbie, á żeby *duplex* miał *currere turnus*, ále że ſię *diſponentibus aſtris* upodobało W.M.PP. *aſſumere pro medio ad ſopiendas controverſias*, *reaſſumere turnum*. Więc z mieyſca mego upraſzam Imći Pana Maſſalſkiego Piſarzá W. X. Litewſkiego.

Mowa Kollegi Imći P. Eperyeſzego Staroſty Szyrwinſkiego Poſła Wilkomirſkiego circa ſecundum turnum.

Kiedy w tak żáłoſney Rzeplitey konjunkturze, gdy nie tylko ieſteśmy *orbati Patre Patriæ*, ále też *novas* formuiemy w tey Izbie *ideas*, powraca *vitioſo circulo* powtorny *votorum noſtrorum circulus magis ad fata mergendo, quam ex illis emergendo*, bo co pierwſzego dnia ſtać ſię miało, to *vergentibus in peius fatis declivio dierum* obrad naſzych, przychodźić *obligamur* do tego ieſzcze bowiem áni Oyczyſte w ſobie znayduią *annales* żebyśmy w tey Izbie ná obrániu Marſzałka nowego dwa razy kreſkować ſię mieli. Zdáć ſię to w prawdźie, że ſzukámy *media ad ſalvandam Rempublicam*, ále ocawiam ſię, *ne ſit peior morbô medicina*. Ze záś zdá ſię to być *ſalutare* cáłey Prześwietney Izbie náſzey,

ia

ia ex Animo opto, ut eveniat, á iako *qualificatum* widzę do Dyrekcyi kołá náſzego Imći P. Máſſalſkiego Piſarzá W.X. Litt. ták *ex meo ſtallo* záprzſzám W.M. WM.P.do tey funkcyi, *non vana ſpe* potráfi doświádczoná M. W.M.P. *in rebus gerendis dexteritas* zábiec *ituris in exitium univerſi malis, dabitą Populo quietem, ſæculo ſuo Pacem.*

M O W A

Imći P. Ożarowſkiego Oboźnego Kor. przy oddawaniu ſtarey Laſki.

Jeżeli kiedy Márſzałkowſká preeminencyá partykulárney *exigit* prezorności, ieżeli *ſub tempus tranquillitatis publicæ* w ſpokoyney Rzſpolitey *oneraria*, zostáiącá málacya, gdźie *etiam remex imploret jura navarchi*, á przecię *circumſpectius ad clavum* porządnego ſtyru odbierá *gubernium*, dopieroż pod ten czás gdźie y ſamá burzliwá *Interregni nomenclatura pro ſcyllis & charybdibus* ſtáwá *provido vectore opus*. Nie mogłá Izbá náſzá przy náygłębſzey deliberácyi, *majorem* wyſzukáć *capacitatem*, iáko w oſobie Imći P. Máſalſkiego Piſarzá W.X.L. Winſzuię ták godnego *votorum noſtrorum* Dyrektorá, *quem populi plauſu, Procerum quem voce petebas, aſpice Roma virum*, nie záwiedzie *expectationem populi* ták wielkiey doſkonáłości káwaler, dogodźi *neceſſitatibus* Oyczyzny *diſtincta* WM P. *circa bonum publicū ſolicitudo*; przyprowádzi do ſzczęśliwey *deſideria noſtra* ſatysfakcyi, wyprobowána Márſzałká tego *animoſitas*, ktory do uſtáwiczney Izby tey, przy nieprzerwánych funkcyách przywykniony ſedentaryi, pokázuie iáko go *delectat ſeries immenſa laborum*, byle tylko *immunitates* Práw Oyczyſtych *in altum tolleret*. Skłádam w ręce zdolnieyſzego Atlaſa *molem* wielkiego *de Replca* ſtáránia, á czego *tenuitas mea*, zá ktorą wſzyſtkich W.MM.PP. przepráſzam, doſiągnąć nie potráfiłá, doſkonáła *rebus in agendis* WM.PP. niecháy rekompenſuie przezorność, *nec actum credat, dum quid ſupervenit agendum*. Odbieráy tedy Mći P. Márſzałku z rąk moich *ſcipionem hunc* znák *imperij* regulárney wolności, á tak go *ad uſus publicos* ſkłádáy, *ut bene ſit ſingulis, optime univerſis.*

Mowa IMći P. Masſalſkiego Piſarza W.X.L. Staroſty y Poſłá Grodzieńſkiego, dziękuiącego zá łáſkę.

Trzymá świát Polſki nie dawno z niebem *æquilibrium*, ktore *in ſigno libræ* wáżyło *pondus diei*. Złożyła w ten czás ná tęż ſzálę *æmula polo Polonia* ſeymowych obrád *primitias*, á teraz wchodzi z nim w iákąś korreſpondencyą czy też ſkrytą ligę zgádzaiąc ſię przez podobieńſtwo ziemſkich ſkutkow. Rozwiiá weſołá wioſná ſwoie ná ziemi ozdoby, otwierá y Polſká wolnośći pole, kiedy ile Wdztw, Ziem, y Powiátow, tyle zieleniiących ſię *in ſpem Patriæ* liczy kwiátow, *virentia gramina gignet, quot homines complectens, tot flores*. Coż ſą y te ſpływáiące *in abundantia* dziś ná mnie łáſki W.M.PP. ieżeli nie pożądánych dlá Oyczyżny plenności nádziei. Co ten buyny ſzczep wolności, ktory *plantatrix manus Congregatorum* zgromádzonych Národow w ręku moich oſadzá, ieżeli nie *ramus olivæ*, pokoiu, beſpieczeńſtwá y rozmáitych pomyślnych Rzſpolitey ſukceſſow rozpuſzczáiącą ſię rożczká, ktorá gdy ták *pretioſo frondeſcit virga metallo*, biedzić ſię muſzę z myślámi moiemi, że im droższego ſzácunku bo złotey wolnośći zárasta *pretii*, tym większey y doſkonálſzey potrzebuie ſtráży y opátrzności. Kwitnie oná w prawdzie czáſem y ná ozdobę piáſtuiącego, ále też przynośi *fructus honoris onus*. A iá nie tylko nie máiąc śił rownych ciężarowi, ále czuiąc ſię że *plus virium in onere, quàm in labore* podiąłem ſię tey uſługi, zkąd mám *juſtum metum*, ieżeli *pretioſa libertatis* ſtrzeć, *ne quid detrimenti patiatur* y z ukontentowánie káżdego z WW MPP. dyſponowáć potráfię, ále przyłożywſzy do tey łáſki rękę, *ſubducere* onę *nefas* bydź rozumiem, máiąc nádzieię *in dextra omnipotentis*, ktorá dobre intencye wſpieráć y ſekundowáć zwykłá, cieſzy mię wſpolna W.M.PP. kooperácyá *Magnorum in Republica Heroum*, ktoremi *ſtat Res Polona*. Cieſzy mię ieſzcze dzielná tychże ręká, ktorá wſzelkie *ardua emollire* potráfi, *aſpera* wyprowádzi *in vias planas*. Nie wątpię, że nie dácie WM. PP. ták pożyteczney gáłązce uſycháć, *ut inutili ligno*, ále ożywiáć będziecie zdrowey rády, niby zdrowey wody *flumine* & *ex maſſa* godnych ſentymentow ſkuteczne wynikną ſpoſoby, *ad producendam* powſzechney ſzczęśliwości *ubertatem*, y iáko *clariſſima Patriæ decora* roſpędzi *fulminatrices nubes* & *turbinis ventos*, ktoreby ſzkodzić miáły *implantationi manuum veſtrarum*. O ſobie záś niechcę wiele obiecywáć & *magna minari*, ále w tym upewnić mogę, że nie zeydzie bynáymniey ná uśilney prácy y ſtaraniu moim, áżeby ták drogá látorośl *ſteriléſcere* miáłá, lecz *omnes vires impendere* gotowem, áby nie tylko *ad decus & ornamentum Reipublicæ effloreſcat*, ále w nowe coráz Oyczyżny odziáła ſię pożytki. Upewniam y w tym, że nie będzie WM.PP. zbieráć z niey *acerbas uvas*, bo ſię *ad beneplacitum* ich & *guſtum* ſpoſobić będę, ktorą z woli WMPP. przyimuiąc, dziękuię iáko náyuniżeniey zá łáskwe *judicium*, że ſię *parem* wolnemi przyználi głoſami, & *non in folio, quod vento rapitur*, ále *in tabula cordis* powinną ryſuie wdzięczność, ktorą *nulla diluet ætas*. A kiedy mi przychodzi odbieráć *Virgam directionis* z doświádczonych *utilitate publica* rąk

twoich

twoich MćiP. Obożny Kor. niby dobrze wyprobowánego gruntu nie tylko moim, ále cáłey Oyczyzny przyznániem zbieráy zniey *omni titulo* ſobie należące, nie iuż *in herba*, ále *maturos gloriæ fructus*, ktoreś ták przezornie, ták prácowicie utrzymuiąc przez dwá ſeymy skropił nie ráz *guttis ſudoris*, o to ci *turgeſcit in gemmas*, ktora nie dáwno w Márſzałkowską wykwitnęłá godność, o to z niey świát Polski nieśmiertelne *nectit laudum coronas*, gdy ćię dlá domowych dyffidencyi *arduis Reipubicæ temporibus* w nieporuſzoney ſtáłośći y wytrzymánych prácach, po odnieśionych trudnośćiách *experta virum libertas* y inne zebráne w oſobie WM. P. *doses auro cedrog notandas*, wſzyſtkie w tey życzliwey záwierám y zámykam expreſſyi, tyle ich W. M. P. przyznáiąc: *quot frutices ſylvæ, quot gramina campus habet*. *Pro coronide* zaś mowy moiey oświádczam ſię miłey Oyczyźnie z tą życzliwośćią, *o! Patria non te deſeram, non tibi deero dulce nomen libertatis*. *Tandem* do denuncyácyi Prześwietnemu Senatowi o obrániu Márſzałká deputowáni byli z káżdey Prowincyi po 6. Ichmćiow PP. Poſłow, iáko to z Prowincyi Litew. Imć Pan Suliſtrowski Xżę Imć Rádziwił Wdzic Nowogrodzki, Imć P. Odachowski Skárbny Litt. Imć P. Wál Chorąży Grodzieński, Imć P. Korzeniecki Piſarz Piński, Imć P. Oskierko Káſztellánic Nowogrodzki. Z Wielko-polskiey Prowincyi, Imć Pan Kreski Podkomorzy Wieluński, Imć P. Miączyński Łowczy Sierádzki, Imć P. Nieborski Podkomorzy Ciechanowski, Imć P. Nákwaski Piſarz Wyſzogrodzki, Imć Pan Szlieben Wdzic Inflántski, Imć P. Kaliſz Poſeł Ziemi Wárſzaw: Z Máłey Polski. Imć P. Wielopolski Stároſtá Zárnowiecki, Imć Pan Iábłonowski Stároſta Buski, Imć P. Kráśicki Poſeł Bracław: Stároſtá Kruświcki, Imć P. Radziminski Imć P. Iełowicki Stároſtá, Imć P. Megilnicki Stároſtá Nieſzawski. Zá przybyćiem Ichmćiow do Izby Senátorskiey Imć P. Suliſtrowski miáł mowę, *ut ſequitur*.

MOWA IMći P. Suliſtrowſkiego Poſłá Oβwiáńſkiego, ktorą miał w Senaćie.

Ná ogłoſzenie ſtáłey iedności po ták wielkiey dyſkordáncyi náſzey w obrániu Imci P. Márſzałka ieſteśmy do prześwietnego Senatu ordynowáni, áliści *major tuba mortis* Nayiáśnieyſz Regnántá fátálnym dźwiękiem płáczliwych głoſow obiiáiących ſię o ſáme nayżałośnieyſze ſercá zágłuſza nas, że muśiemy *frangere voces in nænias atq; spargere lachrimas in maximum dolorem* ná nieopłákáną ſtrátę Oyczyzny náſzey, ſáme tu oko przezorne w Prześw: Izbie Senatorſkiey rzewni ſię, *carens viſione Domini* obumiera Rzeczpoſpolita, gdy ten *deſijt vivere*, w ktorym byłá *cõmunis vita & ſalus publica*, oſobliwſzym nátury ſpoſobẽ żyie *totũ Corpus Reipublicæ*, choć bez głowy ſwoiey *in primo ordine*, żyie przy Práwie y Wolności, żyie przy mocney manutenencyi twoiey I. O. Mci Xżę *Prymáśie*, żyie przy ſtárániu

10

ałego Senatu *concordiam inter nos parastis*. Zyie też cała Izbá Poselska do iák nayniższego podziękowánia, prosząc, *ut quâdam artibus Respublica conservetur*, wrácam się do relácyi *& hanc promulgationem* czynię, że *non sunt in ea schismata*. Poszłá násza Izbá Poselska przykłádem samego Chrystusa *Páná*, ktory *posuit supra charitatem Fraternitatis Ecclesiæ fundamenta*. Tá záś Izbá Poselska *posuit initia* swoich Obrad ná tey Konwokácyi *supra harmoniam Fratrum*, o ktorey mogę mowić, że *hæc est vera Fraternitas*, *quæ nunquam violari potuit certamine*, *parùm perstiterunt in amore Fraternitatis*, *quia fuit unus semper Spiritus in nobis & una fides*. Tá Izbá Poselska *adimplevit suam legem*, bo przystąpiwszy do Elekcyi Imci *P*. Márszałka *optimam partem elegit*, bo *probatæ virtutis* prawdziwego Zelátorá *Praw* y Wolności *quàm emeritissimum civem* obráli zá Márszałká IMci *P*. Massalskiego *Pisarzá W*. *X*. Litewskiego.

Odpowiedział Ichmćiom Deputowánym Xżę IMć Prymás, ktorzy przystąpiwszy bliżey do Xćiá JMći Prymásá z wenerácyą uczyniwszy, powroćili do Izby. A Xżę IMć Prymas wyraziwszy, że zwyczay ten iest zawsze, áby *reciproca civilitate* z Senátu deputowáno do Izby z powinszowániem obranego Márszałká, y deputował Imći P. Wdę Rawskiego *in eum finem* áby do złączeniá się Izb w soborę inwitował.

d. 9na *Maij*. Imć *P*. Márszałek zágaiwszy wyráził, że iáko káżde *opus*, ktore *ab Iove* swoy bierze początek, szczęśliwie kończyć się zwykło, ták kiedy Seymowych obrad początek *die Iovis*, záczęliśmy pod Imieniem *Pátroná* Korony *Polskiey*, ktory cudowną mocą iuż niemal pogrzebione Seymu terázniey szego *resuscitavit* nadzieie, iáko *in vita vitijs obstitit*, ták y teraz występki *contra Legem* nie dopuśćił, przyprowádziwszy tę Izbę *ad usus antiquos Praw* Oyczystych, lubo sam *dismembratus*, zgromádzone *Reipublicæ Corpus* od szkodliwey záchował dysmembrácyi *ad unionem animorum* przyprowádziwszy; á iáko nad ciałem Iego *de volatilibus cœli* unośił się Orzeł, tak spodziewáć się, że znakomity Orłá *Polskiego pullus* záchowa nas y záśłoni od chciwych sępow, á ták gdy dobra Seymu terázniey szego nádzieiá, należy do tego iednostáynośćią powszechną *contribuere*; á záś *inhærendo* prekustodycyom ná dniu onegdáyszym przez Ichmćiow *PP*. Poznáńskich uczynioney, uprászał, áby káżdy z mieysca swego się nie ruszáiąc *decentiam* y powagę tey Izby *ac antiquam* oney konserwował *Majestatem*, *interlocutorijs vocibus* w głosy sobie ńie wpadáiąc, ále każdy w zabránym głośie *sensũ suũ depromat secundũ authoritatẽ & dignitatẽ* charakterow swoich. A máiąc relacyą, że są *delegati* z Senatu do Izby, prośił o audyencyą dla IchMciow.

Imć

Imć *P*,Suliſtrowſki *Poſeł* Oſzmiáń ſki w zábránym głośie uczynił relácyą Izbie o deputácyi odpráwioney do Senatu *cum denuntiatione* obránego Márſzałká y wyráził, że iako tę *notitiam* z niewymowną pociechą przyiął *ſub directione* Xiężęciá IMci *Prymaſa* zoſtáiący Senat, ták wzáiemną *unionis non diviſionis* dáiąc *ſponſionem* deputácyą náznáczył Ichmciow *PP*. Senatorow do Izby *Poſelſkiey cum invitatione* do iák nayprędſzego złączęnia ſię. Imć *Pan* Marſzałek mieyſce uczyniwſzy *in ipſa fronte* Izby między Krákowſkiemi y Wielkopolſkiemi dla Ichmciow *PP*. Senatorow, wyſzedł *obviam* Ichmciom; á przyſzedſzy do Izby Ichmość Deputowani *ex ordine Senatorio* Imć *P*. Bełzki y *Rawſki* Woiewodowie z Imcią *Pánem* Káſztelánem Smoleńſkim záśiadſzy ná mieyſcu ſobie preparowánym, wziął głos Imć *P*. Wdá Bełzki y wyráził, że ośierociáłemu *Páńſtwu* nic nie może być milſzego, iáko ſzczęśliwa y pomyślna zgody nowiná; winſzował zátym tego *Przeświętney* Izbie, że będąc wyborem bez bráku z tyśiącá wybránych przez ták ſzczęśliwą unią, pożądánego ſukceſſu czyni nadzieię. Winſzował Imieniem Senatu tey zgody iáko y Laſki ták godnie w ták godnych ręku lokowáney, á wyráziwſzy *encomium* Imci*P*. Márſzałkowi dla dálſzego beſpieczęńſtwa wewnętrznego y zewnętrznego opátrzenia, dla ugruntowánia tym pewnieyſzego *Praw* y ſwobod Oyczyſtych do złączęnia ſię z *Prześwie*tnym Senatem zápraſzał. *Eodem ſenſu* inni Ichmć *deputati ex ordine Senatorio* głoſy ſwoie ſkończywſzy, z *Prześwietney* Izby z Márſzałkiem ſwoim ruſzáiącey ſię *cum veneratione & civilitate* odebráwſzy przy podziękowániu *ore publico* Imci *Páná* Marſzałká odprowádzeni przez niegoż ku drzwiom Izby, powrocili ſię do Senatu. *Po* ktorych odeyściu przyſtąpiono do rugow, gdzie záraz ná ſamym począ:ku wziąwſzy głos Imć *P*. Iáśieńki Poſeł *Pomorſki* wyráził, że tu *novum* záchodzi *emergens*, to ieſt, że Ichmć *Diſſidentes* zátámowali dniá onegdáyſzego *activitatem*, Mánifeſt uczynili, ktory mieli zánieść do Grodu, więc iáko to *pendet à deciſione* WW. MM W.M. *PP*, ták o rezolucyą w tym upraſzał. Imć *P*. Suſki *Poſeł* Łomżyńſki: że tá illacya trudnić nie może, ponieważ iuż záſzłá deklarácya Izby o exkluſyi Dyſſydentow, ktora deklárácya że ſtánęłá *jure & legitimè* dowodził Státutem Władyſłáwá Krolá 1424. *contra hæreticos & eorum functiones ante incorporationem Pruſſicam*. A záś po inkorporácyi gdy *Diſſidentes* poczęli ſię poiáwiáć w *Pruſach*, Konſtytucye Zygmunta 1536. przeciwko tymże Heretykom. Lubo záś potym záſzły Konfederácye *de pace cum Diſſidentibus manutenenda*, záwſze iednák by-

ły Mánifestácye przeciw temu Punktowi. Konkludował, że iest teraz *tempus*, áby ich Rzeczpospolita swoim opisáłá Práwem, y ten Punkt *de pace cum Dissidentibus ex Pactis Conventis* eliminowáłá. *Intulit* y to że *diversitas Religionum* iest *occasio diversitatis animorum*, y że *Lauda* sobie Ichmć piszą, w ktorych *Rempublicam circumscribunt*, y oney *authoritatem lædunt in Ministerio* Podłská rbstwá Kor: *violato* przez záiechanie ekonomij &c. wspomniał y ostátnie Práwo 1717. ktore *circumscripsit hæreticos*, y *præjudicatum* Imci P. Piotrkowskiego Posłá Wieluńskiego, ktory *ob eandem rationem*, że był Dyssydent był też *activitate privatus*. Imc P. Stoliński *pravio encomio* Imci P. Márszałkowi do Interessu Dyssydentow przymowił się, że nie Dyssydętow broni, ale Práwá Prowincyi Pruskiey, z ktoremi *accesserunt ad Corpus Reipubl:* y ktore im utrzymác Rzplta przyrzekłá, wnośił y to, że nie mogą Seymikowáć *sine Constatibus*, nie mowi tego *impositivè* ále tylko *propositivè*, uprászáiąc, áby dáli sposob dálszych obrad Prowincyi Pruskiey, ponieważ ieżeli tu będą *retrusi Dissidentes à Constatibus* iuż y tám nigdy ná Seymikách *non comparebunt*, á bez nich według Praw oryginálnych Prowincyi Pruskiey, ktore przy Inkorporácyi Rzplta ápprobowáłá, Seymikow miewáć y stánowić nie mogą, kiedy oni od nas *recedent*. Ná Allegatá Imci Mázowieckiego odpowiedział y konkludował, że *non priùs vobis, quàm nobis eripietur libertas*. Im P. Podkomorzy Kijowski w interesśie Dyssydentow, żeby *exemplo prædicato* iáko állegował *Confæderationes* 1648. y 1668. tę máteryą odłożyć do Seymu *Electionis* rádził, y wnieśmy illácyą, áby propozycye tákie uformowáć, żeby wszyscy *universaliter nemine excepto super incorruptionē & independentiam præstent juramentum*; konkludował, prosząc o expedyowánie dálszych rugow.

Imć P. Mełdzyński *præmisso juramento*, ktorego, nie będąc przytomnym ná Elekcyi Imci P. Márszałká z drugiemi nie wykonał: do máteryi Dyssydentow wnieśioney przymawiał się że trzebá nam nie tylko żyć *sancte* ále y *statistice* wyráził że zapadáć ná Seymikach może Prowincya Pruska, boć trzech Miast Gdáńská, Toruniá y Elblągá y te to są *Constatus Dissidentium*, állegował *præiudicata*, gdzie bywáli *etiam recentiùs Dissidentes* ná Deputácyách w Trybunale urzędách Ziemskich, że Rzeczpospolita *servando fidem & augendo libertatem* káżdey Prowincyi, tyle do siebie *Provincias* inkorporowáłá, *verendum*, żeby się *retrusi Dissidentes* nie událi do iákiey protekcyi, iáko się z temi dáią słyszeć, przymawiał się o wakánse dáne *non Indigenis* w Prusach. Imć P. Burzyński Poseł Zmuydzki, do interessu Dyssydentow wy-

ná-

ráził, że w tym Pańſtwie *tanquam in Regno Orthodoxo* byli *primitivè hæretici exules, banniti, extorres, infames*, y *ſub his nexibus* zoſtawáli *ab Anno* 1413. áż *ad Annū* 1564. w tym roku iuż *indulgentiùs* z niemi poſtąpiono, kiedy ich przyznáno *capaces honorum*, czego nigdy *a Republica* otrzymáć nie mogli. Doſyć tedy, że máią *ſecuritatem* oſob, y dobr ſwoich *in Rep.* y zá to *primitivum vinculum juris* ieſt z oſob ich znieśione, niechże Ichmść *grandiora in Republica non tentēt* áni *extorſive* u Rzltey niech tego niewyciągáią, co im nie náleży. Ináczey ieżeli *bis abutentur beneficijs*, wrociemy śię *ad jus primitivum* przeciwko Ichmćiom, y uczyniemy onych *intolerabiles*, przydáwſzy y to, że ieſt inſza ná Generále Wdztw mieć *activitatem*, á co inſzego *in dignitate* ſeymu, *in facie Reipublicæ*, oney pretendowáć. Imć P. Nieborſki Podkomorzy y Poſeł Ciechanowſki *præmiſſo encomio* Imć P. Márſzałkowi, ku máteryi wnieśioney *de manifeſtatione quaſi facta* od Ichmć Dyſſydentow mowił; że *oppoſitio dicitur illa juſta, quæ habet conditiones & rationes legis juſtæ*, ponieważ iuż záſzła zgodá ná exkluzyą Dyſſydentow záraz pierwſzych dni *Convocationis, quod attinet ad ſecuritatem* Generałow Pruſkich, odłożyć to życzył do złączenia śię, á teraz *ſemel excluſi nunquam admittantur*. Imć P. Bykowſki do máteryi o Dyſſydentách wnieśioney *exposuit*, że ten ártykuł *Pacem cum Diſſidentibus*, referuie śię tylko *ad ſecuritatē* oſob *Acatholicorum*, y to przeciw temu Punktowi zawſze záchodziły mánifeſtácye, *intulit* y to gdzie y wktorym Pańſtwie *eam ſecuritatem & Indulgentiam* oſob ſwoich máią *Catholici apud Diſſidentes*, kiedy śię w Londynie odpráwuie Párlament, o 6. mil od Párlamentu muſzą bydz *Catholici remoti*, y inne *prægravamina Religionis Catholicæ Romanæ* w Pańſtwach Dyſſydentskich állegował ná oſtátek y to, kiedy *acceſſit* Prowincyá Pruſká *ad Rplicam & qua fide acceſſit*, pewnie *non hæroſi infecta*, bo w ten czás żádney herezyi nie było, ále *acceſſit Catholica*, y dlá tego *etiam Conſtatibus* tego Przywileju pozwolono, *accedere ad Conſilia* Generałow Pruſkich, állegował y to, że iedno Miáſto Toruńſkie *recalcitrat* cáłey Rzſpolitey *ordinationi*, kiedy do Mágiſtrátu ſwego według decyzyi Rzſpolitey *nullatenus admittit Catholicos*, ktorych tám *medietas* bydź powinná. Imć Pán Grombczewſki Poſeł Pomorſki *reposuit*, że Státut Iágiellońá *extenditur* do Ateiſtow, Ariánow, nie do Lutrow y Kálwinow, ktorzy máią konfederácye po ſobie, állegował *præjudicata*, że bywáli ná funkcyách y w Senáćie, Pácta Oliwſkie, że powinni byli bydź *tollerati*, ták iáko byli *pro tunc poſiti*, ále byli *poſiti in Senatu, conſequenter* y teráz nie mogą *excludi*. Konſtytucyą 1717. nie ſą álienowáni, bo tylko tám *cavetur*, áby *in præjudicium* Kátolikow niewdzieráli śię, gdyby tez y ſami tylko śię obieráli, minąwſzy *Catholicos*, mogliby *excludi*, ále kiedy z Prowincyi Pruſkiey mieſzáią śię ná funkcyi Poſelſkiey Kátolicy mogą też y *comprehendi Acatholici*, ponieważ to ieſt *ſine præjudicio* tey funkcyi dlá Kátolikow. Sponſyá pod Stárą láſką nie byłá *ex aſſenſu* uni-

12

universali, y owszem zászły prekusto-dycye, áby się explikowáli sami *Dissidentes*, y upaszał, áby się *passivè* explikować im pozwolono, *reclamatum unanimitor*, że ná to zgody nie mász. Imć P. Pomorski respektem Protestácyi *per Dissidentes* uczynioney przymáwiał się, że álbo ie uczynili iáko Szláchtá, álbo iáko Dyssydenci, nie mogli iáko Szláchtá, bo *sub hoc titulo exclusi*, toć iáko *Dissidentes*, ieżeli ták, to ią uczynili iáko *tollerari contra tollerantes* zatym uczynili iáko *impares*, bo *tollerans & tolleratus non sunt sibi pares*. Imć Pán Tymiński, że tá máterya o Dyssydentách *nec per imaginationem* wnieśioná tu bydz powinná, bo Ichmć Prusey dáli *sponsionem publicam* że *Acatholici* wchodźić nie będą *in activitatem* á zatym Ichmć nietylko *pro exclusis* ále *etiã pro nõ existentib9* mieć trzebá y prośił o deklárácyą od łáski, aby tá máterya nie trudniłá. Imć P. Podkomorzy Pomorski, że máterya o Dyssydentách *concernit Regionem non Religionem*, állegował *naturam* Generáłow Pruskich, ktore *sine Consiratibus* bydz nie mogą y upraszał ieżeli *excluduntur Dissidentes o media* do utrzymania y odprawowánia Generáłow Pruskich. Po tych wszystkich *pro & contra* kontrowersyách Imć P. Márszałek w máteryi o Dyssydentách táką od łáski dał deklárácyą *ex mente* Izby, że *insistendo* állegowánym Prawom *inhærendo* prekustodycyom y sponsyom *in antecessum* záchodzącym o excluzyi Dyssydentow, nie mogą mieć *locum standi* w Izbie y są *removibiles ab activitate*, respektem zás Generáłow Pruskich máteryą ná gorę *ad Patres* odłożono. Nástąpił interess Ichmćiw PP. Dobrzyńskich ále y ten ákomodowány y uspokoiony, záśiedli mieysca swoie Ichmć Dobrzyńscy. Zászłá potym máterya Ichmćiow PP. Orszańskich, ktorzy że *non comparuerunt* dziś *ad explicationem*, *favore* Izby do poniedziáłku interess ich odłożono *cum præcustoditione*, że ieżeliby w poniedziáłek *non comparerent ipso facto* bydź máią *remoti ab activitate*. Interess zátym Ichmć PP. Mśćisłáwskich, gdy explikowáć zácz ęły strony Imć P. Márszałek *ob dispositionem* zdrowiá solwowáł sessyą.

D. 11. Maij Przy zágaieniu *expressit* Imć P. Márszałek, że kiedy *vota Senatus* y innych Wdztw, *tempus & ratio* teráźnieyszych cyrkumstancyi *monent*, áżeby tak drogiego *non extrahere* czásu, *exhortabatur* zátym áby *rumpere felices*, *quæ tenent vincula proras*, á iáko dniá wczorayszego *dies apparitionis* obchodził Kośćioł, ták y tu *congregat. Republica* niechay dźiśiay má *diem apparitionis ut appareamus* w Izbie Senátorskiey, do ktorego złączenia się *animando*, prośił, áby innych máteryi po uspokoienniu rugow nie wnośić w głosach, ktoreby miáły *retardare gressus* do Senátu, gdyż Izba nászá wspolnie *& in unione* owspolney Oyczyźnie rádźić powinná, *quemadmodum dividi nequit* Imć Pán Horáim *intulit* prekustodycyą onegdáy uczynioną *circa determinũ temporis Convocationis*, wczym upraszał, áby był informowány. Rożne były illácye *interlocutoriè* innych Ichmćiow. Imć P. Stárostá Nurski o kontynuácyą rugow, Imć P. Kurdwánowski, że Ichmć Orszańscy według deklárácyi ná dniu onegdáyszym zászłey, ponieważ dziś *non comparuerunt*, tedy áby *ipso facto careant activitate*. Imć Rádzimiński, áby Ichmć Mśćisłáwscy *continueant* zá-czętą onegday explikacyą swoię. Imć P. Márszałek dáwszy *conformiter* ták

áck iáko ná dniu onegdáyſzym deklárácyą o Ichmćiách Orſzáńſkich, y deklárowáwizy, że ſą *carentes activitate* charákterow ſwoich, ponieważ *non comparuerunt* w Izbie *ad explicationem*. *Reassumpſerunt* Ichmć Mśćiſławſcy explikácyą ſwoię *ex adverſa parte reſpondendo* ſobie ſtrony, gdzie po wnieśionych wzáiemnych explikácyach poſzły deklárácye *per turnum* Wdztw, po ktorych ſkończonych *circa pluralitatem* kreſek *pro parte* Ichmćiow PP. Szpilewſkiego y Fronckiewicza Poſłow Mśćiſławſkich náſtąpiłá deklárácyá od Láſki, y utrzymáni zoſtáli *in activitate* funkcyi Poſelſkiey. To ſkończywſzy wznowioná znowu illácyá przećiw Ichmćiom PP. Czerniechowſkim *adhaerendo diſpoſitioni legis*, że tylko czterech má bydź *in functione*, gdzie Ichmć PP. Kujawſcy prekuſtodycyą reſpektu ták *Controverſorum*, iáko y *ſupernumerariorum* uczynioną wnoſząc állegowáł inſtrukcyą, że choćby też wſzedł ktory *ſupernumerarius* do kreſki podánia przy Elekcyi Imći Pán Márſzałká, tedy to *activitati cedere* nie powinno, o deklárácyą prośili przećiw Ichmćiom PP. Czerniechowſkim *ſiſtendo ad activitatem*, álić poki táka nie záydzie deklárácyá, zábieráli tu *pro & contra* głoſy *paſſivé* rożni Ichmć oraz illácye rożne *ex mente* inſtrukcyi ſwoich wnoſząc. Imć P. Podkomorzy Kijowſki, że ponieważ iuż záſzła deklárácyá Izby y medium podáno przez Proiekt uformowány y proponowány od ſtárey Láſki, ponieważ to *conſetur pro exorbitatia*, á onych *non eſt de tempore* tráktowáć ná Konwokácyi, ále na przyſzłey dá BOG Elekcyi życzył to odłożyć *cum deciſione Reipublicae*, y áby tá kweſtyá więcey Izby nie trudniłá: *intuitit* tákże, że iáko o tym trzebáby nápiſáć Práwo, ták y *certam formam adminiſtrandae Reipublicae ſub tempus Interregnorum* ułożyć *in ordine* do ápprobácyi na przyſzłym ſeymie *Convocationis*. Imc P. Piſarz Kor. do prekuſtocycyi o Ichmćiách PP. Czerniechowſkich przymowił ſię álleguiąc Práwo 1674. ktore będąc o Konwokácyách, *ſtandum uſui & praxi decernitur*, więc lubo *lex diſponit* o czterech tylko Czerniechowſkich ná Seymách zwyczaynych, ále *tempore Interregi praxis & uſus locum obtinet*, ktory ſię znayduie dlá Ichmćw PP. Czerniechowſkich. Imć P. Iełowicki wſpomniawſzy deklárácyą, ktora iuż w Izbie záſzłá o Ichmćiách PP. Czerniechowſkich *circa turnum* głosow ná obrániu Márſzałká prośił, aby tego więcey nie wnośić. Wſpomniał tákże dyfferencye záchodzące między ſędziámi Kápturowemi Wdztwá Kijowſkiego w czym prośił o deklárácyą Izby *praevia audientia* przykładem Kápturu Wdztwá Mśćiſławſkiego. Imć P. Márſzałek, że wprzod *media efficacia* wynáleść náleży dlá uſpokoienia iedney máteryi, upraſzáiąc, áby zábierániem wielu głoſow *non extrahatur* czas expiruiący *Convocationis*, ile że záchodzą niektore inſtrukcye, ktore prolongácyi onego ſą przećiwne. Imć P. Koſſowſki *ediſſeruit in contra* Wdztwu Czerniechow: álleguiąc Práwo, prekuſtodycye y że *conſvetudo contra Legem non eſt lex, ſed vetuſtas erroris*. Imć P. Iełowicki, że trzebá y inne ruſzyć Wdztwá, ktore Práwa niemáią *de numero* Poſłow ſwoich. Imć P. Chorąży Sánocki *é diverſo intulit*, że *medium* wynáleźionego Proiektu ieſt *cum integritate* Práwa dyſponuiącego o Ichmćiách PP. Czerniechowſkich, przez co kiedy *lex* zoſtáie *ſalva*, á do tego też że záſzłá cáłey Izby deklárácyá, upráſzał

13

szął Ichmćiow PP. Kontrádykuiących, áby chcieli *desistere ab oppositione suá.* Imć P. Pułkownik Swiniárski Poseł Káliski, że w Uniwersałách ná Seym *Convocationis* wyrázone czásu dwuniedzielnego *determinium*, y áby *cum re parata* przyść ná gorę, wnośił áby po Rugách *ad vinculum Confoederationis* poyść y *mentionem* uczynił *de exclusione* cudzoziemcá od przyszłey Elekcyi. Imć P. Okolski, że kiedy *lex jubetq; quae facienda, prohibetq; contraria* tedy *in partem* konkludowáł, áby Ichmć Czerniechowscy superśedowáli *a praetensione sua.* Imć P. Dąbski *eodem sensu.* Imć P. Podkomorzy Podolski wspomniawszy kontentá głosow Imći P. Posłá Káliskiego, *conformiter* do nich *differuit* y konkludowáł prosząc áby máterye wnieśione o Ichmćiá. PP. Czerniechowskich iuż dáley nie trudniły. A gdy Imć P. Márszałek chciał przystąpić do deklárácyi przeciw Ichmćiom PP. Czerniechowskim *contradixerunt* temu Ichmć PP. Czerniechowscy *in activitate* będący, y *sistebant activitatem*, rożne tu zátym *Interlocutoriè* kontrowersye, y illácye ták respektem deklaracyi o Ichmćiach PP. Czerniechowskich, iáko respektem determinácyi czásu *Convocationis*, y gdzie ma bydź uczynioná tá determinácyá, czy tu w Izbie Poselskiey, czy ná gorze przy złączeniu się z Senátem. Imć P. Kwilecki Poseł Kál ski wziąwszy głos wyráźił, że nie powinnáby illácyá Ichmw Panow Czerniechowskich zátrudniać Izby, ponieważ zászłá iuż deklárácyá, że tylko się czterech będzie pisáło ná Konfederácyi Generálney, prekustodycyą czynił *de exclusione* cudzoziemcá, y żeby nie innym iść duchem ná gorę, tylko z tą rezolucyą, że *unanimi voto* idziemy z tą się odezwáć exkluzyą repáruiąc to, co się na przeszłey konwokácyi *cum dedecore* Imienia Národu Polskiego stáło. *Urgebant* znowu inni o deklárácyą ná Wdztwo Czerniechowskie, w tym gdy się zgodzić niemogli *ob spem melioris eventus*, ná dzień jutrzeyszy solwował sessyą Imć P. Márszałek ná godzinę 7.

D. 12. *Maij* Imć P. Márszałek, kiedy ták zbáwienny upływá czas *novae pergunt interire lunae* y iuż założone przeszliśmy granice, záczym obserwuiąc *sacrosanctè dies rogationum* uprászał, áby ráczyli Ichmć *omnes impendere vires ad avertenda obstacula*, ktore nám będącym *in procinctu* złączenia się támuią drogę, áby dálszym zagrodzić drogę przeszkodom, uprászał, áby według prekustodycyi uczynioney od innych Wdztw nie czynili prolongácyi konfederácyámi opisanego czásu *Convocationum* nad dwie niedziele przystąpić do konferencyi generálney *junctim* z Senátem prekustodycyą sobie uczyniwszy, że *circa unionem animorum* rádzić będą o rátunku Oyczyzny, y rozmowią się *de subjecto, de forma, de modo electionis, & de exorbitantijs*, ná co *acclamatum* zgodá. Imć P. Modliborski Poseł Poznáński *interlocutoriè* wnośił, że przed rugámi żádney czynić niechciał illácyi, ponieważ to iest *contra ordinem & formam* seymowánia, y teráz nim głos zábierą iuż od kilku dni zátamowány, pytał się ieżeli iuż rugi uspokoione? *responsum*, że ieszcze nie zászłá deklárácyá od łáski ná Wdztwo Czerniechowskie, prośili zá tym o tę deklárácyą. Imć P. Podkomorzy Hálicki *intulit*, że Ichmć Czerniechowscy *condescendunt* sami & *submittunt se dispositioni ac decisioni Reipublicae* y że y ná to przypádaią, áby tyl-

ko

ko czteresh Ichmćiow było *in activi-*
tate, cum præcustoditione, że *in subsequen-*
ti mogą pozyskać łaskę u Rzpolitey.
Imć P. Márszałek z mieyscá swego po-
dziękowáwszy Ichmćiom PP. Czernic-
chowskim zá tę deklaracyą, promolgo-
wáł onę od łáski y że tylko czterech
Ichmćiow *activitate gaudebunt* do dalszey
decyzyi Rzpolitey, Imć P. Modlibowski
dáwno zá mowiony głos wziąwszy, wy-
ráźił, że nasłuchawszy się do tąd tyle
głosow passuiących *pro lege & libertate*,
teráz gdy pożądána zbliża się godziná,
niechcieymy *neglecto cortice occupari ad*
nucleos. Godnego Márszałká łáska cu-
dem zgodnych głosow uszczęśliwioná,
ážáli náś wyprowádzi *in terram promissi-*
onis do Prześwietnego Senátu, *interim*
rádźił, áby *ordinate*, zgodnie przyrzec
sobie w tey Izbie *vinculum unionis &*
fœderis, iako to iest, *Status præsentis.*
Wyráził od Zygmuntá ośm konfederá-
cyi, że tákowym bez scyssyi sposobem *in*
unione animorum zá ántecessorow nászych
stawały. Po tákowym *de vinculo unionis*
porozumieniu życzył, áby pospieszyć
do Senátu, *ad decidendas præsentis tem-*
poris materias cum ordine intermedio Imć
P. Podkomorzy Halicki zaniosł preku-
stodycyą áby nikogo innego do Koro-
rony nie promowali, tylko Poláka. Gdy
tedy Imć P. Márszałek pytał się *de as-*
sensu do łączenia się, záwołano zgodá,
ále Imć P. Oskierko dopominał się gło-
su y był *contrarius* łączeniu się, *tandem*
ruszyli się *ad medium*, lecz po tym śiád-
szy ná mieyscach Imć P. Márszałek
intulit, że obserwuiąc wielkie zdánie
Imći P. Poznáńskiego, życzył *accelerare*
złączenie się *motivo necessitatis public*, ále
áby prekustodycye od niektorych Wo-
iewodztw pozachodziły, gdy záchodzi
sistentia activitatis prze to *intulit*, aby
podáć *medium* y deklárowáł się Imć P.
Márszałek z konnotowáć *desideria* do-
nieść w Izbie Senátorskiey, lecz y to
nie uspokoiło pretenduiących głosow.
Iterum Imć P. Márszałek *intulit*, áby
ad satisfactionem Wdztw po iednemu *ex*
Provincia bráć głos *ad deponenda deside-*
ria, ná co gdy nie było zgody, przez
Imći P. Oskierkę y innych, ruszyli się
z mieysc drugi ráz, lecz posiádszy po
nie máłym czaśie Imć P. Márszałek
wniosł, że iuż *& mens & consilium* u-
stáie, dlá tych rozroznionych senty-
mentow, ile że y Imć P. Stolnik Po-
znáński z tym się deklárowáł, że y trzy
dni ztąd się nieruszy, poki mu głos dá-
ny nie będźie, zezwoliłá tedy cała Izbá
ná ten tylko głos ieden, *intulit* tedy
Imć P. Poznáński *depositionem* Orderow,
tákże áby Ichmć PP. Senatorowie przy-
śięgali káżdy przy zabraniu głosu.
Tandem Imć P. Márszałek *exquirebat*
sensum, ieżeli zgodá łączyć się z Senå-
tem, *conclamatum* zgodá *prævio juramen-*
to, y wyszli tedy iuż do łączenia się.
Tandem niektorzy z Prowincyi Litew-
skiey y dway Iehmć. Posłowie Pruscy
persistendo ná mieyscách, *iterum* wołali
że nie mász zgody, powroćił tedy Imć
P. Márszałek y dał Ichmćiom *contra-*
dicentibus sponsyą, że niepodpisze kon-
federácyi, poki *desideria ad satisfactionē*
Wdztw *non promovebuntur.* Ták tedy
unitim przyszłá *laudabiliter* Izba Po-
selska do Senátorskiey, y złączyłá się
szczęśliwie.

Złączenie się Izby Poselskiey z Senatem.

PO uspokoionych wszystkich *tandem*
w Izbie kontrowersyach przyszedłszy
Ichmć PP. Posłowie z IMćią P. Márszał-
kiem koła swego do Senatu, wyszli *ob-*
viam

viam Ichmć ku drzwiom *Conclavis Senatorij* Ichmć PP. Marſzałkowie oboygá Prowincyi y wprowádzili do Senátu, gdzie záſtawſzy Xćiá Iméi Prymáſa y Jchmć Senatorow *utriusq; ſubſellij*, Miniſtrow *Status* zusiádſzy ná mieyſcách ſwoich, Imć P. Márſzałek Poſelſkiey Izby wziął głos od Xćiá Jmci Márſzałká Nád.Litt. *in abſentia* Wielkiego, W. X.Litt. *in cadentia* Prowincyi Litt. *in ordine* do powitánia Senátu.

Wolny narod Polſki lubo Pánom ſwoim *ſervili obſequio* ktore *ſors naſcendi* po ſłużących wyćiągá Páńſtwach z niemi niezrownywa, *filiali* iednák *officio* nád inne Monarchie, ktore to *non Reges ſed Regna colunt* wyżey poſtępuie, kiedy Stán Rycerſki *lectiſſimus Ordo Quiritum*, á teráz *lugentium turba* w wdzięcznych y pámiętnych ſercách *& poſt funera* nieśmiertelnych dzieł Monárſze nieśie *vectigal lachrimarum* Izbá Poſelſká, ktora nie dáwno wdzięczny ná cáły świát dźwięk wydáwałá, dziś obracá ſię *in citharam verſam in luctum tertij ordinis ſtuba*, z ktorey *per orbem* rozlegało ſię wierności ku Pánu, miłości ku Oycu echo, ſtáie ſię *publici planctus tuba* táki wydáiąc odgłos *o cives huic vota huic lachrimas qui magna dabat, modicum petit*, y ktożby temu w ſuchych popiołách dlá ochłody záłowáł łez kropli, ktory *poſt mortem civium ſitit lachrimas quas nunquam ſitivit vivas*, záczym nie ták ſłowy, iáko *lachrimis*, ktore *pondera vocis habent* publicznego nieſzczęśćiá *acerbitatem* wyrážamy, gdyż nie mowić, ále *nunc ſi re poteſtas*, kiedy záś *ad menſuram* nieporownány ſtráty nie tylko *paria verba* nieznáyduie ále y łez nám nie wyſtárcza, nádgrádzamy *vivo ſenſu doloris*, kiedy y tego do miáry ieſzcze nie doſyć, ſkłádamy niezno-ſne gorzkośći naſzych cetnáry ná ſzále *in ſigno libræ* z łożonego ſeymu ważąc ná niey *iacturæ magnitudinem*. Stráćiliśmy Páná *omnibus numeris* zácności y wſzelkimi Pánowánia godnemi przymiotámi, wielkim świátá Monárchom *patrem*, bá y *majorem*, ktory prawdziwie był *honorificentia throni lætitia populi*, *gloria Poloniæ* Xiążęcemi godnośćiámi, Ceſárſkiemi Koronámi ozdobiony, *cui genus a proavis ingens clarumq; nomen virtutis erat* nie wglądám ciekáwie w pierwſze iego *lucis in cunabula*, wiedząc pewnie, że świetnemi Krolewſkich cnot promieniámi z wyiſkrzonym południeiącym certuiąc záwſze ſłońcem, ſkoro wſzedł ná Páńſtwo náſze záraz *à Ctoa ceſſerunt ab altis ſaxis tenebræ* á Ottomáńſki Xiężyc *ad conſpectum ſolis* gáſnąć *& ex polono polo* uſtąpić muśiáł. Ieżeli uważemy y dálſzy bieg Pánowánia iego, iáko niezfatygowanym Stáraniem *cunctorum commodis* wygadzał iáko poddánych ſwoich łáſkami oświecáł, hoynemi dobrodzieyſtwy, ćieſzył y kontentowáł, *neminem à facie triſtem dimittendo*, iáko domowego zámieſzániá burze uſpokaiáł, powſtáiące *ab extra tempeſtates* ciſzył y wypogádzał *ſpargens diem meliori coma*, pátrząc żáłoſnym okiem ná zachod umbrą śmiertelności przyćmionego ták przychylnego nam ſłońcá iákże nieladá deſzczem ále cáłym łez Oceánem opłákiwáć niemámy, *ſolitum flendi vivimus modum Hectora flemus*, ile kiedy doznáła nieraz Oyczyzná náſzá, iák ieſt dlá niey ſzkodliwá *ſolis eclipſis* ſprobowáła náder złych ſkutkow z zácmienia luminárzá ſwego, záczym *præteriti memor providenſq; futuri Reſpu.* gdy obrony y beſpieczeńſtwá ſwego náywiękſze báſis y twierdze w iedności y ſpulney á ſkuteczney rádzie, dwoch

Stánow

Stánow záłożyła, zá powodem prawá *& tantorum ad vota Deorum*, przychodziemy nie tylko, áżebyśmy żál náſz oświádczyli, ále wiedząc, ze tychże Stánow *ſors eſt communis*, áżebyśmy WM. PP. ktorzy nad powſzechną Oyczyzny klęſką *magnos confertis gemitus, paritérq; doletis*, ktorey przyiąwſzy ná załoſne ſercá rozdziały, znośnieyſzą uczynili, widząc oraz, iáko *capite diminuta* Rſzpolitá, w ktorey ciele *Patres Conſcripti* Prześ: Senat *brachia ſunt*, ktorych do tych wſparta *lacertis* bez pomocy *manus Congregatorũ* zgromadzonych Národow długo zátrzymána *in ſuo robore* być nie może, dlá czego łączemy ſię *& ſtrictiori fœdere*, wiążemy nie tylko mieyſcem, ále *& votis* chcąc *eſſe unum*, áżebyśmy *varijs caſibus* náchyloną Oyczyznę ſpolnie z WM.PP. *ſuſtentare*, ieżeliby tego potrzebá było, y pierśiámi náſzemi *leges libertatemq; tueri* mogli, á iako *alta centenis melius recumbunt templa columnis*, ták áżeby Rzſpolita ná teráznieyſzym *Convocationis* Seymie *noſtris ſuffulta conſilijs ad invidiam* wiekow y národow, w dawnych ſwoich nienáruſzoná zoſtáwáła ozdobach, przychodziemy nie iuż gmin poſpolity, ále *è millibus* wybráni *ad conclave heroum, numinum Phanteon, capitolium Deorum*, życia y fortuny miłey *litando* Oyczyznie, u ktorych *nihil quidquam carius, quàm libertas*, nie ták iáko Rzymſki Monárcha, ktory *fecit victimã, & victima ſine corde inventa eſt*, ále ſame ſercá nieśiemy *in holocauſtum* dobrá poſpolitego, *immolamus* zdania náſze *ad ædes Concordiæ* ſtárożytności zwyczaiem *thurificando votis, pro bono communi*, nie mieſzáiąc *inter thura publica*, coby *privato affectu* pachnęło, *omnia pro patria dedicando*. Składámy *ad aram Iovis Statoris*, ktory *labentem Imperij fortunam* ták mocno y przezornie utrzymuie, powinną rekognicyą y náleżyte podziekowánie *mundi ſummatenenti*, Xciu JMci Prymaſowi, ktorego lubo záwſze *clarum & venerabile nomen gentibus* oſobliwie iednák w teráznieyſzey Rzſpolitey ſytuácyi, iáko káżda iáſność *inter umbras* lepiey wydáwać ſię zwykła, ták dość *clare enituit* miłość Oyczyzny *& vera boni publici cura* w utrzymániu *tranquillitatis publicæ*, ná tym świáta Polſkiego firmámenćie Prymácyalną godnością *ex inſtituto Patriæ* dyſtingwowány, niby *inter ignes luna minores* oſadzony, álbo iáko niektorzy *lunam imaginem ſolis eſſe volunt*, uſtáwiczną czułością, niezmrużonym okiem ná wſzyſtkie oglądáiąc ſię niebeſpieczeńſtwá, przyświecáiąc wſzyſtkim chwálebnym przykłádem *& laudabili in publicum zelo* náypodobnieyſzy ieſteś mieśiącowi, dobry rząd ſpráwuiąc, pożyteczne influencye ná ziemiań ſpuſzczaiąc, *fulminatrices nubes ab intra & ab extra* rozpędzáiąc, *in ſphæra* zámierżoney ſobie godności y władzy trzymaiąc ſię zá rowno z inſzemi plánetámi, pociągáiąc, doſkonáłego drog ſwoich przepiſaniá, nie uchybiáiąc wſzyſtkie właſności ſłońcá pokazuiąc, żywym iego ieſteś portretem, w ktorym świát Polſki *vivam ſpeciem virtutis adorat* zá tak pożyteczne dlá Oyczyzny ſkutki dziękuiąc, życzemy, *ut millenos numeres ſoles*. Prześwietnego Senátu z wielkiemi Miniſtrami *Status decora*, wy to prawdziwie ieſteście owe *fauſta Lædæ ſidera* zgodę, miłość dobrá poſpolitego wznieccaiące, przezorną rádą y nieuſtáiącą *in curſu* powinności ſwoich wigiláncyą dość klarowne *amoris in patriam* pokazuiące dowody, zá co *ſint vobis ſine nube dies*. Nieśiemy ieſzcze ná ofiarę Márſowi Polſkiemu y

W. X. L. poświęcone w osobách Ich Mćiow PP. Regimentárzow oboygá národow dzięki, zá konserwácyą domowego pokoiu y bespieczeństwá publicznego *ab extra*, życząc áżeby te *propitia* dláOyczyzny *astra*, ieden *in signo tauri* publicznego szczęściá *divites* przynoszący *manipulos*, niech Pánstwu temu bez pochmurnych swieci obłokow, drugi *clarissimum patriæ decus*, nie tylko *natalium splendore*, ále *personalibus tot meritis in patriam* iáśniejący *plenitudine honorũ & bonorum*. Tak pomyślnych ná Oyczyznie sukcessa konstellacyi bierżemy dobre *omina*, że przy ták pogodney Seymowych obrad wiośnie, że w tych dniách Májowych *de rore* skutecznych rád wyniknie *ad decus & ornamentum* Rzspolitey *olea pacis*, wykwitną rozmáitych szczęśliwości kornukopie, pokáżą się niezwiędłe *sancitorũ Centifolia*, smutne kupressy odrodzą się w wesołe pomyślnych sukcessow hyácynty y nieśmiertelne wolności Cedry, á te Stanow Rzspolitey *sudoris guttæ turgescent in gemmas & animorum unionem* ná ozdobę skroni y Korony przyszłego Regnánta, Oyczyzná nie tylko pożądánych nádziei niezliczone odnieśie *cõmoda*, ále cáłości y bespieczeństwá *extendet ramos, qua sol habitales illustrat oras.*

Po zákończoney mowie, wziął głos Xżę JMć Prymás, w ktorym wyráził, że iáko *cum tædio* oczekiwáł tey hármonii y złączeniá Stánow Rzspolitey, ák *cum gaudio* Elekcyi Márszałka y tey konjunkcyi winszowáł. *Intulit* zá tym, że w podeszłym wieku nigdy się nie spodziewáł, áby ná osobę iego miáłá przyść *Interregni moles*, ile po tym Krolu, ktoremu życzył, *ut in sæcula vertantur momenta*, że záś *disponentibus fatis evenit*, wszystkie ktorekolwiek *pro munere Primatiali* náleżały, *præmisit gradus, summô studiô* pracuiąc, *internas* godnych tey Oyczyzny osob *sopire diffidentias* uspokoił, y teraz *ad eandem unionem animorum* záprasząiąc, propozycye teraznieyszego Seymu *Convocationis* promulgowáł, ktore *in crastinum ex typo* wynieść miały *publico*. Wziął zatym głos Imć P. Kasztellan Kijowski, w ktorym wyráził, iże zá Uniwersałami Xćiá IMći Prymasá *tanquam ad solum campanæ* ná ratunek Oyczyzny ziechawszy się, náleży nam bardziey *internã* niżeli *externam sopire flamam* y wyráziwszy rożne *media*, ktoremi albo *inefficaciter*, álbo z trudnością, álbo też z większym pożarẽ *internæ discordiæ* ratuiemy *æstũ*, wspomniawszy scyssye dawnieyszego Interregnũ, ktore ledwie tyle Seymámi, Konfederacyámi, Traktatami iest uspokoione, *invitabat ad practicatos tempore Interregni usus* to iest, *ad Confæderationem generalem*, áby *internum extinguere incendium, jurejurando* dáwszy sobie *vinctas in fædera dextras*, przykładem dawnieyszey Konwokacyi, gdzie dwoiákie bywáły jurámentá, iedne *sub titulo sponsionum sub fide, honore & conscientia*, inne záś formalne przyśięgi *sub carentia activitatis*. Przyśięgał *semel* przed Pieczętárzem, *equestris ordo* przez Marszałkiem swoim, állegując *exempla Lacedemońskiey* Rzspolitey, gdzie *post præstita jurejuranda acclamari* zwyczay był, *lapis te audit loquentem*, y inne niektore *subintulit* propozycye, osobliwie respektem przyśięgi *circa incorruptionem Reipubl.* exkluzyi cudzoziemcá, respektem *abusuum* seymowych. Imć P. Poseł Poznański *interlocutoriè* wniosł, iż zaszła sponsyá w Izbie Poselskiey, áby pominąwszy wszystkie inne materye náypierwey do Konfederacyi gene-

ralney

rálney przyſtąpić. Imć P. Piſarz Kor. *præmiſſa condolentia ſuper ſtatu præſenti* ábyśmy mogli otrzymáć, *quâ Domi chara, foris honeſta*, życzył porzuciwſzy emulácye w iednośći *accelerare ad Sacrum Confæderationis nexum*, co záś do jurámentu, áby *ſolita praxi* był wykonány *etiam* od Poſſow, ktorzy lubo iuż przyśięgli w Izbie, iednákże támten jurámęnt *regulatur* tylko do Elekcyi Márſzałká Poſelſkiego. Imć P. Jełowicki powinſzowáwſzy Rzſpolitey, że dotąd *omnia pacata*, *intulit* exkluzyą cudzoziemcá od przyſzłey Kandydácyi *cum execratione etiam proprij ſangvinis*, ieźli ſię tám kto wmięſzáł z imieniá iego ná przeſzłey Konwokácyi do punktu exkluzyi Piáſta. O rotę tákże przyśięgi przymowił ſię, iáka má bydź y życzył, áby táka iáka 1693. była. Xżę IMć Káſztellán Krákowſki wyráził, że nie idzie *in contrarium* nikomu, nie będąc niodkogo *dependens*, życzył tylko áby idąc *veſtigijs* Przodkow *circa unionem animorum*, ktorey fundáment ieſt *libera Electio*, trzymáć ſię dáwnieyſzych Práw, żeby czy *externus*, czy *internus* nie był nominowány áni honorowány bez powſzechney zgody cáłey Rſpolitey *liberis ſuffragijs nemine contradicente* oſadzony ná Tronie, álleguiąc przećiw innym rygorom Práwo 1593. 1670. 1603. proteſtował ſię przytym, że ſam nie pretenduie, tylko Wiáry Kátolickiey y wolnośći, y nikogo nie má *in animo* promowowáć, tylko temu adorácyą ſwoię rezerwowáł, kogo wolne obiorą głoſy. A ieżeli wolá ieſt y zgodá *accedere* do Konfederácyi, áby tá *his conditionibus formetur*, ázeby *æquilibrium Europæ* utrzymáć, *intulit* że y jurámentowi nie ieſt przeciwny, byle *ſalvis his Conſtitutionibus prææallegatis*, życzył ná oſtátek *vigore* inſtrukcyi Wdztwá Krakowſkiego obráć Polaka, w rowności żyiącego. Imć P. Káſztellán Sądecki *prævia condolentia* y podziękowáwſzy Xćiu JMći Prymáſowi upráſzał, áby wprzod niżeli przyſtąpią do Konfederácyi, Proiekt oneyże był uformowány. Imć P. Suliſtrowſki wnośił *omina*, że przy tym złączeniu ſię *in vinculo Confæderationis* unoſmy honor Imieniá Polſkiego, *excludamus* cudzoziemcá, máiąc przeſzłe czáſy *pro ſpeculo & exemplo futurorum*. Nie zbliżaymy ná śiebie zguby dobrowolnie przez promocyą cudzoźiemcá, niech BOG pomieſzá intencye promocyi iákiey, y tego kto źle życzy, kto źle ſprzyiá. Allegował y punkt inſtrukcyi ſwoiey máiąc w ſobie exkluzyą cudzoziemcá, *motiva* niektore do tego *inferendo*, że *daremus jus ſucceſſionibus*, y że to będzie *cum incremento* chwáły y ſławy narodu, kiedy *ex æqualitate* obierzemy ſobie Páná, upráſzał zátym káżdego, áby kto kochá ſumnienie, honor y właſną krew Szláchecką z deklarácyą *excluſionis* cudzoziemcá odezwáł ſię, *etiam* indygenáty máiących dekláruiąc *inadmiſſibiles*. Imć P. Łowczy Litt. przy kondolencyi *ſuper fata Principis* wyraźił, że *Rex fuit ille bonus, clemens Pater orbeq; dignus*, po ktorego śmierći to ieſt *levamen publici doloris ex ſvavi regimine* Xćiá Imći Prymáſa, dziękował y Senátowi, że *conſilijs* nie przeſtáią pośiłkowáć *Primatiales curas*, záchowuie záś ſobie czas przymowieniá ſię do propozycyi Xćiá Imći Prymáſa y do ſwoiey máteryi po poprzyśiężeniu Konfederácyi. Imć P. Stároſtá Opoczyńſki wyráził, że *accipere alienigenam ad gubernia Rplicæ, eſt alienare ſua manibus proprijs* y wnioſzy *ex vinculo* Inſtrukcyi ſwoiey *excluſionem*

cudzo

cudzoziemcá: co do innych wnieśionych máteryi *ad pluralitatem* zdánia innych Ichmćiow ákomodowáć swoie sentymentá będźie. Imć P. Stárostá Merecki wyráźił, że zostáwiwszy *vacuam stubam sine formato projecto* sámemi tylko *provisi sponsionibus* nieśiemy *vincula animorum* ná tey z Izbą Senátorską konjunkcyi, skłádał Xćiu JMći Prymasowi podziękowánie y cáłemu Senatowi *pro dexterrimo moderamine* pod czas teráznieyszego Interregnum, *intulit*, żeby *discant qui regnare cupiunt, non rapere, sed mereri Regnum*, á ponieważ iest to *Senatûs & Populi sonus, ut sit Rex natione Polonus, promotionem* Poláka *ex obligatione* Instrukcyi swoiey czynił *cum exclusione* cudzoziemcá. Imć P. Dobiński Poseł Krákowski życzył emulácye ná stronę odłożywszy, *ad unionem animorum* przystąpić, exkluzyą cudzoziemcá *intulit*, ułożenie konfederácyi *ex forma* 1670 przywiodszy poszedł *in sensum* Xćiá JMćiá Kásztellána Krákowskiego. Imć P. Stárostá Horodelski *ex mente* instrukcyi swoiey *de subjecto ad futuram Electionem* prośił o Poláka Krola, áże z Izby Poselskiey *ea sponsione* wyszli, áby *ante omnia* przystąpić do Konfederácyi generálney w żádne inne máterye nie wchodząc uprászáł, áby nástąpiła deklárácyá *cum vinculo juramenti* generálney konfederácyi cáłego Senátu z Stanem Rycerskim *cum exclusione* cudzoziemcá *sub eodem vinculo* poprzyśiężoney konfederácyi. Xżę JMć Wdá Sándomirski, áby *antiquis gradibus* Seymow Konwokácyinych idąc, przystąpić do ułożenia Konfederácyi, zgádzaiąc śię *in sensum* Xćiá Jmći Kásztellána Krakowskiego. Xżę JMć Wdá Krákowski *animabat*, áby *in hoc tenebroso Interregni tempore luceant opera nostra per unionem animorum*, przez wynieśienie Imieniá Polskiego, w obrániu dá BOG ná przyszłey Elekcyi Krolá Poláka, *cum suffragijs* zaś życzył *diem decretoriam* czekáć Elekcyi przyszłey oddáwszy áffektá swoie *Regi Regum Deo*, przysługę swoię przyszłemu Pánu *ex instinctu S. Spiritus* záchowuiąc. A teráz od wszelkiey promocyi *abstinendum*, *securitatis internæ* fundáment od obránia Poláka *pendet*, przymowił śię *de tempore & modo Electionis*, áby wolnemi głosami im prędzey tym szczęśliwiey byłá złożoná, y do áukcyi woyská. JMć P. WdaPodolski, że ponieważ Izbá Poselská dáła sobie *sponsionem*, áby nie wchodząc w żádne máterye od Konfederacyi záczą́ć generálney, życzył áby *ante omnia* nápisał Imć P. Márszáłek Poselski áryngę do Konfederácyi, *ratione* zaś Prowincyálnych sessyi żádney tego nie widzi rácyi, chybá *post concertatum* przyszłey Konfederácyi generálney. Ze Xżę Imć Prymás dawszy w tym deklárácyą swoię Imi Pánu Márszałkowi Poselskiemu, áby Proiekt ten *in ordine* do ułożenia *Confœderationis* był wygotowány, solwowáno Sessyą.

Die 13. *Maij*. Xże Imć Prymas prośił, áby Imć Pan Marszáłek Izby Poselskiey zagáił Sessyą y wźiąwszy głos wyraźił przy zagáieniu Imć P. Marszáłek Poselski, że pożądáne iuż wracaią śię nádźieie, kiedy Boská Opátrzność mityguie niepomyślne *omina* pomyślną y przyiemnieyszą *super mel & favum* godnośćią, kiedy nie tylko mieyscem ále y Sercem złączona Rzeplta stawa lubo *Capite diminuta* ogromna ná postrach tych, ktorzy nam *insultabant cum populo jacet hic & ipso cum Rege Regnum*, stawa *formidabilis & considerabilis* Rzeplta przez postánowione *Confœderationis vinculum*, gdy śię wizy-

wſzyſtkie *artus* iednoczą, *emortuum Corpus Reipublicæ vitales colligit ſpiritus eo nomine* ułożoną Konfederácyi Generalney Aryngę według rekommendacyi ſobie uczynioney ná dniu wczorayſzym dziś prezentuie *ad cenſuram Reipublicæ*, uprafzał znowu o Prowincyalne Seſſye, bez ktorych áni zácząć áni kończyć Konfederácyi nie podobna oraz o determinacyą czaſu *Convocationis*. Czytał potym Proiekt ułożony Konfederácyi Imć P. Piſarz Sekretarz Seymowy y wyrażone w nim *articulos* jáko uſpokoienie *exorbitantiarum*, Elekcyą, *ſub fide, honore & conſcientia* zprzyśięgłą Piaſta Dobr żadnych dźiedzicznych za granicą nie máiącego przy wolney Elekcyi *& vinculo juramenti* pod wiarą, cnotą y poczćiwośćią żadney diſmembrácyi ani ſcyſſyi nie zamyslaiąc, korrupcyom, obietnicom wſzelkim *renuntiando*, ná żadnego Páná Nominácyą nie pozwaláiąc, chybá ktoregoby *nemine contradicente* wolne Narodu wolnego obráły głoſy. Innego ktoby *in ſciſſione nominare* ważył ſię *pro hoſte Patriæ* ma *declarari* áni Xże Imć Prymas ináczey do Nominácyi nie przyſtąpi, poki *trinam non præmittet Interrogationem*; Ieżeli ieſt zgoda powſzechna wſzyſtkich ná to y czy exorbitancyom zadoſyć ſię ſtáło. Ieżeliby zaś kto śmiał śiebie lub innego *Nobis invitis* ná Tron *promovere* przećiw Práwu *de libera Electione*, przećiw tákiemu wſzyſcy ſię nie odſtąpiemy, czas Elekcyi, ſpoſob, y czyli poſpolitym ruſzeniem, á te y inne *proiectivè* ułożone *in ordine* do Konfederacyi Generalney propozycye czytał *ad concertandū & declarandum ad ſenſum & vota Senatûs* y Woiewodztw. Po przeczytanym Proiekćie naſtąpiły rożne zábieráne głoſy. Imć Pan Stolnik Kor: podźiękowawſzy Xćiu Imći Prymaſowi *pro obſervatis exactè gradibus Interregni*, że Inſtrukcya każdemu Poſłowi *pro Regula* bydz powinna, przymowił *ad ſecuritatem Actus Electionis & de ſubiecto conformiter* do innych głoſow y Proiektu Generálney Konfederácyi, w innych zaś materyach záchodzących głos ſobie rezerwował. Imć Pan Wolſki Poſeł Wileńſki przymawiał ſię o Prowincyalne Seſſye *in ordine* do koncertowániá Punktow Proiektu Konfederacyi Generalney. Imć P. Iáśieńſki Poſeł Pomorſki wnośił, áby *per Provincias* byli deputowáni do ułożenia námienionego Projektu. Co záś *ad modum Electionis* upráſzał, áby *ſalvis per omnia Iuribus* Prowincyi Pruſkiey ten punkt był ułożony. Co do jurámentu áby w nim były oſtrzeżone Kapitulacye *cum Candidatis etiā* co do deklaracyi iakichkolwiek Wakanſow. Xżę Imć Biſkup Warmińſki *eodem ſtylo de integritate* Praw *Terrarum Pruſſiæ*, wnośił prekuſtodycyą, Imć Pan Drzewicki Poſeł Wołyńſki, áby ten pūkt *ex Pactis Conventis* był eliminowány *Pacem inter diſſidentes de Religione &c.* y exkluzyą Cudzoźiemca *urgebat* iáko też y do przyśięgi Ichmćiow PP. Senatorow y do Orderow przymowił ſię, ImćP. Staroſta Rawſki, Promocyą Piaſtá y exkluzyą Cudzoźiemca y áby o Wákanſow dyſtrybućie y o Zołnierſkich Mieſiącach *ad Pacta Conventa* był punkt włożony, upraſzał. Imć P. Staroſta Lidzki, że dwoiakie ſą Konwokacye iedne ordynáryine iáko ná Konwokacyach *ſub Interregnis*, ktore ſię ſpokoynie ſtáwáią drugie extraordynaryine *in caſu extremi periculi* Rzepltey, ktore ſtáwáią *ſub vinculo Iuramenti*, od ktorych że teraznieyſza Konfederacya generalna *diſtingvitur*, nie widząc rácyi *inducendi Iuramenti*, ponieważ *multiplicatio Iuramentorum non eſt frænum vitio-*

tionum, sed provocatio Divinorum flagellorum. Instabat, że dosyć iest ná sponsyi *sub fide, honore & conscientia*, á ieżeliby była *tanta Iuramenti necessitas*, dosyć ná to czasu *in tempore Electionis, contradixit* także pospolitemu ruszeniu ná Elekcyą przyszłą *viritim*, tylko *practicato* tylekroć *exemplo*, upraszał konkludować *juxta tenorem* Konfederácyi partykularnych, áby teraz szukać między Narodámi Poláká, żeby *subsequenter* ználeść y wybráć ná przyszłey Elekcyi między Polakami Krola. Imć P. Podczászy Koron. po wyrażonym podźiękowániu Xćiu Imći Prymásowi, wyraźił, że nie wchodźi *in disquisitionem* állegowanych Konstytucyi, Konfederácyi życzył tylko y *instabat* o exkluzyą *præ primis* Cudzoźiemcá, przymawiał się *ad rotam Iuramenti*, w ktorym dołożyć życzył, że *nihil nocivi contra Rempublicã moliri intendit* każdy. Imć P. Starosta Jaworowski Poseł Warszawski do Instrukcyi swoiey przymawiał się, áby Krol przyszły *eligatur* Polak, protestuiąc się *contra mentionem vel Nominationem* ktoregokolwiek innego Kandydata, *pro secũdo ex mente* teyże Instrukcyi *sacrosanctè* ostrzegáiący *prærogativas & Iura Primatialia* co do nominacyi y Koronácyi Krola *in casum* uchoway Boże *scissionis*, przy onych *ante omnia* mánutencyi *obsistebat*. Imć P. Wal Chorąży Grodźiński *de modo Electionis*, że to *ad arbitrium* Woiewodztw zostáwuie, *insistebat* áby podatki publiczne *redeant ad naturam suam*, zkądby punktualna byłá dla Woyska płácá. Imć P. Stárostá Bełzki wyraźiwszy, że to iest dyfferencya Krolestwa Polskiego od innych Páństw, że gdźie indźiey *jura successionis*, iákikolwiek *contingit*, ćierpieć go muszą, tu zaś iákiego zgodnemi áffektámi obierzą, tego nie tylko zá żywotá kocháią, ále y *post fata* żáłuią. Wyráźiwszy kondolencyą *super fata Principis eũ encomio* nierownie zeszłego Pána, dźiękował Xćiu Imći Prymásowi y cáłemu Senátowi, konkludował, że próżna iest dalszemi głosami *extrahere tempus*, kiedy *ad providenda media* rátowánia Oyczyzny co *ordinatis animis* znośić się nayskuteczniey możemy, *insistendo* przytym, áby *accelerare* do Konfederácyi poprzyśiężoney, informuiąc się zátym, ieśli proiekt przyszłey Generalney Konfederácyi y Rota juramentu iest ułożona, *sistebat Activitatem*, poki nie przystąpiemy *per Iuramentum* do Konfederacyi. Imć P. Rádecki Chorąży Horodelski do Orderow, do Konfederácyi *conformiter* z Imćią P. Starostą Bełzkim, do Iuramentu osobliwie Ichmćw Xięży Biskupow *circa integritatem Iurium* Xćiá Imći Prymasa, do Nominácyi y Koronácyi przymawiał się. Xżę Imć Prymas, pytał się ieżeli iest zgodá przystąpić do Konfederácyi. *Repositum magna parte*, że zgoda. Drudzy záś Ichmć *opponebant*, poki nie záydźie deklárácya, respektem Iuramentu Ichmćw PP. Senátorow. Czytał potym deklaracyą od Xćia Imći Prymasa, Imć Xdz Załuski Referendarz Koron. *in additionem* do Konfederácyi Generalney, że ponieważ Konfederácya Generalna stawa, więc do niey wszytkie partykularne Konfederacye, *non derogando Iuri publico* referuią się *in toto*, á zaś te Prowincye, w ktorych żadne nie stánęły Konfederácye do Generalney teráznieyszey stosuią się, znowu tedy Xżę Imć Prymas *requirebat sensum* Ichmćiow, áby ieśli kto co ma przećiw tey Konfederacyi wyráźił *sensum*. Prośili znowu o głosy rożni Ichmć. Imć P. Bykowski Poseł Minski głos wźiąwszy wyráźił, że stánęliśmy w puł mety szczęśćia, kiedyśmy przyrzekli sobie, *nomen extraneorum Deorum* nie będźie w

uśćiech

uśćiech nászych y kłániaiąc śię Cudzoźiemskim Ministeryom *non flectimus genu coram Baal*, przyrzekliśmy y to, że mámy tę poprzyśiąc konfederácyą, prośił tedy o Rotę *& tenorem* przyśięgi. Imć Pan Marszałek Pruski, *actus Convocationis* od Konfederácyi Generalney záwsze śię kończą, nie trzeba iey tedy záczynáć od tego ná czym śię kończyć powinna. Ze w tę Konfed; kiedy śię spokoynie odpráwuie iáko to ná Konwokacyach, wchodźić powinny materye *Status* osobliwie *exorbitantiarum*, ktore tyle rázy do Seymu *Electionis* odłożone, nigdy do skutku nie przyszły. Przymowił śię y do głosu Imći P. Wołyńskiego, ktory *admitebatur*, áby wyrzućić *ex Pactis Conventis Articulum de pace inter Dissidentes*, w czym remonstrował, że *vertitur Integritas Pactorum Olivensium*, co do Iuramentu Ichmćiow PP. Senátorow, rozumiał, że *fides publica* Ichmćm náleży, ile że są przyśięgli y że w tym puńkćie, *quidquid nocivi scivero avertam*, wszystko śię inkluduie, coby *per novam Iuramenti Rotam* mogło *subinferri*. A ieżeli koniecznie tego trzeba tedy *allegabat*, że tego w Instrukcyah Wdztw nie mamy *commissum* y nie możemy ná Konwokácyi dyspensowáć śię w tym, ábyśmy *nomine* Bráći w domu pozostałych przyśięgáli *ipsis non consultis*, życzył tedy áby tę máteryą odłożyć do Elekcyi, gdźie wszyscy *viritim* znaydowáć śię będą, *& nexum Iuramenti* ná śiebie przyimą sami. Imć P. Podkomorzy Dobrzyński wnośił, że ieżeli nas przyśięga *non ligabit*, ktoreż będźie *vinculum* tey Konfederácyi Generalney. Ieżeliby miáły wchodźić w tę Konfederácyą materye *status*, *præcustoditionibus* áby *liberum veto salvare*, bo te materye *per pluralitatem votorum* nie mogą *determinari*, ále powinny *nemine contradicente* stawáć, co zaś do Bráći w domu pozostáłych *inferebat*, że y oni ná tęż Rotę przyśięgáć będą ná przyszłych Seymikach *Relationum*, ná ktore tu cała Rzeplta przyśięże, konkludował *præcavendo*, áby po skończoney tey Generalney Konfederácyi Wdztwa sobie innych nowych punktow nie formowały. Xżę Imć Prymas delegował *ex Ordine Senatorio ad assistendum* Sessyom Prowincyalnym, ktore śię máią odpráwić w piątek ráno ná zwyczaynych mieyscách każdey Prowincyi Ichmćiow PP. Senátorow y do ułożenia Projektu *Confœderationis Generalis* deputował z Senatu y *ex Equestri Ordine*, y ná tym solwowáno Sessyą do Piątku.

d. 15. *Maij.* Imć P. Márszałek Poselski po zágáieniu, *ut moris est*, Sessyi wspomniał, że Proiekt Generalney Konfederácyi iuż iest *cum Deputatis* ułożony, záprászał do przeczytánia y wysłuchánia onegoż. Xżę Imć Prymás wyráźił, że ponieważ záchodzi tu rekwizycya, áby List od Cesarzá Imći *ad Rempulicam* pisány był przeczytány, záprászał *ad audientiam* onego, y czytał go *in plena stuba* Imć P. Referendarz Koron: , po ktorego przeczytániu iedni *urgebant* czytánia Proiektu *Confœderationis*, drudzy *contradicebant*, IchMc PP. Pomorscy Posłowie nie pozwaláli ná czytánie projektu, poki głosow, ktore od kilku dni máią zámowione, mieć nie będą. IchmćPP. Wołyńscy ná żadne głosy nie pozwaláli, chybá *presse in ordine* do Konfederácyi y Jurámentu, *tandem* po dłu-

gich

gich koncertácyach y perswázyách Imc P. Poseł Pomorski głos zábrał, w ktorym wyraził, że *Respublica* lubo *destituta Patre*, iednákże *non orbata pace* cieszy się nadzieią dálszego szczęścia swego. Podziękowáwszy Xciu Imci Prymásowi y Senatowi *pro solicitudine boni publici*, do Konfederácyi Proiektu *inferebat cum distinctione* dwoiákich Konfederácyi: ná Konwokácyách iedne, kiedy się Konwokácya zrywa, á te *sub nexu juramenti* bywáią, drugie, kiedy spokoynie stawa Konwokácya *ex natura* tylko *Interregnorum*, á te Iuramentu nie potrzebuią, *de quorum genere*, że iest y teráźnieysza Konwokácya y uproiektowána Konfederacya, uprászał, àby *antequam* do Jurámentu przyidzie, odłożył do Elekcyi, aby się wprzod ná Seymikách o tym z Brácią rozmowić, tákże do teyże przymawiáiąc się Konfederácyi, ponieważ stawa bez zerwánia *in plena activitate*, áby *vox libera vetandi* byłá záchowána & *libera* do káżdego punktu oney *currat Senatûs pluralitate oppositio*, á lubo *Dnissidentes* są rugowáni, y *privati activitate* na Seymie teráznieyszym, áby to *non præjudicet activitati* IchMciow *in Provincialibus Comitiolis*, ná Generałách Pruskich, ktore się odpráwowác nie mogą *sine Constitibus*, Imienia Polskiego *restitutionem* do Tronu *urgebat ex mente* Instrukcyi swey, *salva libera Electione*. tylko *de Pace cum Dissidentibus*, áby Punkt referował się *ad pacem*, *quo ad activitatem manutenendam*, nie záś *quo ad activitatem Personarum*, y Dobr Ichmciow, y áby to *non præjudicet activitati Dissidentium* ná Seymikách, Pospolite ruszenie *in quantum* będzie ná przyszłą Elekcyą uchwalone, áby to *non præjudicet Iuribus Terrarum Prussiæ*. Ná ostatek *insistebat*, áby byłá *libera contradictio etiam stante confœderatione* Ná co *reclamatum*, że niemász zgody. Imość Pan Podsędek Wschowski życząc Xciu Imci Prymásowi zá Prymácyálne fatygi, *ut procedat factis fastisq̃, legendus*, & *possit Ternas ferre Pilava Cruces*. W opátrzeniu *securitatis internæ & externæ* życzył *amore;more,ore,re* postępowáć to iest iednością serc, stárożytnym Przodkow zwyczáiem, poprzysiężoną wiárą, y niezmyśloną álc rzetelną ápplikácyą, onę *promovendo*. Niech ce się przymawiác do Instrukcyi swoiey, nie máiąc ieszcze *fundamentum* poprzysiężney Konfederácyi, ktorey *lapis angularis* iest jurament. Wspomniał głosy Dystynkcyą czyniące między Konfederácyámi, y że iedne *sub vinculo juramenti*, inne záś *sine hoc nexu* bywáią, ále *insistebat*, że to tylko pierwszy raz słyszał *allegatum*, nigdy zás nie czytał *in Volumine Legum annotatum*, bo to iest *contra naturam Confœderationum*, á daymy to, że tylko ma być przysięgła Konfederácya *in extrema necessitate*, á może być większa *Extremitas Reipublicæ*, iáko *sub Interregnum*, *allegabat* y to że Ichmć PP. Senatorowie lubo *præstiterunt*

terunt juramentum Iure Regni, iednák *non Iure interregni*, wſpominaiąc ná to *paritatem*, że áni na Kommiſſyách, áni ná Trybunałách powagá *Ordinis Senatorij & jurati muneris* Ichmciow *à præſtando* na támtych *reſpectivè* ſubſelliách *juramento non excuſat.* Konkludował upraſzáiąc Imći Páná Márſzałká, aby Proiekt do przyśięgi przeczytawizy, przyſtąpić do juramentu *conſequenter* do ułożenia Konfederácyi. Imć P. Łowczy Kor: wyráziwſzy *ſuper fatis Principis* Kondolencyą, złożywſzy Xciu Imci Prymáſowi *votivam gratitudinem pro Primatiali munere ſub Interregni afflicto ſtatu* y Prześwietnemu Senatowi podziękowáwſzy, *ex mente* Inſtrukcyi ſwoiey Elekcyą Królá Polaká promowował y o iák nayprędſze złożenie czáſu *Electionis*, upraſzał, winnych záchodzących máteryách *ad pluralitatem votorum* referował ſię, I: P. Chreptowicz Poseł Nowogrodzki do propozycyi Xciá Prymáſa *combinando* one z inſtrukcyą ſwoią, Elekcyą Krolá Polaká *excluſâ quavis aliâ concurrentiâ*, *urgebat de modo Electionis*, czy poſpolitym ruſzeniem, czy *viritim*? upraſzał, áby to zoſtáwic *in libertate arbitrij* pozoſtałych w Domu Páńſkim, inne *deſideria* Woiewodztwa ſwego po ſkończoney Seſſyi Prowincyálney ſobie rezerwował Imć P. Káſztell: Kijowſki wſpomniał, że ná dniu onegdayſzym záczęto układáć Generálną Konfederacyą, ktorey *baſis* ieſt *juramentum*, alleguiąc ná to *anteriores Confœderationes*, ták *Convocationis*, iáko też y innych, ktore wſzyſtkie *ſub nexu juramenti* ſtawáły. *Inſiſtebat*, áby *uſibus antiquis*, y ná teráznieyſzey Konwokacyi czynić, bo ieżeli prywatne Konfederácye Wdztw ſą *ſub vinculo juramenti*, dopieroż Generálna Wdztw Konfederácya *tam ſacro nexu* nie powinna *carere*. *Intulit* także, że tá ieſt dyſtynkcya między Seymem á Konfederácyą, że tám máterye *tractantur nemine contradicente*, tu zaś ná Konfederácyach *pluralitas votorum* ma *potioritatem*, konkludował ták, iák ná dniu pierwſzym przy złączeniu Izb, że *ſiſtere* zechce *activitatem*, ieżeli *ante omnia* jurament Senat: Ichmciow náſtąpi. Imć P. Wdá Podolſki donioſł, że będąc deputowány do ułożenia Proiektu Konfederácyi Generalney, ten Proiekt już ieſt wygotowány, y że wſzytko to ſię w nim znaydzie, cokolwiek tu w tych głoſach zábrányych ſłyſzy wnieśionego, prośił tylko o pozwolenie ná przeczytánie tegoż Proiektu. Ná co gdy ſię *tandem* zgodzili czytał *punctatim* ułożoney Konfederácyi Proiekt. Imc P. Piſárz Chęćińſki Sekretarz Seymowy, ktory przeczytáwſzy, *mota* znowu Kontrowerſya o niektore tego Proiektu punkta, po długich, *tandem* dyſceptacyách *ad accommodationem* dyſferencyi zachodzących, limitował Seſſyą XżęIMć Prymás *in craſtinum*.

d. 16. *Maij.* Imc P. Márſzałek Poſelſki przy zágáieniu zápraſzał

szał, áby *avertendo imminentia pericula*, wszelkie uprzątnąwszy *obstacula*, ktore dotąd *eventus publicæ felicitatis* támuią, uprászał Ichmćiow o audyencyą, áby chcieli wysłucháć ułożonego y ná dniu onegdayszym záczętego *Proiektu*, nástąpiłá tu dysceptácya Wdztwá Ruskiego *circa manutentionem* Konfederácyi partykulárney Generału Ruskiego, *obviando omni exvinculationi*, y w tym sobie deklárowáną otrzymáwszy prekustody yą, *progressum est* do dalszego czytania *Proiektu* Konfederácyi Generálney, w ktorym *inter alia* czytáno punktá o czáśie y determinácyi Elekcyi ná dzień 25. *Augusti*, o sposobie Elekcyi, to iest żeby pospolitym ruszeniem bez wypraw iednák, iákie ná Woynę bywáią, *salvis Iuribus* Prowincyi Pruskiey y W. X. Lit. *Podláskiego* y innych Wdztw, co *ad beneplacitū & arbitrium* Bráci w domu pozostáłych *remissum*; Punkt o durácyi czasu *Electionis* żeby *non excedat limites* Seymu ordynáryinego sześć Niedzielnego. Punkt o Miastách pretenduiących *jus* o nominácyi Krolá przyszłego; áby ná to pokazáły *Práwá* swoie Punkt o skromnym ciągnieniu ná przyszłą Elekcyą swoim kosztem włásnym, áby *non renovetur antiquæ ruinæ sub rigore* Práwá 1674 Mieysce Elekcyi przyszłey zwyczáyne między wolą y Wárszáwą, byłá y propozycya o sposobie Elekcyi przyszłego Márszałká *Electionis* áby *occurrendo extenationi* czásu przyszłey Elekcyi *per delegatos in quadruplo numero* Posłow z káżdego Wdztwá obránych był przyszłey Elekcyi Márszałek obrány, nie záś *viritim* przez kreski, ále ná tym zászłá Kontrádykcya, Imć Pan Wda *Podolski* zábráwszy głos *ad persvadendum* remonstrował dyfferencyą, ktora ma bydź w obrániu Krolá, od obieránia Márszałká ktory iest *Magistratus* krotki, bo sześćniedzielny á czemuż by *pari solennitate* miał bydź obrány iáko y Krol, że iednák ten sposob *Electionis* dla tego może się niepodobáć, iż inne Wdztwá mniey, drugie więcey będą miáły *delegatos*, y temu może *mederi* deklárácya, że iák wiele ná Elekcyą Imći *P.* Márszałká deputowáć będą Wdztwa Krákowskie, *Poznáńskie* &c. ktore máią *numerum præfixum* Posłow, tyle też y te Wdztwá z między siebie wyszlą, ktore máią *numerum immensum* iáko *Pomorskie*, Málborskie, Chełmińskie &c. Y tu znowu rożne dysceptácye y *sensus interlocutorios* wnoszono. Wziął tedy głos znowu Imć *P.* Wdá *Podolski* y podał drugie *medium*, áby iuż *non per delegatos* ále *viritim* obieráno Marszałká *Electionis cum hac tamen differentia* żeby nie w Kole, ále káżde Woiewodztwo u śiebie się kreskowáło *prævia notitia subjectorum Concurrentium*, áby ták mogły z iednego dniá wszytkie kreski we wszytkich Woiewodztwách bydź expedyowáne. Xżę ImćKasztell: Krákowski pytał się iáka to będzie *forma Electionis* Márszał-
ka

ká, ponieważ gdy go obieráią Ichmć Senatorowie powinni *adeſſe* w ſzopie, A záś po Woiewodztwách obieráiąc, iużby ſię Senat w Szopie nie mogł znaydowáć, ále káżdyby muśiał bydź u Wdztwá ſwego. Imc Pan Wdá Sandomierſki *intulit*, áby ieżeli był táki *uſus* dawny obieránia *viritim* Márſzałká *Electionis* áby y teraz *ab eodem uſu non recedere*; o czym ná Seymikách *Relationum* Szlachcie zoſtáwić *arbitrium* życzył, y *conformiter in hunc ſenſum* czytáno Punkt Proiektu *Confœderationis*; Po ſkończoney tey Kategoryi *continuabatur* Proiekt, na punkcie tedy *ſecuritatis internæ* w opátrzeniu Ludzmi Fortec y Zámkow pográniczuych y Miáſtá Krákowá *præſidium*, zánośił prekuſtodycyą Xżę Imć Wdá Krákowſki, Kontrowerſye znowu rożne o *præſidium*. IMc *P.* Suſki głos wziąwſzy *punctatim* przymawiał ſię do Proiektu czytanego *inferendo*, áby ná Prowincyálney Seſſyi umowiony Proiekt *in materia Religionis* do pierwſzego Punktu *Confœderationis* był referowány, áby każdy ſwego Urzędu pilnuiąc *in alienam meſſem non involet*, ták Ichmc XX. Biſkupi *in Iura Primatialia*, iáko Ichmć *PP.* Senatorowie *in miniſteria Belli & Pacis ſe non immiſceant*, Krákow Miáſto Rzpltey *præſidio* obwárowáć; Co do Elekcyi Márſzałká przyſzłego *Electionis* konformował ſię *ad medium* wynálezione od IMci *P.* Wdy Podolſkiego. Konfedárácye pártykulárne áby *in punctis* gdzie ſię zgadzáią *cum jure publico* przez Konfederácyą generálną były ápprobowáne, á záś *in punctis*, w ktorych *diſſonant à lege*, áby były exwinkulowáne. *Libera vox vetandi* áby *etiam ſub Confœderatione generali* mieyſce miáłá *juxta Conſti*: 1718. Explikácyą Punktu *de Pace inter Diſſidentes* áby deklárowáć, że ſię znáyduią w rowności *in juſtitia Comitativa*, Bracia *Diſſidentes*, ále *non in juſtitia diſtributiva*, do Orderow, do kockwácyi podatkow, do jurámentu *conformiter*, do woli cáłey Rzpltey przymawiał ſię. Xżę IMć. Wda Krakowſki w głosie ſwoim explikował, że iáko nigdy nie zwykł zá właſną uporczywie iść inklinácyą, áni ſię páſſyámi uwodzić, ták y teraz *propoſitivè non impoſitivè* ofiáruie ochotę ſwoię Rzeczypoſpol: w opátrzeniu właſnemi ludzmi y właſnym koſztem Miaſtá Krakowá funduiąc ſie ná dawnieyſzych Konfederácyách, gdzie záwſze *Capita Provinciarum* Woiewodowie *in ſimili* przyſługę ſwoię Rzeczpltey czynili, explikował ſię, że *in hoc deſiderio* świádczenia uſługi ſwoiey *pro publico* ſubmittuię ſię do woli y decyzyi cáłey Rzeczypoſpolitey.

Xżę Imć Káſztel: Krakowſki *allegando Iura Palatinalia*, że Woiewodowie w Miáſtách miewáli ſwoie właſne *Præſidia* oſobliwie Krákowſcy iáko Tęczyńſki y inni, iednakże ponieważ Imć *P.* Wdá Krákowſki ma ſię w tym *relativè* y ſubmituie ſię *ad voluntatem* Rzpltey, uprafzał áby mogł mieć łáſkáwie w tym Rzpltey uznánie y deklárácyą, álleguiąc rá-

cye

cye, że to iest potrzebná dla zábieżenia dyfferencyom wewnętrznym, że wątpić nie trzeba *de integritate & probitate* ták wielkiego Senatorá, że Rzplta będąc *in desiderio* Aukcyi Woyská mogłaby y ztąd bydź folgá, kiedy te Regimenty, ktoreby miały bydź lokowáne w Krakowie, mogłyby ná *Pogránicznych* Fortecách y Zamkach *providere securitatem* od támtey sciany Konkludował, áby *pro manutenentione* konfidencyi, wewnętrzney *ad vota* Imci *P.* Wdy Krákowskiego *condescendere.* Xżę Imć *Prymas* pytał się, ieżeli iest zgodá, áby *ex allegatis motivis* Imć P. Wdá Krákowski miał swoy gárnizon w Krákowie; rożne dysceptácye *interlokucyine* záſzły *in hac materia*, pytał się y powtore Xżę Imć *Prymas*, ieżeli iest ná to zgodá, ponieważ sumptem włásnym chce trzymać to *Præsidium* Imć *P.* Wdá Krákowski. Wziął głos Imć Stárostá Merecki y wnoiząc dobre *augurium publici boni* kiedy przy *Prymacyálney* powadze wszytkie záchodzące interweniencye ták szczęśliwie *ad effectum* ákkommodácyi spokoyney przychodzą, Wyznawáią *zelum* Imi *P.* Wdy Krákowskiego, że własną substáncyą ná usługę Oyczyzny ofiáruie, oraz *æquanimitatem*, że się w tym do woli cáłey Rzpltey referuie, *inferendo* że to *Præsidium* Iego *non præjudicabit* ile w teráznieyszych cyrkumstáncyách upraszał zátym, aby *parcendo tempori*, ktory ná tych schodzi dysceptácyách, tę trudność uprzątnąć & *ad ulteriora progredi*. Prośili tedy o deklárácyą w tym punkcie, wnieśiono y Punkt czytány *in ordine* do *Proiektu* przez Imci *P.* Sekretarzá *Convocationis* pozwaláiąc *Præsidium* w Krákowie Imći P. Wdzie Krákowskiemu, *prævio juramento* Kommendatá *Reipublicæ præstando*, ále ná to nie było zgody y rożne Kontrádykcye záſzły, ná czym się zátámowało dálsze Proicktu czytánie y solwowáno Sessyą ná poniedziáłek.

Die 18. *Maij.* Imć P. Márſzáłek Poselski zágáił *per repræsentationem* upływáiącego czásu, *animando*, áby przystąpić *ad perficienda agenda*, *inferendo*, że mniey mowić, gdźie więcey czynić náleży, *actio in celeritate consistit*: remonstrował, áby *superficialia* nie uważać, owszem się przeyrzeć *in speculo veritatis*, w niepochlebnym zwierćiedle, *animadvertendo*, że postronne Potencye pochlebnemi nas *eludunt* sposoby, *intulit* oraz, aby przez niezgody nie czynić *mirabile monstrum* ale *per unionem animorum accedere ad ædes Concordiæ*, czyniąc *victimam ex cordibus uniformibus*, á P. BOG dźiełem náſzym *prosperè benedicet*, konkludował, áby przystąpić do czytánia Projektow Konfederácyi, tudźież do deklarácyi *determinandi interstitij* teráźnieyszey Konwokácyi, z rácyi illacyi niektorych Wdztw; o co niektorzy Ichmć *interlocutoriè instabant.* Potym Xżę Imć Prymas zábrał głos *cum illatione*, áby ći Ichmć, ktorzy *vivente Principe* nie przyśięgli ná urzędy swoie, *præstent Iuramentum* y ták przyśięgli Ichmć Kaliski y Rogoziński Kásztellanowie *in medio* Izby, *prælegerat* rotę juramentu Xżę Imć Biskup Krákowski

wſki, *quà* Podkanclerzy Kor. *urgebant* niektorzy Ichmć o determinácyą Kon-
wokacyi, niechcąc do niczego *accedere*,
zá perſwázyą *tandem* Ichmćiow Pánow
Márſzáłkow odſtąpili od oppozycyi, y
zábrał głos Xżę Imć Prymas y wnioſł,
że Proiekta z Prowincyalnych Seſſyi ie-
ſzcze nie poukłádáne, zátym ſolwował
Seſſyą *in craſtinum*.

Die 19. *Maij*. Zagaił Imć P. Mar-
ſzałek, że iuż to czwarty tydźień iáko-
śmy ſię puśćili ná to burzliwe y pełne
niebeſpieczeńſtw morze, ſtáwſzy ſię *lu-
dibrium ventorum*, *iactamur gurgite vaſto*,
& *cæcis erramus in undis*, ledwo co ſię od-
biwſzy od lądu, dotąd między falami diſ-
ſidencyi paſſuiemy ſię, nie mogą tráfić
do lądu, gdźiebyśmy złożyli *caram liber-
tatem ſenſusq; avorum*, kiedy przez exte-
nuacyą czáſu ſami ſobie czyniemy *remo-
ram*, ktora *etiam minima* naywiękſzym
Rzeplitey intereſſom *maximam injicit mo-
ram*, záchodzą głoſy y rożne z boku per-
ſwázye, *blanda pericula Iocoſa Syren men-
titur, ut pelagi tumulemur undis*. Ani-
mował zátym, áby do ſkutecznych rzu-
ćić ſię ſpoſobow, wſzyſtkie do tego ap-
plikuiąc śiły, á żeby *optato ſiſtere portu*,
Nie idąc zá temi, co nas poddymáią du-
chámi, ále rządząc ſię *Spiritu concordiæ*,
oraz pytał ſię, od czego daley *continuare*.
Imć Pan Swięćicki Poſeł Miński *obſiſten-
do*, że nie miał pozwolić ná żádne głoſy,
inſtabat vigore Inſtrukcyi ſwoiey oraz y
propozycyi Xćiá Imći Prymaſa o deter-
minácyą Konwokácyi, o co y inni odzy-
wáli ſię y prekuſtodycyą uczynili, á że-
by żádnemi głoſami *non interrumpere cur-
ſum* czytánia dalſzego projektu *Confœde-
rationis*, kontynuowáno daley czytánie
punctatim tegoż projektu, iáko y zákoń-
czeniu Konferencyi z Poſłámi Cudzo-
ziemſkiemi ná dwie Niedźiele przed E-
L

lekcyą przyſzłą, *Reaſſumendo* do tego
Conſtitutionem 1726., Tráktátow y poko-
iu, z poſtronnemi potencyámi mánuten-
cyą, á *in caſum contraventionis repreſſali-
orum* ſpoſoby; *Pacis inter Diſſidentes* kō-
ſerwácya *quoad ſecuritatem perſonarum &
fortunarum*, *Integritas & ſecuritas* Xię-
ſtwa Kurlandzkiego od pretenſyi *exter-
norum*, y áby Xżę Ferdynand *ſecuram
Poſſeſſionem* tychże Xięſtw *adeat*, *tanqu_
homagio Regi, ac Reipublicæ præſtito ful
tus, obedientia omnibus ſubditis* támtych
Xięſtw *iniuncta*, Xżęćiu Imći Prymáſo-
wi wydánia Wići *facultas & authoritas in
caſum* potrzeby, & *hoſtilitatis*, Kapturow
Powiatowych y Ziemſkich po Woiewo-
dztwach approbacya *cum ſuis particulari-
tatibus & generalitatibus* approbacyi. Po-
zwolenie *aperitionis actorum publicorum
tempore interregni*, przyśięgi Senatorow
y Stároſtow Sądowych, ktorzy dotąd nie
przyśięgli; exekucya Dekretow Trybu-
nalſkich ferowánych *poſt fata* Krola Imći
przed Uniwerſałami Xćia Imći Prymaſa
do czaſu po Koronácyi przyſzłego dá
Pan BOG Paná odłożona, *in favo-
rem* Senátorow Poſłow y Sędźiow Ka-
pturowych, Kom miſſyi pográniczney *ex-
tenſio per reaſſumptionem Conſtit*: 1726.
Prætenſionū Krolewicá Jákubá do Skar-
bu ś. p. Krola Imći Auguſta *agnitio*.
Woyſka *utriusq; gentis* ſpokoyność, *reaſ-
ſumendo rigorem* dawnych Praw *exten-
dendum* przez Ichmćiow PP. Regimentá-
rzow, *jurium & prærogativarum* Miaſt
Krákowá, Lwowá, Sandomirzá, Pozná-
nia, iáko też Akademij Krákowſkiey *ap-
probatio & circa immunitates conſervatio*.
Do fortec pográniczny ch Kommiſſarzow
náznáczenie, *ad periuſtrandas neceſſitates*
tych Fortec, *meritorum* Imći P. Woie-
wody Podolſkiego y innych Konfedera-
cyi Tarnogrodzkiey Kommiſarzow wdzię-
cznośc,

czność, Kommiſſarzow do Kurlandyi, te y inne Punkta czytane y koncertowáne. Inne zaś iáko o kommendźie Miáſta Krákowa, o obiáśnieniu Konſtytucyi 1717. reſpektē *Diſtributivæ vacaniarū Miniſteriy belli & Status* dyſpozycyi odłożone. Czytano ná oſtátek *Rotham Iuramenti publicè præſtandi* y ná tym ſolwował Seſſyą Xżę Imć Prymás *in craſtinum*.

Rozrzucony tu ieſt temi dniami náſtępuiący Excerpt *ex Tomo 3tio fol. 82, Anno 1696, Annalium Andreæ Chryſoſtomi Załuſki, Principis Epiſcopi Varmien: Cancellarij Regni.*

STaniſlaus LESZCZYNSKI, Capitaneus Odolanovienſis, unicus Generalis Majoris Poloniæ Filius, deliciæ Generis humani, decus Poloniæ, Patriæ cōmunis Amor vocatur. Ponendus ſemel in ſuperbiā noſtri ſæculi Gaudium univerſæ Plebis. Nam videre eum ſine amore, audire ſine admiratione, nemo poteſt. Virtutis Privilegio ætatis limites tranſgreſſus, parem natalibus ſortitus indolem, nihil in tenera ætate tenerum, nihil Puer immaturum exhibuit, omnia in eo ſumma, genus, Ingenium, Genius, virtus, ſpes omnium, & expectatio, *y tam daley.*

Głos IMći P. Staroſty Lidzkiego na Konwokacyi po złączeniu ſię z Senatem d. 13. *Maij.*

PRożnego Tronu *lugubrem aram* przyzwoitą y powinną *Auguſtis cineribus* łez y żálow ofiárą, Xcia JMći Prymáſa *providum* Oyczyzny náſzey *larem* określoną w ſłowách, nie ográniczoną w ſentymentách wenerácyą, publicznymi wdzięczności y obligácyi *pro tutelari* około tey Rzſpolitey *ſollicitudine* wyznániem, prześwietny W.M.W.M.PP. Senat *Patrios veneranda Numina Conſos* iako náygłębſzey ſubmiſſyi oświádczeniem, wſzyſtkich náleżytą *in hac Sacra Deorum ſede* ádoruię uniżonośćią, kiedy zás pártykulárną powinność reſpektu y obſerwáncyi *ampliſſimi ordinis* W.M.W.M.PP. *verborū cōpendio* wypełniám, w publicznych máteryách *congruâ* czáſowi *brevitate* expłikuię *tenuem ſenſum*, poddáiąc go zupełnie *altiſſimo magnarum mentium* WMWM.PP. *arbitrio*. Konfederácye w naſzey Rzſpolitey dwoiákie formowáć ſię zwykły, iedne extráordynáryine *in extremis ſalvandæ Reipubl: caſibus* práktykowane, te záwſze juramentem *coaleſcunt, vi metu & armis continuantur*. Drugie ordynáryine dobrowolne nie wymuſzone

ná Konwokácyach y tę ſą bárdziey *fraterni amoris & unanimitatis* do obrániá Krolow *mutuæ ſponſiones*, á takowe tylko podpiſami *firmantur & formantur*. Ten tedy ordynáryiny *laxioris vinculi* ſpoſob, bárdziey w teráznieyſzey okoliczności może *noſtris convenire rebus*. Multiplikácyá juramentow nie ták ieſt *retardatio vitiorum*, iáko bárdziey *acceleratio flagellorum* gniewu Bożego ná Oyczyznę náſzą, bo ten náyświętobliwſzy ſumnieniá obowiązek przez poſpolitość y uſtáwiczność cále w Rzeczypoſpolitey náſzey ſpowſzedniáł, ſtrácił ſwoy wigor *paviduſq; vocatur, qui pejerare timet*. Ieśliby ſię iednák zdáła *indiſpenſabilitis* juramentow *neceſſitas*, zechcę *amplecti communem ſenſum*, ále bym rozumiał, że przyzwoiciey ná Elekcyi, niż teráz ná Konwokácyi *expleri* mogą. Czás tey Elekcyi náyſpoſobnieyſzy zdá ſię bydź ten, ktory tu Xżę JMć Prymás *recentiſſime* námienił, to ieſt dzień 25. Sierpniá, ſpoſob záś iechániá ná Elekcyą nie przez poſpolite ruſzenie, iáko tu przeczytány ná teráznieyſzey Seſſyi *ſonat* projekt, ále ten náyprzyzwoitſzy, áby wſzyſcy, ktorzy chcą Szláchcckiey záżyć prerogatywy, *viritim & ſparſim ſine onere cujuſquam, ſine rigore pœnarum ad bellicas* tylko *expeditiones ſancitarum* iechali ná Elekcyą, bo ktoby nie iechał, ſobie tylko będzie y ſwoiey prerogatywie *injurius*. A że nam trzebá uformowáć *primis lineamentis generalem ideam* przyſzłego Regnantá, więc teráz ná Konwokácyi miedzy národámi obieraymi Polaká, á ná Elekcyi miedzy Polákami obierzemy Królá. Sáme Boſkie *in ſacris paginis* nánotowane wyroki, náturálne ſercá inſtynkty, konſyderácyá publicznych áwantáżow, przykłády wſzyſtkich národow, dáne od Bráci Inſtrukcye káżą nám unikáć *alienigenam*, determinuią nás do tego, ábyśmy nie inſzego życzyli do Kándydácyi ná Tron, tylko teyże miłey y ſpolney Oyczyzny, teyże práwdziwey y świętey Wiáry, tychże Práwwolności, zwyczaiow *alumnum*, práwdziwego *de gente & cognatione noſtra* Poláka y nácyonáliſtę, *cum plena & abſoluta excluſione* cudzoziemcá, bylebyśmy to poſtánowili, á tym ſpoſobem cudzoźiemſkim fakcyom, práktykom, intrygom, *muneribuſq; DEOS & homines placantibus* drogę zágrodzili. Potrafi pewnie *conditrix*, *diſpenſatrix & arbitra legum*, náprawicielká *exorbitantiarum*, zgromádzoná *in campo Electorali* ze wſzyſtkich Województw, Ziem y Powiátow *frequentiſſima nobilitas* wybráć y ználeść u ſiebie *ſubjectum* według zdániá y upodobánia ſwego, *gratum legibus, publico utile, civibus amabile*, y cokolwiek ná ten czas *placebit univerſis, placitum legi cenſebitur*. Konczę zátym głos moy obrácaiąc go do tegá Páná, *in cujus manu ſunt omnium jura Regnorum*, wołáiąc do niego *intimis ſuſpiriis*, áby nám ták czułego we wſzyſtkich rozumu y ſercá tálentách niezrownánego z Prześwietnym Senátem długoletnie konſerwowáł Prymáſa, nieporuſzoną Rzſpolitey záchowáł ſpokoyność, utwierdził ſzczęśliwość, Królá zdárzył *ad vota populi de ſangvine & oſſibus noſtris* iák náypożądánſzego.

Mowá JMći P. Podczaſzego Kor. ná Seymie Convocationis *przy złączeniu ſię Izby Poſelſkiey z Senatem.*

BYł by *ſine voce ſonus*, gdybym záczynáiący mowić *in hoc ſacrario legum* nie miáł zacząć *â communi & publico*

blico luctu, *non flere summos & tacuisse*
nefas, gdybym nie wspomniał *nefandum*
Oyczyzny *dolorem*, nie wyráził *tristes*
civium gemitus & planctus nie opłáka-
ney nigdy *divæ memoriæ* wielkiego Mo-
nárchy ſtráty *veri Patris adinstar*, bo
Paterno amore ad vota populi pánuiące-
go, o ktorym beſpiecznie mowić ſię mo-
żc, *quem sui raptum gemuere cives, hic*
diu vixit, iákoż *æterna recognitione* żyć
powinien w ſercách náſzych, ále kiedy
immenso superesse dolori, gdzie *ferrea*
decreta Deorum záchodzą, náleży. Witam
Prześwietny Senát *non lugubri sed læta*
facie, kiedy *ad salvandam* zgromádzonych
patriam prono & profundo káżdego z o-
ſobná *venerando cultu*. gruntowną má-
iąc nádzieię, bo *sub auspicijs* J. O. Xćiá
Prymásá, ktorego *vix parem habuit æ-*
tas neq; habitura sequentem w nieuſtá-
iącym z ázardem zdrowiá ſwego około
dobrá poſpolitego Práw, Swobod, y
Wolności, *ut bene sit Patriæ* pieczoło-
wániem, rozumnym y przezornym *in*
rebus arduis pomiarkowániem, *suavi gu-*
bernio molem curarum utrzymuiącego,
bo wcześnie oddáláſz *nociva, prævides*
providesq; futura. Zá co imie-
niem Wdztwá mego głębokie zánioz-
ſzy W. X. Mći podziękowánie, *fervor suspi-*
riô do BOGA, áżeby *paternam erga Pa-*
triam W. X. Mći *sollicitudinem inde-*
fessumq; laborem przy długoletnim zdro-
wiu iego, ták chwálebne y święte W.
X. Mći intencye *votô publicô coronare*
raczył. Aże uniwerſálná Jzby náſzey
zgoda, przed złączeniem ſię z Prze-
świetnym Senátem záſzłá ná konfede-
racyą, życzył bym náśi W. Mći PP.
in unione animorum & cordium przyſtę-
powáć do niey, *exclusô ante omnia extra-*
neo, bez excepcyi káżdego rodowitego y
tu ſię rodzącego *in æquali Republica*

Poláka. Námienione tu ná dniu wczo-
ráyſzym konſtytucye *Anni* 1593. 1607.
1668, nic wſobie *in contrarium* nie ma-
ią, áni *in præjudicium* rodowitego *in æ-*
qualitate kogożkolwiek *concivis*. Konſty-
tucyá *Anni* 1593. to w ſobie záwierá,
áżeby pánuiący nám Monárchá niko-
go *per potentiam* ná Tron nie ſadzáł y
nie prowádził, czyli to *ex ratione Statûs*,
czyli też *motivo sangvinis*. Konſtytu-
cyá 1607. práwie toż ſamo w ſobie zá-
wierá, ále czytáiąc konſtytucyą 1609.
pozwoloná ieſt tam Stánom Rzſpolitey
libera exvinculatio ab obedientia Regi
in casum violationis jurium. Konfederá-
cyá *Anni* 1704. pod Piotrem Broni-
ſzem toż ſamo *probat*. Konfederácya
Jerzego Lubomirſkiego, ktory *nociva ar-*
cana Rzeczypoſpolitey *detexit*, podług
práwa *libera exvinculatione ab obedien-*
tia Regis validata, bo go Rzeczpoſpo-
litá pod czas Elekcyi *Anni* 1669. *pro*
innocuo & insonte przyznáłá, ále iá niech-
ce wchodzić obſzerniey y głębiey w
tę máteryą, bo wiem, áeby były wielkie
racye *pro & contra militantes*. Já ſam
odſtąpić gotow od zdánia mego y prośi
ad pluralitatem bene sentientium de Re-
publica, niemáiąc nic *in recessu* tylko
felicitatem Publicam & communem, mo-
wię tylko do przyśięgi *sacro fædere* zo-
bopolnie ſobie przyrzeczoney, nie wąt-
piąc o uformowánym iuż przez W. M.
W. M. PP. proiekcie do konfederácyi,
ná ktorą Rotę przyśięgáć będźiemy,
bo ieżeli ná Rotę ábdykácyi Káźimierzá
Anno 1668. niewiem iákimby to *sub-*
sequi mogło ſpoſobem, ze dwoch rácyi.
Pierwſzá, ze tá przyśięgá má w ſobie
perplexitates non congruentes do tey má-
teryi. Drugá, że nie tylko tá przyśię-
gá nás *ligaret*, ále y Bráci náſzych po-
zoſtałych w Domu, bo *ad integrum ne-*

bili-

bilitatis uformowána *populum*, á náfze *edocent* y każą nám inftrukcye, ażebyśmy w podobnych máteryách y okurrencyách, *ad referendam* bráli do Bráci. Gotowem iá *arctare & captivare fenfum meum*, ále *falvo meliori* W.M.W. M. PP. *confilio* dołożywfzy *praeprimis exclufionem extranei apprimè & enixè* y ten Punkt ieft potrzebny *ad rotham juramenti*, iáko *nullô ftudiô non feducar, non molitebar neq; moliar, quid quid nocivi contra Rempubl.* á iáko *praemiffa futuris dant exempla fidem*, ták upráfzam J. O. X. JMći Prymáfa, lubo wiem dobrze, że *Tui planè moris eft, Patriae impendere vitam*, o dálfze około dobrá pofpolitego *ufq; ad finem* ftáranie *Tu Regem Patremq; geras, tu confule cunctis.*

Mowa Xćia JMći Wdy Krakowfkiego ná Seymie Convocationis.

GDy fię po nie odżáłowáney ftráćie *primi fupremiq; in Majeftate Ordinis* ná złączone *in hoc Sacrario Confiliorum* w godnych ofobách W.M.W. M. PP. obá Stány ośieroćiałey Rzfpolitey *venerabundus* zápatruię, czuię *diverfos motus* w fercu moim, ráz żálem, drugi ráz nádzieią uwiedziony, flufzne máiąc *ex utroq; motiva*, z iedney ftrony ieft żáłowáć czego, niewidząc iuż ná Tronie y w Senácie łáfkawego Páná, z drugiey záś ftrony fpodziewáć fię náleży wfzyftkiego dobrego, uyzrawfzy w Senátorách y Pofłách Województw, *tot lumina, quot nomina* zgromádzone *in fplendore perfectae libertatis*, zá Uniwerfałámi J.O. Xćiá JMći Prymáfa *primi in hoc acephalo Reipubl. Statu, fideris noftri directorifq; Planetarum*, ktory iak nas tu *authoritate Primatiali* po záchodzie z Polfkiego horyzontu flońcá (*ut luceamus* Oyczyznie *in hac tenebrofa interregni nocte*) *convocavit*, ták *à radijs Primatialibus* iego, niecháy biorą *penes debitam venerationem* luftr fwoy *& vota noftra, & vocationes Senatoriae*, ktore teráz po zeyśćiu Náyjáśnieyfzego Królá, y jáśnieyfze y goręczfze wydáwáć fię powinny w rządách, fpráwach y rádach Senátorfkich *ad pellendas triftes umbras, diffipandofq; malè fanos interregni vapores*, ogárnęłá, zácmiwfzy nám w Majeftáćie Páńfkim *luminare majus* okropna śmierć *denfâ caligine, Regnum* odebrałá *cum Sereniffimo Poloniae fole, gratam amoenamq; Pratis Noftris Serenitatem*, máiąc iednák ieszcze iáśnieiące cnotámi w Prymácyálney godnośći *luminare minus*, zefzliśmy fię *tot plantae Sarmatici caeli, quot proceres Regni ad fulgorem* Seymu teráznieyfzego, *ut fumamus quàm lucidiffima Confilia reddamufque lumen obfcuratis per Interregnum Reipubl. negotijs.* Wroći fię znowu, wroci bez wątpienia w przyfzłym dá P. BOG Elekcie publicznym Oyczyzny intereffom *ferenior poft nubilia Phoebus.* Niechcieymy tylko teraz *obfufcare claram in libertate plenae aequalitatis lucem phaenomenis* bliszczących fię ámbicyi, prywat, fakcyi y wiolencyi dáwnych, *non ufurpatae authoritates*, álbo powági, władze y preeminencye náfze, ále *naturalis* kondycyi Szláchecktey *aequalitas, communifq; inter pares libertas*, te to fą teraz *abfente fole verè fplendentia aftra, regnantefq; in Regno Planetae.* Wfzyfcyfmy tu w tey Rzfpolitey *nemine excepto* rowni fobie, wfzyfcy wolni, wfzyfcy iaśni, *quot terrigenae nobiles, tot lucidae ftellae*, wfpolnie rządzić, radzić *per unionē animorū* powinniśmy, wfzyfcy *ornamus Patrium caelum aequali fplendore*, *damufq; noftris pares influentias campis. Luceant ergo verba*

& opera Nostra DEO & hominibus, reddantq; fertiliorem terram przez promocyą Wiáry S. utrzymánie prawdy, ugruntowánie Práw, swobod y wolności nászych, mánutencyą sprawiedliwośei, zniesienie *abusuum*, podzwignienie dużo żal się Boże, náchylonego przeszłemi exorbitánycyámi Práwa y Bráterskiey wolności w wolnym głośie y innych prerogátywách rowności, wyniesienie imieniá Szlácheckiego przez przywrocenie dawney sławy Národowi Polskiemu w obrániu dá Pan BOG zgodnym Królá Polaka. Utwierdzámy sobie *liberas, pacificas, ac permanentes* Krolow Polákow *Electiones* zprzysiągszy się ná tey Konwokácyi *fædere sacro*, że nie tylko teráz, ále y ná zawsze *sic suadente ipsa litera sacra* mieć chcemy, y obierać będziemy przy pomocy Bozkiey *de gente nostra* Monarchow dáwszy *omnibus extraneis, nunc & in perpetuum* gdyby to można było, *lege ac juramento stabilitam exclusionem.* Uznámy, że iáko już położona záraz *ab origine* w Polszcze Chrystusowey Wiáry tá Krolom Polskim *immutabilis conditio: Rex Catholicus esto, totam Christianam illustrat Rempubl. arcetq; Principes Acatholicos à concurrentiis ob defectum veræ Religionis*, ták y to postánowienie násze *Rex Nobilis Polonus esto, exoriri faciet propitium Regno Nostro sydus.* Z ktorego *emenabit lumen ad revelationem Gentium*, á to świecąc *genti Polonæ in nova lege novis splendoribus* obiáwiać się oraz będzie obcym národom *arcanum Status nostri*, wstrzymuiąc káżdego cudzoziemcá od konkurencyi do Polskiey Korony *ob legale ac Canonicum* álbo ráczey *Statisticum* Prawá Polskiego *impedimentum.* Zebyśmy záś tym spokoynieyszą Krolá Poláká w rowności z námi żyiącego widzieć mogli Elekcyą, iuż nie w ustach nászych dlá uyściá między Domámi emulácyi, ále w sercách mieymy przyszłego Kándydáta, oddáwszy wprzod temu, Pánu *per quē Reges regnant & Regna reguntur*, wszelkie áffekta násze w zupełną dyspozycyą, nieomylnie spodziewáć się możemy pożądánych sukcessow, ieżeli rezygnuiąc się do woli y Prowidencyi Boskiey, *diem decretoriam* obieránia Krolow skromnie czekáć będziemy, dopiero áż *in campo Electorali invocato Spiritu S.* promocye násze ogłászaiąc. Nie ták się záś cudzoziemskich fakcyi, iáko ráczey wewnętrznych pássyi nászych obáwiaymy, te álbowiem náyszkodliwsze są záwsze Rzpolitey. Wszystkie práwie przeszłe nieszczęścia násze od samych że nas pochodziły, niezgody, nienáwiści, zázdrości, pychy, chciwości y domowe kollizye bárdziey ieszcze ániżeli zprowádzone obcych národow Potencye Polskę nászą zruinowáły. Niech nam będą poniesione przeszłe ruiny okázyą teráz y pochopem do poprawy y podnieśieniá upádaiącey w swobodách, ozdobách y dochodách swoich Oyczyzny, *non est de tempore, nisi nunc.* Nie opuszczaymy ták sposobnego momentu y pogodnego czasu, ále sposobiąc chęci, *vota* y práce násze, do tey ktorą nám Wszechmocná Opatrzność Boská w obieraniu nowego Krolá gotuie roboty. Odrzućmy dáwne diffidencye, pretexta, á chwyciwszy się spolnego wszystkim interessu w promocyi publicznego dobrá, chcieymy sobie wzaiemną Stáropolską konfidencyą y szczerością podáwać ręce, *ad extollendam* w Krolu Poláku *totam Polonam gentem.* Nie szukáymy zá gránicą Kándydáta, BOG nám chce dáć Krolá z Bráta, *vox*

Popu

Populi, vox DEI. Uniwersálne cáłego ludu náſze odgłoſy, *vota* y ákklámacye, ſą to oczywiſte znáki woli Duchá Przenáyświętſzego; *& quis reſiſtet Spiritui S.* Niemaſz pewnie żádnego ták niezbożnego tey Oyczyzny Syná, żeby nie miał iść zá tym świętym inſtynktem, y zbáwienną inſpirácyą. Wſzyſtkie práwie Wdztwá, Ziemie y Powiáty *& voce fædereq; juncti* wołáią do niebá, ſupplikuiąc *ſuperis* o Poláka, pod ktorego pánowániem *omnia proſpera & fauſta* Rzſpolitá obiecowáć ſobie może, bo máiąc *ex fratre Patrem*, mieć będziemy *ex utroq; Cæſarem*, ták w oycowſkiey koło nás opiece, y ſtáraniu záwſze czułego, iáko też *& fraterna charitate* nigdy nie uſtáiącego. Wrocą ſię nieomylnie pierwſze w Polſzcze ſzczęśliwości, powſtánie cnota, widząc w Pánu promotorá, w Krolu Bráta. Nieodmieni ten Polſkiey nátury, z odmiáną kondycyi y ſtanu ſwego, przychylny záwſze będzie z wrodzoney ſympátyi y przyzwyczáionego w rowności pożycia Imieniowi Szláchcckiemu, káżdego przyimie, wſzyſtkich przytuli, wychowá, zrozumie y ukontentuie, *tanquam os de oſſibus noſtris.* Z tákim Pánem *florebit æqualitas*, bo ſam *in æqualitate* urodzony, *creſcet libertas*, bo *in libertate* wychowány, *ipſa quoq; Majeſtas dabit fructum Nobilitati*, będąc *ex ſolo Nobililitari, ad Regni ſolium tranſplantatæ.* Mámy tu w Rzſpolitey náſzey *tam in Senatorio, quam & Equeſtri Ordine tot Regum plantas, quot Patriæ cives.* Wſzyſcy M.W.M. PP. godni ieſteście Polſkie ośiádać Trony, *gaudeant bene nati*, káżdy z wás godzień być z Szláchcica Krolem, z Bráta Pánem. Wſzyſtkich głowy do Korony, komu ią záś BOG naznaczył, że niewiemy, nieumieráiąc wſądách Boſkich, Elekcyi poczekáymy, tam iá przy oddáwaniu winnego mego káżdemu W.M.W. M.PP. reſpektu, przyſługę moię przyſzłemu od BOGA wybránemu Kándydátowi záchowuię. Teráz záś życze, ażebyśmy zábiegáiąc wſzelkim przeſzkodom *tam ab extra, quàm ab intra* obránia Krolá z narodu náſzego wyprzyśięgli ſię, iákom iuż rzekł, zágranicznego Kándydáta. Wſzyſtkich tych, ktorzyby chcieli *hunc actum tam proficuum Patriæ perturbare, factiones exoticas promovendo pro hoſtibq Patriæ* deklaruiąc. Złożenie Seymu *Electionis* poſpolitym ruſzenię, im prędſze tym zbáwiennieyſze Oyczyznie będzie. *Securitas interna* przez obránie prędkie Krolá Poláká, *externa* záś przez exkluzyą cudzoziemca náylepiey teráz obwárowáne bydź mogą. *Libera Electio*, że niepowinná bydź *ſub armis*, woyſká niecháy idą ná Gránicę *ſecundum obloquentiā legis*, wolny głos náyubożſzego Szláchcica, żeby miał záwſze ſwoią moc y wálor, á náybardziey teráz ná Elekcyi, obwaruymy. Jmię Szláchecki y towárzyſz, bo to wſzyſtko iedno, zácne y wſzyſtkim nam rowne będąc dotąd zápomniane, zániedbáne y poniekąd ukrzywdzone *in promotionibus, ut gaudeat in futurum diſtributivâ* wráz z Pánámi *Panis benemeritorum juſtitiâ* przyſzłego Krolá *in Pactis Conventis* ściśle obowiązmy. Skárbu Rzſpolitey *utriuſq; Gentis* teraz *dum omnia libertas regat* luſtracyą y áukcyą poſtánowmy (żeby o nas nie rzeczono niechcących wolności przyciśnioney nieznoſnym, ciężárem pogłownego użyć kilká millionową *ærarij publici* prowenienncyą, to co tám gdzieś powiedziáno) *apud liberam gentem, nec ſpes libertatis erat, nec cura peculij*, Korrekturę Trybunáłu ſkorryguymy,

my, wprzod ſumnienia poprawiwſzy, chorągwi poważnych kompatu przyczyńmy, podniozſzy płácy, *ut habeat Reſpublica majus præſidium, nobilitas exercitium.* Exorbytancye przeſzłe wielkie były y poſkromioneby być powinny, *ſed quomodo fiet iſtud,* niewiemy, widząc że *vix non omnes in tribus Ordinibus exorbitavimus; ſi quis innocens eſt, proiciat lapidem,* bom iá grzeſzny. Z tym wſzyſtkim rádzę, *ut operemur bonum, dum tempus habemus,* poſtánowiwſzy teraz *immediatum rigorem contra quoſvis in futurum tranſgreſſores & violatores legum & libertatis.* Co wſzyſtko z wrodzoney ku Oyczyznie miłośc i, y Senátorſkiey obligácyi *pro conſcientia* wyráźiwſzy, powinien bym tu oráz żál moy y krzywdę, ktorą nieſłuſznie poniosłem, wynurzyć, będąc *ex injuſtis ſuppoſitionibus pro bonis operibus lapidatus,* lecz wſpomniáwſzy ſobie ná S. Szczepána, ktory *dum lapidabatur, orabat pro inimicis,* y iá żálić ſię nie będę, *ſufficiat mibi mens conſcia recti proboruḿq; opinio ſana.* Widzę iá tu w wielkich Posłách Prześwietnych Wojewodztw *utriuſq; gentis juſtos judices meos, Angeloſq; defenſores, ac tutelares* niewinnośći wiernego záwſze Bogu y Oyczyznie Senátorá, niemi ſię konſoluię, y w cnocie ich, ádoruiąc *virtutem adjutricis dextræ Altiſſimi,* wołam z Chryſtuſem, *in quo poſita eſt tota ſpes ac fiducia noſtra* do Przedwiecznego Oycá *orans pro perſecutoribus meis, Pater dimitte illis, non enim ſciunt, quid faciunt.* Przy konkluzyi záś mowy moiey przed Bogiem, *cui omnia patent* y Oyczyzną cáłą, *quam nihil latere volo,* z tym ſię oświádcam y mánifeſtuię, że iáko zá żywotá Krolá cudzey fortunie nie ſzkodząc, ſwoiey nie pomágáiąc, *totus contentus data mibi a ſuperis ſorte,* żyłem bez ámbicyi, bez zázdrości, bez intereſſu, bez fakcyi, bez práwa, bez zwády, bez plotek, bez kłotni, *reddens unicuiq; quod ſuum eſt,* ták y teraz *ſub tempus Interregni,* po śmierci Pána, *vacante Throno, nec turpe lucrum, nec quæro gloriam vanam, nec ambiens ullæ Regna poſco, laus mibi ac Regnum ſit ſola virtus.*

Die 20 Maij. Imć Pan Marſzałek *Cōvocationis* zagaił Seſſyą z wyráżeniem, że nie przynośi *pondera vocis,* bo te ſą *inania lingvæ,* luboby náleżáło *exaltare vocem tanquam tubæ,* ážeby Ichmćw ráczyli *ſucceſſus urgere ſuos, inſtare favori Numinis,* y po uczynionych już ná teráznieyſzey Konwokacyi *proſpere* tylu krokach; animował zatym *ab inſignibus* Páńſtwa Polſkiego oboyga Narodow, áby áni Orzeł Polſki nie uganiał ſię zá lada obłowem prezentuiącym ſię, ktore *Aquila non capit,* áni Pogonia Litewſka nie zſtępowała *à cæpto feliciter tramite,* ále zámierzywſzy teraznieyſzey Konwokácyi *terminales Columnas, non plus ultra* wnętrznym dyffidencyom y dyfferencyom náznáczyć. Po zagáieniu zaraz illacya była od Ichmćiow PP. Minſkich o determinacyą czáſu *Convocationis,* drudzy záś Ichmćiow prośili o kontynuacyą Projektu. Ze zaś dnia wczorayſzego denuncyacya była uczyniona Ichmćiow PP. Miniſtrow y Posłow Poſtronnych Potencyi *conformiter ad Leges de ſancito Convocationis* o oddaleniu ſię Ichm Mćw z Warſzáwy ná naznaczone ſobie *à loco Electionis* mieyſca, *reſponſa* Ichmćiow tych tu ná ten czas przytomnych w Warſzáwie czytáne były, ktore wſzyſtkie *ad unum collimabant,* że brali tę denuncyacyą *relative* do ſwoich Pryncypałow, po ktorey przeczytániu relácyi Imć Pan

Mar-

Marszałek W. Kor. uprafzał Ichmćiow o medium y wynáleźienie sposobu *in præsenti materia ad satisfactionem* Práwa publicznego. Czytano zátym kontynuacyą Projektu Kofederacyi generalney, gdźie po przeczytániu punktu *de manutenenda juxta rigorem Legum* przez IchmćiowPP. Regimentarzow oboyga Narodow *tranquillitate & ordine*, iwywolnych kup uskromienie, ieżeliby *aliquæ evenirēt*. Znowu kótradykcya odIchmćw PP.Mińskich zaszła o determinácyą czásu Konwokácyi. Imć Pan Wdá Kijowski głos wźiąwszy uprásznł, áby nie zábierać czásu czytániem Projektu y tylu w nim máteryi, te tylko wnosząc, ktore *præsentem statum Interregni, securitatem futuræ Electionis, & juramentum publicum cōcernunt*. Imć P. Wda Podolski w głośie swoim *intulit*, że niechcąc zatrudniać własnego interessu materyami teraznieyszey Konwokacyi,o to tylko prośi,áby interess recessow własnych służących sobie, iáko też interess Kommissarzow Konfederácyi Tarnogrodzkiey miał mieysce w teraznieyszeyKonfederacyiGeneralney *nō urgendo aliquam satisfactionem*, ále tylko *ingendo* áby potomna *posteritas* miała *facti stando memoriam*, że byli tácy ludźie, ktorzy substáncye własne y zdrowie *in obsequium* Oyczyzny *sacrificabant*; o czáśie *Electionis* mowił, że Seym *Convocationis* z swoiey etymologij iest Seym *Exorbitantiarū*, ktore nie tylko *contra Legem*, ále też cō *tra libertatem* zachodzą, kiedy *pro libertate idolum licentiæ adoratur*; ieżeli tedy chcemy *correctum Legibus Statum* trzeba wszystkie te uprzątnąć *vulnera Reipublicæ*, że záś tego wszystkiego czas Konwokacyi *capere* nie może, podał *medium*, áby Ichmość Pieczętárze oboyga Národow podáli Projekt wszystkich exorbitancyi swoich Prowincyi *in ordine* do przyszłey Elekcyi. Imć P. Wdá Lubelski wyráźił w głośie swoim, że kiedy niemász żádnego Práwá dysponującego *de determinio Convocationis* y zdáie śię, że może *ad terminum* Seymu Ordynaryinego *extendi*, iednak ieżeli ná to zaydźie uniwersalna zgoda, może ten czas *in spatio* kilku dni *determinari*. Co do Projektu *Exorbitantiarum* życzył, áby z każdego Wdztwa Poseł y z káżdey Prowincyi Senatorowie náznáczeni do Rády y boku Xćia Imći Prymasa każdy swoiey Prowincyi y Wdztwa układał exorbitancye, *in spatio intermedio* od Konwokácyi do przyszłey Elekcyi, áby *in tempore Electionis* już *cum parata re* gotowe były wszystkich Exorbitancyi Projekty: co do juramentu publicznego, ponieważ ieszcze są *disceptantia vota*, ieżeliby teraz ná Konwokácyi nie było ná to zgody,życzył, áby *interveniat publica sponsio*, że ułożoną ná Konwokacyi rotę wszyscy ná przyszłey Elekcyi *adimplebunt*, w swoich záś materyach respektem negocyacyi z Imćią Xdzem Nuncyuszem głos sobie ná inny czas rezolwowáł. Imć Pan Wdá Krákowski, że co do determinacyi czásu, trzeba w tym *publicum* wszystkich *assensum*, co do exorbitancyi tráktowánia *conformiter*, mowił z Imćią P. Wda Lubelskim, co do jurámentu, ktory iest *externum ad faciendam fidem argumentum, internum* záś tego *fundamentum* powinna bydź *conscientia* każdemu *recta*, mowił, że śię mieć będźie *relativè* do uniwersalney zgody, czy teraz, czy ná przyszłą Elekcyi to uczynić gotow. Czytano zátym kontynuacyą Projektu Konfederacyi Generalney *de securitate* Zamku Krakowskie

ſkiego *unà cum recommendatione in ſidem & præſidium* Imći P. Staroſty Krakowſkiego, Grandmuſzkietyerow ſuſtentacya *ad ulteriorem diſpoſitionem* Rzepltey y onych dependencya od Imći P. Marſzałka W. Kor: *prævió Iuramęntó.* Expenſy *ex publico theſauro* ná porządek y prowadzenie ćiał ś. p. Krolow Iana III. ſamey Krolowy Ieymći, y *recenter* zeſzłego Krola Imći Auguſta y tychże ćiał do Krakowa poprowadzenie, *gravaminum* od ściany Brandeburſkiey *ad ſatisfactionem injuriatorum*, akkomodacya Staroſtwa Czeheryńſkiego, *avulſorum* y dotąd w niewoli Mołkiewſkiey *hærentium Perſonarum vindicatio, & eliberatio* przez konferencye z Miniſtrámi tych Potencyi. Sądow pogranicznych Wdztwa Bracławſkiego *ad inſtar* Podolſkiego, zezwolenie *Præſidij* Miaſta Krákowa; wnieśiono y Proiekt *deſideriorum* W. X. Litt. ále tu gdy rożne zachodźiły nápunktach z niego czytanych kontrowerſye, do ktorych uſpokoienia w zabranych głoſach Imć P. Okolſki Poſeł Trocki y Imć P. Olſzyńſki Podkomorzy Wiſki podáwali *media*, gdy *tandem perſeverabant* dyſceptacye, Xżę Imć Prymas głos zabrawſzy *in ordine* do ſolwowaniá Seſſyi, y dla prędſzego ułożenia wniozſzy, áby w tych Projektach nie miáły mieyſca, ſame tylko punkta te, ktore *Statum præſentem Convocationis de ſecuritate interna & externa, de modo & tempore ac ſubjecto Electionis, de juramento publico afficiunt*, áby o jurámenćie żadney nie było dyſkwizycyi, deklaruiąc że y ſam do tego naypierwſzy *præibit exemplô*, ſolwował Seſſyą ná záiutrz.

Die 21. Maij. Zágaił Imć P. Marſzałek Poſelſki z wyrażeniem, że gdźieby iuż *ſanari* powinny *vulnera*, tam *nec præstari volunt* y owſzem przez uſtawiczne nieżgody *ponimus in vulnere vulnus exemplo* Ateńſkiey Rzeczypoſpolitey, ktorzy *quid rectum eſſet, ſciebant, ſed facere nolebant.* Upraſzał zatym Ichmćiow, áby niechćieli *remorari* ſpoſoby do rátowania Oyczyzny, nie dopuſzczaiąc ſię ſzerzeć dłużey *gliſcentibus malis*, o co iuż tak wiele rázy upráſzáiąc, *obteſtabatur per ſacros Manes Avorum*, áby idąc ſtarożytnym y od Przodkow zoſtáwionym przykładem, *ad unionem animorum inclinare* zdánia ſwoie raczyli; y *ad continuationem* záczętych Projektow *invitabat*, *cum ea præcuſtoditione*, áby dalſzych punktow *non interrumpere* w czytaniu głoſami, ále co ſię komu nie zdáwać będźie, áby do tego ſię po ſkończonym Proiekćie w głoſach przymawiać. Imć P. Grábowſki Poſeł Pomorſki o głos prośił; ale *contradicebant* inni głoſowi, inni zaś Ichmćiow prośili o kontynuacyą Projektu. Xiążę Imć Prymas wyraźił, że ná tym wczoray ſolwowana Seſſya, áby dźiś *non interrupte* był czytány Proiekt y do tego *invitabat* Ichmćiow. Czytano zátym dalſzy Proiekt o ułożeniu Projektu *exorbitantiarũ*, o ſpoſobach aukcyi Woyſka, o kommendźie miaſta Krákowa, dotąd nie uſpokoioney, *de contributione Agraria* W. X. L. o Kapturach y ſprawach zaczętych *in quocunq́ ſubſellio* intentowánych *ante obitum Regis*, y inne punkta, ktore prawie dlá záchodzących ná każdym punkćie kontradykcyi *multũ temporis extraxerunt*; Xżę Imć Prymas wyráźiwſzy, że dnia wczorayſzego ná tym zgoda była, áby żádnemi nie zatrudniać proiektámi, tylko *expedire*, ktore *præſentem Statum concernunt*, á zaś inne wſzyſtkie, áby w receſs były wpiſane, o toż *per omnes charitates* Oyczyzny *obteſtabatur ex ratione* extenuacyi ták drogiego czáſu, y ná tey deklaracyi ſolwował Seſſyą.

Die 22. *Maij.* Po zagaioney Sessyi, *ut moris est*, przez Imći Paná Marszałka Poselskiego *cũ repræsentatione* upływáiącego *salvandæ Reipublicæ* czásu, czytano *publicè* Rotę Iuramentu máiącą w sobie obowiązek obránia Poláká Krola z exkluzyą wszelkiego inszego Cudzoźiemca, ták iáko w Generalney Konfederacyi opisano, z wyrzeczeniẽ śię wszelkich práktyk ná uszkodzenie Elekcyi Polaka. Gdy ná tę Rotę uniwersálna była zgoda, Xiążę Imć Prymas wźiął głos wyrażaiąc, że ponieważ powszechna iest zgoda y wola, y ztym tá Izba Poselska przyszła do nas, ábyśmy teraznieyszą Konfederacyą *cum exclusione* Cudzoźiemca poprzyśięgli, Ia tedy zaczynam, przyśiągł tedy náypierwszy Xiążę Imć *in rotham prædictam*, stoiący, Krzyż pektoralny w ręku trzymaiąc, zá Xćiem Imćią, Xiążę Imć Biskup Krákowski y inni Ichmć Xiąża Biskupi *præsentes* w Senaćie *in eandem Rotham* iáko y Xiążę Imć Prymas *cum addito*, że uchoway Boże sczyssyi iákiey, tedy żáden z Ichmćiow nie będźie śię wdawał w Nominacyą, áni *Iura Primatialia* niezechce *violare*. Potym nástąpiła przyśięga Ichmćiow Pánow Senátorow Swieckich y Ministrow, ktorzy klęcząc każdy osobno *in eandem, ut supra*, czytaną w Izbie *rotham* wykonali Iurament. *Prælegebant* zaś Przyśięgę Ichmć *PP.* Pieczętarze Koronnym Koronny, Litewskim Litewski. *Tandem* y Ichmć PP. Posłowie z Marszałkiem swoim też przyśięgę wypełnili. Imć P. Marszałek Poselski przed Pieczętárzem, á zaś Ichmć Posłowie *provinciatim* klękali *in prælectam Rothã* przed Imći P. Marszałka Posel: *jurando*. Imć Xiądz Biskup Poznań: y Kujawski Xiążę Imć Kasztellan Wileń: Imć P. Wda Podlaski y inni ták *ex Senatorio* iáko *ex Equestri ordine*, ktorzy *tardius* ná Sessyą *accesserunt*, tákże przyśięgę zá przybyćiem swoim *expleverunt*. Po skończoney od wszystkich przyśiędze, powroćiwszy ná mieysca swoie czytano daley Proiekt Generalney Kõfederacyi, *signanter* Punkta *de Pactis Conventis* przyszłego Regnanta, *de exorbitantijs tractandis à tota Republ:* ná przyszłey Elekcyi nie przystępuiąc pierwey do Nominacyi przyszłego Regnanta, poki wszystkim exorbitancyom nie będźie *satisfactum*. O determinácyi Seymikow *Relationum pro d.* 14. *Iulij* w Xięstwie zaś W. Litt., Mazowieckim y innych *pro jure & more* tygodniem uprzedzáiąc *hunc terminum*, Monety Cudzoźiemskiey suppressya y swoiey walor y rowna kurrencya osobliwie co czerw. złoty po złotych 18 *juxta Constit.* 1717. Oryginalnych Tráktatow lub iakichkolwiek instrumentow publicznych u kogokolwiek *in manibus privatis* zostáiących *ad archivum Reip:* *instantanea restitutio sub rigore* Generalnego Kápturu *contra renitentes*. Punkt kõpozycyi z Duchowieństwem *de non alienandis bonis* do Duchownego Stanu, nád czym rożne nástąpiły kontrowersye. Imć P. Kraśinski Poseł Płocki w głośie zábránym *conformiter* do Instrukcyi y Praw dáwnych przymawiał śię, tudźież do teyże alienacyi, *de subsidio charitativo* z dobr Duchownych ná aukcyą Woyska, *de integritate* prowentow publicznych, *de accurata executione Constit. Anni* 1726. ołánach y inwestygacyi onych, *de evocatione* świeckich osob *ad forum Spirituale* y w innych záchodzących materyách obszernie mowił, Po skończonym tym głośie Imć P. Wda Lubelski w mowie swoiey to wyraźił: że lubo iuż ná dwudźiestu śiedmiu konferencyach z Imćią Xdzem Nuncyuszem mianych, *desideria* Rzpltey

pro-

promowował, iednak ieszcze nie zákończone *concordatum* y Poselstwa akceptować dotąd *Curia Romana* niechce, pokiby Konst. *Anni* 1726. nie nástąpiłá mollifikacya. Wywiodł y to dosyć obszernie iako ná ásekuracyą Skárbu Kor. ná włásną Fortunę million 50. tyś. záciągnął długu, á ten hazard Fortuny y expensow, tylko 360. tyś. ze Skarbu bonifikowány. Respektem záś Łánowey milicyi dowodźił dokumentami, że ná 660. tyś. porcyi 250. tyś. ná retentach, czego poprzyśiężone przez Officyerow tegoż Regimentu *extant* w Skarbie Koronnym *documenta* y prośił, áby inwestygowáne były y ieżeli się to zdawać będźie, tedy Officyer kassę trzymaiący *in facie Ordinum* Rzepltey toż samo poprzyśięże. Mowił y o inszych materyach, *pro conclusione* iednak prośił, ieżeli insze Projekta mieśćić się będą, áby y Proiekt od Ichmćiow PP. Posłow respektem więźienia swego od Sasow ponieśionego, przełożony, *non ad recompensam* ále *ad recognitionem* był inserowany do Projektu Konfederacyi.

D. 23. *Maij* Zágaił sessyą Imć P. Márszałek Poselski z wyráżeniem, że kiedy codziennemi skołatana náwałnośćiámi *Reipubl. de mediis cimba resurget aquis*, y iuż publicznych ná tey Konwokácyi interessow y máteryi nawa *ultra quò progrediatur non habet*, zápraszał, áby wszelkiemi do tego pomágać sposoby, iákoby do portu szczęśliwego záwinąć y stánąć u brzegu, od ktorego niechcieymy się odbiiać *in mare dissceptationũ*, á ponieważ są tu dziś *præsentes* nie ktorzy Ichmć ktorzy *nondũ publici juramẽti vinculũ impleverunt* uprászał od czego záczą́ć, czy od jurámentu, czy od proiektu Generálney Konfederácyi. Po zágaieniu, tedy przyśięgáli w tęż co y wczoráy rotę tak Senatorowie iáko y Urzędnicy y Posłowie, ktorzy ieszcze nie byli przyśięgli *ob absentiam*. Po skończonych jurámentách *invitabat* Imć P. Márszałek do przeczytánia Projektu *Confederationis*, *reclamatum* rożnie, iedni Ichmć chcieli, áby *reassumere* punkt *de bonis terrestribus non alienandis*, iáko o tym dniá wczoraySzego byłá kontrowersyá, drudzy o głosy prośili, *tandem* po uspokoioney tey kontrowersyi kontynuowáno czytánie projektu, w ktorym punktá o jurámencie publicznym, że ktoby go niechciał wykonać, nie má być *ad suffragium* ná przyszłey Elekcyi przypuszczony, tym záś ktorzy go teráz wykonáli włásney ręki podpisy ná Konfederácyą generálną stáną *pro documento*, á ktoby *renueret* rotę wykonáć, *pro hoste Patriæ declarandus*. Imć P. Stárostá Merecki czytał Proiekt punktow do recessu W.X.L. należących, w generálnym záś proiekcie *successit punctum de securitate* prowentow skárbu Rzspolitey y dobr Ekonomicznych y áby Imć P. Podskárbi Kor. iáko y W.X.L. *tempore Interregni* zá ássygnácyámi J.O.Xćiá JMći Prymasa y przytomney do boku iego Rády *provideat necessitatibus publicis*, gdzie wziął głos Imć P. Podskárbi Kor. w ktorym wyráził, że przez te trzy nie doszłe seymy y nástępuiące *Senatûs Consilia* táka iest Skárbu Koronnego extenuácya, iż cále ták wielu záchodzącym potrzebom publicznym wystárczyć nie będzie możná, ieżeli ieszcze *accident* iákie ássygnácye mimo tych, ktore *in publicum* iuż ták wielkie y oczywiste są expensy ktore *clarè*, *punctatim* wyprowádzał, iáko ná áblegácye do cudzoziemskich Dworow *post fata* Królá JMći ná oporządze-

nie

nie ciáłá zeszłego Páná y porządek ták depozycyi, iáko y wyprowádzeniá, ná sustentacyą Gránd-Muszkieterow, ná Mosty y Szopy ná przyszłą Elekcyą wystáwienie, ná dokończenie repáracyi Zámku Krákowskiego, ná ákomodácye rożnych rekompens y ássygnácyi przeszłemi *Senatûs Consilijs* do skárbu odesłánemi przymáwiał się y w interessie repáracyi Zámku Wárszawskiego, ná ktory znáczne bárdzo impensa ze skárbu Koronnego łożyć muśiał, y o ubliżenie powági *ministerii* Podskárbstwá przez dyspozycye y wmięszanie się w to zá przeszłego pánowánia Sáskiey Kámery subiektow, iáko też *recenter* o krzywdę, ktorą toż *ministerium* Podskárbstwa ponośi *per laudum* Prowincyi Pruskiey, ktore *prætendit* z pod dyspozycyi Podskárbiego Kor. *subtrahere* Ekonomią Rogozinską y Málborską, *inferebat* y to, áby ná komorách nie cudzoziemskie osoby, ále Polská Szláchta była y *de obedientia* tychże osob Podskarbiemu *præstanda*, w czym wszystkim powágę *præsentis Convocationis appellabat*. Po tym głośie prośili o głosy Ichmć Prowincyi Pruskiey, drudzy kontradykuiąc głosom, o czytánie proiektu *instabant*, inni záś áby *sepositis ad recessum materijs omnibus*, te tylko czytać punkta, ktore *concernunt præsentem Statum* y do podpisaniá onych *accedere* życzyli. Xżę JMć Prymás wyráźiwszy, że są troiákie punkta w projekcie Generálney Konfederácyi, iedne, ktore *concernunt statum præsentis Interregni*, *securitatis internæ & externæ*, *nec non Electionis futuræ*, drugie, ktore są *ex desiderijs* rożnych Wojewodztw, á trzecie recessowe. Záprászał tedy, áby nie zábieráiąc dálszego czasu, *accedere* do podpisywania Konfederácyi. Prośiły tedy Wdztwá, áby przeczytáno cáłą Konfederácyą, ták iáko *suo ordine* iest spisaná. IMć Pán Márszałek Poselski przed záczęćiem czytánia proiektu, uczynił prekustodycyą, żeby *non interrumpere* czytánia tego proiektu głosami, ale áby, kto będzie miał co *opponere* przećiw iákiemu punktowi, po skończonym czytániu głos zábierał, á sam się deklárował, że tego proiektu nie podpisze, poki wszystkie oppozycye nie będą uspokoione. Czytano tedy *â capite* Proiekt cáły *punctatim ordine suo*, po ktorego przeczytániu, gdy wszystkie skoncertowáno máterye, przystąpili do podpisow rękámi własnemi, kảżdy podpisuiąc *ordine suo*, záczynáiąc od Xćiá JMći Prymása JchMć PP. Senátorowie y Ministrowie; po Ich Mciách PP. Ministrách *ventum* do podpisow *Ordinis Equestris* IchMćiow PP. Posłow od Wdztw, Ziem y Powiátow, ktorzy tákże wszyscy, kảżdy ręką własną tęż Konfederácyą Generálną podpisali, zá podpisaniem się náypierwey Imći Pána Márszałká *præsentis Convocationis*. *Tandem* po skończonych podpisách, Imć Xdz Biskup Kujawski *in absentia* dlá słábośći zdrowiá Xćiá JMći Prymasa podziękował y powinszował ták zgodney hármonii serc y umysłow iednośći, czynił podziękowánie Xćiu JMći Prymásowi, Prześwietnemu Senátowi, Ichmćiom PP. Ministrom *Statûs*, Ichmćiom Generalnym Regimentarzom y cáłey Prześwietney Izbie Poselskiey, po ktorym skończonym głośie żegnał Imć P. Márszałek Poselski *Ordines Reipubl. disertissimâ valedictione*, wyrażaiąc *prosperum eventum Reipbl.* że wyniká *longi laboris fructus* ułożoney ták chwalebnie Konfederácyi Generalney, tu-

dzież

O

dźież *securitatis internæ & externæ per unionem animorum, subjungendo*, że *ex arena libertatis* wyrastá w tym wirydárzu *arbor vitæ* y skuteczne *sancitorum folia*: reprezentowáł, co zá skutki ná postronne strachy przynośi to chwálebne *unionis vinculum*, ile po wykorzenionym szkodliwych dyffidencyi y niezgod kąkolu. Dziękowáł Xćiu JMći Prymásowi *pro sollicitis curis* rosproszone nie raz łącząc ánimusze *sudavit & alsit*, á te *sudores* nieoszácowane *unionis* przy niosły *margaritas*, dźiękowáł Prześwietnemu Senátowi, IchMćm PP. Ministrom *Status & Belli utriusq; Gentis*, tudzież *Ordini Equestri*, Ichmćiom PP. Posłom Ziemskim *cum voto*, że *Dij referant grates, qui pia facta vident*. Wyrázał przytym stáránie funkcyi swoiey około dobrá pospolitego, że *quantum potui, profui* y rekommendowáł śię łaskáwey pámięci *Ordinum Reipubl.* żegnáiąc Stány, życzył, áby dá P. BOG ná przyszłey Elekcyi mogł oglądać *incolumes* y w iedności nienáruszoney, konkluduiąc że *vivite felices fortiaq; adversis opponite pectora rebus*. Po tym pożegnániu ruszył śię Senát y JchMć gánkami do Fáry ná *Te DEVM laudamus*: wyszedł tedy *pontificaliter* JMć X. Biskup Poznánski y záczął przed ołtarzem wielkim toż *Te Deum laud.* po ktorego skończeniu dał *Pastoralem Benedictionem Statibus Reipubl.* y tak śię chwálebnie zákończyłá tá Konwokácyá.

MOWA Imći P. Eperyeszego Starosty Szyrwinskiego Posła Wilkomirskiego, w Izbie Senatorskiey d. 20. Maij miana.

BYłby ten *sine sensu doloris*, ktoryby nie miał *sentire publicum planctum vi fatorum* utráconego Páná, słusznie *Senatus, populusq; deplorat* Náyiaśnieyszego Monarchy *fata*, Prześwietny Senat że *primo orbatus capite, equestris Ordo Quiritesq;* że *in hoc acephalo statu* Rzspolitey *binis Ordinibus suæ consulit integritati*, niechcę *renovare dolores*, ile gdy publiczny żal wszystkich *perstrinxit penetralia cordis*. Idę do tego, co *in capite libri* w Instrukcyi moiey *scriptum* do winnego podziękowánia Wászey Xćiey Mći, J.O.M. Xżę Prymáśie *pro cura & sollicitudine Primatiali* około dobra pospolitego, że nie folguiąc wláśnemu zdrowiu, *publicam redimis quietem*, będą Imie twoie y godność wynośić *ad sydera* wieki, *magnusq; nostris numeraberis annis*. Idzie *in consortium* prac, trudow y fatyg W. X. Mći Prześwietny Senat z J. O. Jáśnie W. JchMćiámi PP. Ministrami, ktorzy *collabentem* cáłey Rzspolitey *machinam* utrzymuią *Atlanticis humeris*, & *ne labatur* mądremi y przezornemi wspieráią rádami, á zátym *merentur* winne podziękowánie, ktore *in submissa* oddaię *veneratione* od Powiátu mego. Prezentuię przytym *non ingrata labia* y J. O., Jáśnie W. IchMćiom PP. Regimentarzom *utriusq; gentis, pro bene gesta Provincia*, że co pod przeszłe *Interregna* biedá, ucisk po wśiach, Miástach y Miásteczkach, iednym słowem *gemitus & ullulatus* Niebá przenikał, to teraz & *salus & Pax niveis revisit oppida bigis*. Kiedy záś pryncypalnieysze punkta instrukcyi moiey przez czytane proiekta są ufacylitowáne, mámy nádźieię, że inne *in concordibus votis* M. W. W. M. PP. *facilitabuntur*, iáko to *agraria contributio*, ktora náybardziey *affligit* nás y do ktorego zniesienia podatku zgodne mámy Instrukcye. *Descendo* o

punkta

punktu w instrukcyi moiey, ktorá mnie *ardentissimo zelo* y osobę y interes Nayiáśnieyszego Krolewicá Imći Jakuba, Stáoom Rzepltey rekomendowáć obliguie. Była záwsze Rzepltá wdźięczna sukcessorom pánuiących szczęśliwie Monarchow, a komuż ma bydź wdźięcznieysza? iáko ś. p. Nayiáśnieyszego Monarchy Iána III. sukcessorowi, ktory to Pan będąc *in vivis, longè latèq;*, honor, sławę, Národu Polskiego *dilatavit*, *że meruit* w cudzych kráiach *titulum Salvatoris*, kiedy Wiedeń *ab obsidione* Potencyi Ottomáńskiey eliberował, Ktory inwadyowáną wolną Elekcyą Krolow Polskich *per diploma* ś. p. Krolá Imći Kaźimierzá *cum consensu* cáley Rzepltey Cesárzowi Imći windykował y rekuperował ná tychże polach Wiedeńskich *insuper* haracz coroczny tákże płácenia dwoch millionow z Zupp przez tegoż Krolá Imći ś. p. Káźimierza *diplomatè* ássekurowánych Cesarzowi Imći znicść y skássował. Ktoż inne chwálebne ákcye ieszcze *ante ascensum Throni* wyliczyć może, ktoremu prâwdźiwie *ultro se purpura obtulit & solus meruit regnare rogatus*. *Pro reliquo quid vita carius?* życie niosł *in mille discrimina Martis* zá miłą Oyczyznę *in holocaustum*. Alboż to nie były widoczne *Paterni amoris* ku dobru pospolitemu dowody Gdyby zaś teraz *ad scandalum saculorum* nalezytey nie mogł odebrać od Rzeczypospolitey wdźięczności *in successore* sameby *arida ossa* postáwione teraz nákatafalku u OO. Kápucynow záwołáły. *O ingrata Patria! dum vitia prosunt, peccat, qui recte facit.* Ośmnaſtoletniego pokoiu *sudore & labore* I. W. Imći P. Wdy Podolskiego wyrobiona *publica tranquillitas meretur* u wszystkich Stanow Rzeczypospolitey *gratitudinem*, ile kiedy káżdego z nas *dulcis saturat quies*. Drudzy Ichmć PP. Kommissarze *receperunt in vita sua mercedem ex respectibus* Nayiaśnieyszego ś. p. Monárchy. A Imći P. Woiewody zostáła *sine pramio virtus*, upada przez to ochota służyć dobrze Rzeczypospolitey, kiedy *mali* nie odbieráią *panam à pramia boni*. Do dalszych punktow zostáwuię sobie *campum* przymowienia się.

MOWA IMći P. Thyzenhauza Starosty Wilkomirskiego w Izbie Senatorskiey.

KToż nie przyzná J.O. M.Xżę Prymasie prymum wteráźnieyszym cáley Rzspolitey ośieroceniu, *Vice-Regia autoritatis numenq; decusq;* Jaś. Oświeceni Jaś. Wielm. náśi Wielce Mći PP. że *severus auster brumaq; feralis* nie odżáłowáną wiekámi nie opłákaną rzenśisteim obsitych łez Oceánami, niewyexplikowáną náywymownieyszą elekwentią uczyniłá Oyczyznie naszey y przyniosłá szkodę, kiedyśmy z strátą y zeyściem *de hoc seculo ad aterna numina* Náyjaśn. Regnánta Polskiego Augustá II. stráćili oraz, nietylko wspaniáłe publicznego Oyczyzny szczęśćiá nádzieie, ále też *ablato politici corporis capite* stáłaśie Rzeczpospolitá *mutilatum & acephalum corpus*. Zostáliśmy bez dobrotliwego Oycá *pupilli & orphani* poddáni bez wspániáłego y chwálebnego ná cáły świat Pána, *cives sine Rege*: ták dálece że iáko podnieśmiertelney sławy godnym pánowániem Augustá II. widzieliśmy

nież *Augustissima* tey Oyczyzny *penetralia*: tak *post deploratas exuvias* zewszelkiey oglondamyśie być wyzući ozdoby, kropną odziawszy się wszyscy żałobą. y cożby wtak opłakanym y nieszczęśliwym czaśie poczełá sobie Oyczyzna ośierociáła, głębokim ięncząc wzdychániem *unde veniet auxilium mihi*: gdyby łáskawe niebá *in lenimen gemituum* nieprowidowáły *oculatissimum* Oyczyznie nászey Wászą Xcią Mć J. O. Mći Xżę Prymáśie, *Vice-Regem*. Ocierász Wásza Xciá Mć zroskwilonych źrzenic *lachrimas sua sponte cadentes*, nieográniczoną około dobrá pospolitego przezornośćią: oddálasz, wszystkie troski y lámenta nie skompárowáną około całości práw y swobod Oyczyzny przezornością przyczyniász *magna afflictis solatia rebus* włásnemu publiczną Prymácyálney Godności powágą y prácowitym pieczołowániem nádwątlonemu nic przebáczaiąc áni folguiąc zdrowiu, tak dálece że *universus universis* & *singulus singulis* znáywyszym páragonuiąc luminárzem oświádczasz sie y okázuiesz, ták znáczne tedy W. Xcey Mći około ośierociáłey Oyczyzny práce satygi y nie ustaiące állaborácye, gdy moiá nie udolná enkomizowác niepodołá *svada*. Niechay wiekopomne *annales* nieśmiertelną cały świat nápełniaią słáwę, Te *te cuncta loquatur ætas*. Iá záś zmieyscá mego imieniem cáłego Powiátu iáko unizone *pro indefessis curis* skłádam podziękowánie ták życzę wieku stoletniego, zdrowiá iák náyczerstwieyszego náywyższych Purpur y wszelkich *ad vota*, & *intentiones* szczęśliwości *grandinet gemmis rignoq; cœlum depluat auro*, Stáwam niemniey zpowinną celego Prześwietnego Senatu Imieniem powiátu moiego weneracyą nieząwodne zkłopotáney Oyczyznie rokuiąc *omina*, że przydowodnym W.M. W.PP. stáraniu przy przezornych y zdrowych rádach *manebit* wzászczytách práwach y swobodách swoich *illæsa* & *inconcussa*. Niechcę iá *in prolixam rationum* wchodzić *illiadem pro eligendo futuro Regnante*, bo nás *vetera novaq; sufficientissime edocuerunt exempla*. Ale pocoż mámy *aliena quærere climata*, kiedy *in nativo solo absq; omni fuco* możemy *gloriari quod dignissima* w Oyczyznie nászey *reperiuntur nomina, tot capacissima* & *sufficientissima* do Tronu Polskiego *numerantur numina*, á zátym zmieyscá mego *exclusionem extranei non dissonam esse arbitror*. Zycząc áby *supremum Numen in campo electorali* iednomyślną wsercách wszystkich *ad eligendum principem os de osibus nostris* prawdziwego polaká ziednáł y zkoiárzył zgodę. A że *campus electoralis* iest to *primum* & *principale aecus status nobilitaris* że każdy *ex nobilitate* tym się zászczycá & *gloriatur characterem*, iż iest Elektorem Krolow, zaczym *maneat* to *penes arbitrium* Woiewodztw y Powiatow czy to *viritim in numerosissimo comitatu*, czyli przez wyprawy czyli *per selectos pro benè placito in certo numero viros* ná Elekcyą dá Pan BOG przyszłą stawać, ktorey to Elekcyi czás nayspòsobnieyszy zdałby mi się być piętnástego Septembra lecz *ab universali* wszystkich W Mćiem Pánow *non dismembrabor assensu*.

á że do tychczas *Ordo Interregni per Legem publicam* nie iest opisány zaczym zábiegáiąc dalszym kontrowersyom, y dysputom pomieniony porządek *Interregnorum ad præsens circumscribatur*, & *pro Lege perpetua determinetur*. *In reliquis ad communem* wszystkich W Mćiem Pánow *assensum, meum sensum* ákkordowáć gotowem.